

NORSKKURS FOR UNGDOM

Olaf Anders Husby
Åsta Øvregaard
Priscilla Ringrose

Norskurs for ungdom

Pilotprosjekt
07.12.2018

NTNU
DET HUMANISTISKE FAKULTETET
Institutt for språk og litteratur

Oppsetning: Juliette Ringrose
Coverbilde: Britta Paasch

En spesiell takk til alle som har bidratt til denne boka og filmen som inngår i prosjektet:

Abel Tatek Abebe, Alisa Mellemsæther, Anette Ystgaard, Annlaug Bjørnsnøs, Antikvariatet Trondheim, Britta Paasch, Carsten Tournenc, Catherine King, Anton Naper Kjelaas, Christian Engen Skotnes, Christy Ringrose, Elise Bækken Ørnshø, Emma Gaustad, Fredrik Mørk Røkenes, Guro Korsnes Kristensen, Huda Ahmed, Idun Naper Kjelaas, Ingrunn Losen, Ingrid Wahlberg, Irmelin Kjelaas, ISAK Danserkompaniet, Jennifer Branlat, Juliette Ringrose, Kristine Øygaardslia, Maggie Aune, Maria Kirpichenko, Maritoni Adriano, Miriam Ringrose, Mohammed Ezzeden, Mohammad Khaled Ahmadzaie, Lorena Strømgren, Markus Amund Sæther, Odin Korsnes Tøndell, Osman Hoseen, Patrik Mørch Petersen, Saman Sedarati, Samuel Causse, Sanna Brattland, Sohail Rezaye, Solvor Ingrid Åsebø, Stien Soeteway, Tari Edin Barakeh, Tide Buss Trondheim, Trondheim Asylmottak og William Husby.

INNHOOLDSFORTEGNELSE

I boka møter du...

Karakterprofiler 6-9

Kapittel 1 Hei!

1.1	Hei	10
1.2	Hva heter du?	11
1.3	Hvor kommer du fra?	12
1.4	Snakker du arabisk?	13

Kapittel 1 Grammatikk

Ordstilling - hovedsetning	14
Spørsmål	14
Spørreord	14
Nasjonaliteter	15

Kapittel 1 Ekstra

Å hilse	16
Verb	16
Uttale hv-	16

Kapittel 2 Til Norge

2.1	Hoda reiser til Norge	18
2.2	Ali venter	20
2.3	Rana snakker med Eva	22
2.4	Hei, pappa!	24

Kapittel 2 Grammatikk

Personlige pronomen - subjektsform	26
Verb: Infinitiv	26
Verb i presens	26
Stå/sitte/liige + presens	27
Substantiv - kjønn	27
Utelate en/ei/et	27
Ordstilling - hovedsetning	28
Nekting	28
Konjunksjon	28
Preposisjon: i, på	29

Kapittel 2 Ekstra

Tall	30
Å gå	30

Kapittel 3 Et nytt hjem

3.1	Nå er Hoda i Trondheim	32
3.2	De bor i Nyveien 24	34
3.3	Rana snakker ikke norsk	38
3.4	Samis rom	40

Kapittel 3 Grammatikk

Personlige pronomen - objektsform	42
Den/det	42
Verb: Hjelpesverb + infinitiv	42
Substantiv - Bestemt form	43
Flertall	43
Noen irregulære former i flertall	44
Genitiv	44
Ordstilling: Det er	44

Kapittel 3 Ekstra

Dagene	45
Møbler og ting i huset	45
På kjøkkent	45
Bygninger	45

Kapittel 4 Nabolaget

4.1	Hoda har ingen venner	46
4.2	Katten	48
4.3	God morgen, Hans!	50
4.4	Ali sender en pakke	52

Kapittel 4 Grammatikk

Verb: Imperativ form	54
Spørreord: Hvilken	54

Kapittel 4 Ekstra

<i>Familieord</i>	56
<i>Hva er klokka?</i>	56
<i>Ordenstall</i>	56

Kapittel 5 Nye venner

5.1	<i>Nye venner</i>	56
5.2	<i>Fotball</i>	58
5.3	<i>I butikken</i>	60
5.4	<i>Hoda begynner i barnehagen</i>	62

Kapittel 5 Grammatikk

<i>Refleksivt pronomen</i>	64
<i>Refleksive verb</i>	64
<i>Adjektiv</i>	65
<i>Adverb - Bevegelse/ro</i>	65
<i>Preposisjon: på, i, til, hos</i>	66-67

Kapittel 5 Ekstra

<i>Farger</i>	68
<i>Landsdeler</i>	68
<i>Mat og drikke</i>	68
<i>Rom</i>	68

Kapittel 6 En tur til byen

6.1	<i>Frokost</i>	70
6.2	<i>Ali er glad i Trondheim</i>	72
6.3	<i>Sami trenger ei ny bukse</i>	74
6.4	<i>På kafé</i>	76

Kapittel 6 Grammatikk

<i>Demonstrative pronomen</i>	78
<i>Verb: Infinitiv</i>	78
<i>Hjelpeverb uten hovedverb</i>	78
<i>Adjektiv</i>	79
<i>Liten, annen</i>	80

Kapittel 6 Ekstra

<i>Fritidsuttrykk</i>	80
<i>På badet</i>	81
<i>Et kjøpesenter</i>	81
<i>Klær</i>	81

Kapittel 7 En ny start

7.0	<i>Introduksjon til filmen "En ny start"</i>	82
7.1	<i>Ahmed forteller om seg selv</i>	83
7.2	<i>E-post fra Ahmed til Biniam</i>	84
7.3	<i>Ingvild forteller om seg selv</i>	86
7.4	<i>Ingvild og Jon</i>	88

Kapittel 7 Grammatikk

<i>Verb: Preteritum</i>	90
<i>Regulære verb, klasse 1, 2, 3, 4</i>	90
<i>Irregulære verb</i>	91
<i>Substantiv i hankjønn</i>	92
<i>Adjektiv - Andre bøyningsmønstre</i>	92
<i>Verbet «å se ut»</i>	93
<i>Ord for mengder: Mange, mye, noen, noe</i>	93
<i>Tidsuttrykk</i>	93

Kapittel 8 Vennskap og kjærlighet

8.1	<i>Ali forteller om seg selv</i>	94
8.2	<i>Jon møter Ali</i>	96
8.3	<i>Lisa forteller om seg selv</i>	98
8.4	<i>Lisa er forelsket</i>	100

Kapittel 8 Grammatikk

<i>Verb - Presensperfektum</i>	102
<i>Ordstilling</i>	102
<i>Regulære verb, klasse 1-4</i>	103
<i>Noen irregulære verb</i>	104
<i>Adjektiv</i>	105
<i>Hjelpeverb</i>	106
<i>Futurum</i>	106
<i>Ordstilling - Hovedsetning/Leddsetning</i>	106
<i>EKSTRA: Klasserom</i>	107

Kapittel 9 Skole og fritid

9.1	<i>Yusef har vært på fest</i>	108
9.2	<i>Ut på tur, aldri sur!</i>	110
9.3	<i>Det rette svaret</i>	112
9.4	<i>Jeg har ikke tid!</i>	114

Kapittel 9 Grammatikk

<i>Possessive pronomer</i>	116
<i>Sammensatte substantiv</i>	117
<i>Ordstilling - Relativsetninger</i>	117
<i>Da - når</i>	118

Kapittel 10 Yrker og arbeidsliv

10.1	<i>Jeg trenger en jobb</i>	120
10.2	<i>Hva skal jeg bli?</i>	122
10.3	<i>Drømmer og planer</i>	124
10.4	<i>Ali vil skifte jobb</i>	126
10.5	<i>Introduksjon til filmen "Avslag"</i>	127

Kapittel 10 Grammatikk

<i>Possessive Pronomen</i>	128
<i>Adjektiv - Sammenligning</i>	129
<i>Adverb</i>	131
<i>Tro - synes - tenke</i>	131
<i>Preposisjon - Tidsuttrykk</i>	132

Kapittel 10 Ekstra

<i>Sykdom</i>	134
<i>Været</i>	134
<i>Kroppen</i>	136

Kapittel 11 Kropp, helse og sykdom

11.1	<i>Yusef sover dårlig</i>	138
11.2	<i>Fotballaget</i>	140
11.3	<i>Er Yusef gal?</i>	142
11.4	<i>Holdninger til sex</i>	144

Kapittel 11 Grammatikk

<i>Fordi - derfor</i>	146
<i>Så</i>	146
<i>Kort svar</i>	147
<i>Ja - jo</i>	147

Kapittel 12 Fester og høytider

12.1	<i>17. mai</i>	148
12.2	<i>Rus(s) eller ikke rus(s)?</i>	150
12.3	<i>Gratulerer med dagen, Mina!</i>	152
12.4	<i>Ramadan, id og jul</i>	154

Kapittel 12 Grammatikk

<i>S-verb</i>	156
<i>Ordstilling - Hovedsetning</i>	156
<i>Leddsetninger</i>	157

Kapittel 13 Kultur

13.1	<i>Biblioteket</i>	158
13.2	<i>Idrett og trening</i>	160
13.3	<i>Fargespill</i>	162
13.4	<i>Religion og livssyn</i>	164

Kapittel 13 Grammatikk

<i>Verbene synes, tro og tenke</i>	166
<i>Adjektiv som substantiv</i>	166
<i>Komma</i>	168

Kapittel 14 Familie, kjærlighet og venner

14.1	<i>Familie</i>	170
14.2	<i>Foreldre og venner fra to verdener</i>	172
14.3	<i>Forelskelse, kjærlighet og ekteskap</i>	174
14.4	<i>Ved første blick</i>	176

Kapittel 14 Grammatikk

<i>Sammensatte substantiv</i>	178
<i>Legge/Sette, ligge/stå/sitte</i>	179
<i>Uregelmessige substantiv</i>	180
<i>Ordlister - familie</i>	183

Kapittel 15 Identitet

15.1	<i>På hytta</i>	184
15.2	<i>Innafor - utafør?</i>	186
15.3	<i>Identitet</i>	188
15.4	<i>Ensomhet</i>	190

Kapittel 15 Grammatikk

<i>Setninger - Indirekte tale</i>	192
<i>Indirekte Spørsmål</i>	193
<i>Adverb med to former</i>	194
<i>Ubestemt pronomen - en/man</i>	195

Kapittel 16 Ung innvandrer i Norge

16.1	<i>Snakk med dem!</i>	196
16.2	<i>Blir Astrid med på hyttetur?</i>	198
16.3	<i>Hijab i Norge</i>	200
16.4	<i>Generasjonskonflikter</i>	202

Kapittel 16 Grammatikk

<i>Setninger med ordet "det"</i>	204
<i>Presentering</i>	205
<i>Begge</i>	206
<i>Både - og</i>	206
<i>Verken - eller</i>	207
<i>Enten - eller</i>	207
<i>Småord - Jo</i>	207

Kapittel 17 Her eller der?

17.1	<i>Hvorfor er du her?</i>	208
17.2	<i>Jon planlegger et intervju</i>	210
17.3	<i>Returvedtak</i>	212
17.4	<i>En hemmelig plan</i>	214

Kapittel 17 Grammatikk

<i>Tellelige og utellelige substantiv</i>	218
<i>All, alt, alle - hele</i>	219
<i>Ordenstall</i>	220
<i>Telefon</i>	220
<i>Regneoperasjoner</i>	221
<i>Årstall</i>	221

Kapittel 18 Jeg må finne meg en jobb!

18.1	<i>Jobb!</i>	222
18.2	<i>Kvalifikasjoner - språk</i>	224
18.3	<i>Kvalifikasjoner - arbeid</i>	226
18.4	<i>Lisa og Jon</i>	228
18.5	<i>Introduksjon til filmen "Fremtiden"</i>	229

Kapittel 18 Grammatikk

<i>Verbene: kjenne, kunne, vite</i>	130
<i>Verbene: være/bli og ha/få</i>	130
<i>Passiv</i>	131
<i>S-passiv</i>	132
<i>Bli-passiv</i>	133
<i>Presens partisipp</i>	134

I BOKA MØTER DU:

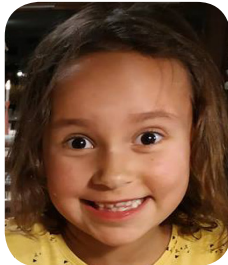
Rana

*RANA: Syrer, pleieassistent, flyktning
Religion: Muslim
Alder: 36 år
Familie: Gift med Ali, ei datter og en sønn
Bor: I en leilighet med familien
Jobb: Husmor. Seinere: Pleieassistent.
Personlighet: Omtenksom, rolig, klok, følsom
Elsker: Familien sin
Venner: Lisa, Jon*

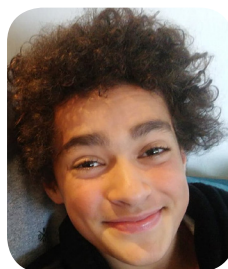
Ali

*ALI: Syrer, ingeniør, flyktning
Religion: Muslim
Alder: 40 år
Familie: Gift med Rana, ei datter og en sønn
Bor: I en leilighet med familien
Jobb: Fabrikkarbeider. Seinere: Personlig assistent
Personlighet: Morsom, livlig, omsorgsfull, diplomatisk
Elsker: Familien sin
Venner: Jon, Lisa, Erik, Per, Arne*

Hoda

*HODA:
Ali og Ranas datter
fem år gammel*

Sami

*SAMI:
Ali og Ranas sønn
16 år gammel*

Erik

Per

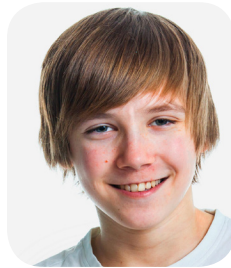

Arne

*ERIK, PER OG ARNE:
Kolleger av Ali på sjokoladefabrikken.*

Hans

Ola

Anne

*HANS, OLA OG ANNE:
Naboer av Rana og Ali*

Ahmed

AHMED: Afghaner, flyktning, skoleelev

Religion: Muslim

Alder: 18 år

Familie: Mor og søsken i Afghanistan

Bor: Først hos Jon, siden i et bofellesskap

Personlighet: Vennlig, modig, sterk, sosial

Elsker: Gode venner, frihet, framtidsmuligheter

Venner: Jon, Biniam, Amina. Etter hvert: Ingvild, Yosef, Khalid, Mina, Iman, Ali, Rana

Ingvild

INGVILD: Nordmann, skoleelev

Religion: Kristen, ikke særlig religiøs

Alder: 17 år

Familie: Foreldre og en bror, Jon

Bor: Sammen med foreldrene

Personlighet: Impulsiv, utålmodig, glad, åpen, full av energi

Elsker: Venner, dans, konserter

Venner: Mange! Mina, Iman, Yosef, Petter, Lisa, Ali, Rana osv.

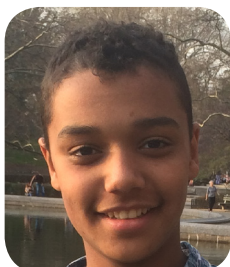
Jon

*JON: Nordmann. Journalist. Flyktingguide for Ahmed.
Religion: Kristen, men ikke særlig religiøs
Alder: 27 år
Familie: Foreldre og ei søster, Ingvild
Bor: Alene i leilighet i sentrum av Trondheim
Personlighet: Nysgjerrig, distré, utadvendt, idealistisk, kunnskapsrik
Elsker: Mennesker, aktivitet, engasjement
Venner: Lisa, Ali, Rana, Ahmed, Astrid, Per. Mange bekjente.*

Lisa

*LISA: Nordmann, elektriker
Religion: Kristen
Alder: 26 år
Bor: Leier en leilighet
Jobb: Konsulent i Trondheim kommune, tidligere elektriker
Personlighet: Blid, selvstendig, smart, snill, klok
Elsker: Jon
Venner: Jon, Ingvild, Ali, Rana, Yosef*

Yosef

*YOSEF: Eritreer, flykting, skoleelev
Religion: Kristen
Alder: 19 år
Familie: Mor og bror i Eritrea
Bor: I bofellesskap med Khalid og Omar
Personlighet: Selvsikker, trygg, impulsiv, lojal, snill
Elsker: Mamma
Venner: Khalid, Omar, Ahmed, Ingvild, Mina, Iman, Petter osv.*

Khalid

*KHALID: Afghaner, asylsøker, skoleelev
Religion: Muslim
Alder: 19
Familie: Søsken i Afghanistan
Bor: I bofellesskap med Yosef og Omar
Personlighet: Varm, gavmild, praktisk
Elsker: Venner, trygghet, god mat
Venner: Yosef, Omar, Ahmed*

Mina

MINA: Thai, skoleelev

Religion: Buddhist

Alder: 17 år

Familie: Mor og far

Bor: Sammen med foreldrene

Personlighet: Selvsikker, intelligent, ambisiøs, fordomsfri, tolerant

Elsker: Vitenskap, datamaskiner, mennesker

Venner: Ingvild, Sara, Iman, Yosef, Petter, Ahmed og mange andre.

Iman

IMAN: Somalier, skoleelev.

Religion: Muslim

Alder: 18 år

Familie: En bror i Trondheim, stor familie i Somalia

Bor: Sammen med broren i en leilighet

Personlighet: Stolt, stilig, viljesterk, musikalsk.

Elsker: Allah, familien sin, musikk.

Venner: Mina, Ingvild, Yosef, Ahmed

Astrid

ASTRID: Nordmann, sminkør, blogger

Religion: Kristen, men ikke særlig religiøs

Alder: 25 år

Bor: Leier en leilighet

Jobb: Ekspeditør i et parfymeri

Personlighet: Selvsikker, sosial, forfengelig

Elsker: Vakre ting, klær, filmer, luksus

Venner: Mange, bl.a. Jon

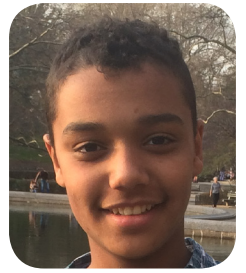

Amir

AMIR: Flyktning som Jon intervjuet for noen år siden.

1.1 Hei!

- Hei! Jeg heter Yosef. Jeg kommer fra Eritrea.
- Hei! Jeg heter Lisa. Jeg kommer fra Norge.
- Hei! Jeg heter Mina. Jeg kommer fra Thailand.
- God dag! Jeg heter Ali Aboud. Jeg kommer fra Syria.

Yosef

Lisa

Mina

Ali

Eritrea	
fra	
god	
god dag	
hei	
heter (å hete)	
Iran	
jeg	
kommer (å komme)	
Norge	
Syria	

1.2 Hva heter du?

Åge: Hva heter du?

Mina: Jeg heter Mina.

Åge: Hvor kommer du fra?

Mina: Jeg kommer fra Thailand.

Åge: Hyggelig å hilse på deg!

Mina

<i>deg</i>	
<i>du</i>	
<i>å hilse</i>	
<i>hva</i>	
<i>hvor</i>	
<i>hyggelig</i>	
<i>å</i>	

Mine notater:

1.3 Hvor kommer du fra?

Yosef: Hei! Jeg heter Yosef. Hva heter du?

Lisa: Jeg heter Lisa.

Yosef: Er du norsk?

Lisa: Ja, jeg er norsk. Hvor kommer du fra, Yosef?

Yosef: Jeg kommer fra Eritrea.

Yosef

Lisa

<i>er</i>	
<i>Eritrea</i>	
<i>ja</i>	
<i>norsk</i>	

Mine notater:

1.4 Snakker du arabisk?

Lisa: Er du nordmann, Ahmed?

Ahmed: Nei, jeg kommer fra Afghanistan. Jeg er afghaner.

Lisa: Snakker du dari?

Ahmed: Ja, jeg snakker dari, arabisk, engelsk og norsk.

Ali: Mina, kommer du fra Indonesia?

Mina: Nei, jeg er thai.

Ali: Snakker du arabisk?

Mina: Nei, jeg snakker thai, fransk, engelsk og norsk.

Lisa

Ahmed

Ali

Mina

Afghanistan	
afghansk	
arabisk	
dari	
engelsk	
fransk	
Indonesia	
nei	
en nordmann	
og	
somali	
snakker (å snakke)	
somalisk	
thai	

ORDSTILLING: Hovedsetning

En norsk setning må alltid ha et verb og et subjekt.

Subjektet er personen eller tingen som utfører handlingen i setningen.

Den vanlige ordstillingen i en hovedsetning er:

subjekt – verb – resten av setninga.

Jeg heter Mina.

Jeg kommer fra Iran.

Spørsmål

I spørsmål med spørreord kommer verbet på andre plass:

Hva heter du?

I spørsmål uten spørreord står verbet først:

Er du norsk?

Spørreord

De vanligste spørreordene er:

hva

hvem

hvor

hvordan

Hva heter du?

Hvem er det?

Hvor bor du?

Hvordan går det?

Spørreordet hvor brukes også når vi spør om størrelse eller mengde:

Hvor gammel er du?

LAND	NASJONALITET	PERSON	SPRÅK
Norge	norsk	en nordmann	norsk
England	engelsk	en engelsk mann	engelsk
Frankrike	fransk	en fransk mann	fransk
Italia	italiensk	en italiener	italiensk
Nederland	nederlandsk	en nederlander	nederlandsk
Polen	polsk	en polakk	polsk
Spania	spansk	en spanjol	spansk
USA	amerikansk	en amerikaner	(amerikansk) engelsk
Tyskland	tysk	en tysker	tysk

Mine notater:

Å hilse

Det er flere ord og uttrykk du kan bruke når du hilser på en annen person:

Hei er en uformell form som er svært vanlig. Vi bruker hei når vi møter venner, men også når vi møter en fremmed for første gang.

Hallo er en uformell form. Den er også vanlig. Vi bruker hallo når vi begynner en telefonsamtale, men også når vi møter personer ansikt til ansikt

God dag er en litt mer formell form. Voksne sier god dag når man møter fremmede eller personer man ikke kjenner så godt.

Verb

For å finne hvilken tid et verb står i, ser man på verbets endelse. De fleste verb ender på -r i presens.

Det er tre forskjellige verb i teksten 1.3:

- Jeg heter Yosef.
- Hva heter du?
- Jeg heter Lisa.
- Er du norsk?
- Ja, jeg er norsk.
- Hvor kommer du fra, Yosef?
- Jeg kommer fra Eritrea.

Kan du finne verbene som står i presens?

Hvordan uttaler man hv-

I spørreordene

hva
 hvor
 hvem
 hvordan

uttaler vi ikke h iførst i ordene:

hva	/'va:/
hvor	/'vur/
hvem	/'vem/
hvordan	/'vuðan/

2.1 Hoda reiser til Norge

*Hoda kommer fra Syria. Hun er fem år gammel.
 Hoda reiser med fly. Hun reiser sammen med mamma og Sami.
 De flyr fra Athen i Hellas til Trondheim i Norge.
 De reiser til pappa. Han bor i Norge. Han venter på Værnes.*

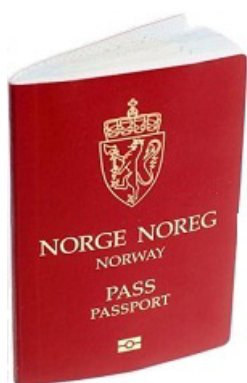
Hoda

Rana

Sami

Athen	
bor (å bo)	
de	
fem	
et fly	
flyr (å fly)	
gammel	
han	
Hellas	
hun	
i	

ei mamma	
med	
en pappa	
reiser (å reise)	
sammen	
til	
Trondheim	
venter (å vente)	
Værnes	
et år	

Ali er syrisk. Han er førti år gammel. Han er gift med Rana. De har ei datter, Hoda, og en sønn, Sami.

Nå er Ali på Værnes. Han sitter på en kafé. Ali venter på Rana, Sami og Hoda.

Petter: Unnskyld, er det ledig her?

Ali: Ja, vær så god!

Petter: Takk! Venter du på et fly?

Ali: Ja, jeg venter på et fly fra Athen. Og du?

Petter: Jeg også.

Ali: Jeg heter Ali Aboud.

*Petter: Hyggelig å hilse på deg!
Jeg heter Petter Hansen.*

Ali

2.3 Rana snakker med Eva

Rana, Hoda og Sami lander på Værnes. Rana snakker med ei dame.
De snakker engelsk.

Rana: Hyggelig å treffe deg. Jeg heter Rana Shami.

Eva: Eva Berg. Hyggelig å treffe deg, også. Har du to barn?

Rana: Ja, jeg har en gutt og ei jente.
De er fem og seksten år. Dette er Hoda.

Eva: Hei, Hoda! Jeg heter Eva.

Hoda: Hei!

Rana: Reiser du alene, Eva?

Eva: Ja, jeg reiser alene, men jeg har også familie.
Jeg er gift, og vi har ei datter.
Hun heter Åse og er atten år. Hun venter her på Værnes.

Rana: Så hyggelig! Bor dere i Trondheim?

Eva: Ja, vi bor på Lade. Nå ser jeg Åse! Ha det bra!

Rana: Ha det!

Rana

Hoda

alene	
atten	
et barn	
bra	
ei dame	
der	
dette	
en familie	
en gutt	
vi	
dere	

ha det	
jente	
Lade	
lander (å lande)	
men	
et navn	
ni	
ser (å se)	
to	
å treffe	

2.4 Hei, pappa!

Ali venter på Hoda, Sami og Rana. Nå kommer de! De ser Ali, og Hoda roper.

Hoda: Pappa! Hei, pappa, her er vi!

Ali: Hoda! Sami! Rana! Så godt å se dere! Velkommen til Norge!

Rana: Endelig er vi sammen igjen!

Ali: Ja, nå er vi sammen igjen. Hvordan går det med dere?

Sami: Det går bra, men jeg er trøtt.

Hoda: Jeg er også trøtt.

Ali: Ja, det er en lang reise, men nå drar vi hjem.

Sami: Bra!

Hoda

Ali

Rana

Sami

en buss	
drar (å dra)	
endelig	
godt	
går (å gå)	
hjem	
igjen	
hvordan	
kjører (å kjøre)	
lang	
å reise	
roper (å rope)	
så	
trøtt	
velkommen	

Personlige pronomen - subjektsform:

Person	Pronomen
1.	<i>jeg</i>
2.	<i>du</i>
3.	<i>han</i> <i>hun</i> <i>den/det</i>
1.	<i>vi</i>
2.	<i>dere</i>
3.	<i>de</i>

Verb: Infinitiv

Infinitivsmerket å kan stå foran et verb i infinitiv.
Infinitivsmerket brukes ofte, men ikke alltid.

Hyggelig å hilse på deg.

Verb i presens

Man lager presens ved å legge -r til infinitiv:

Infinitiv	Presens
<i>å komme</i>	→ <i>kommer</i>
<i>å sitte</i>	→ <i>sitter</i>

Det er bare en presensform på norsk. Vi bruker den i alle personer, entall og flertall. Man legger -r til infinitiv og bruker samme verbform for alle personlige pronomen: *jeg, du, han, hun, den, vi, dere, de*:

Jeg kommer fra Syria.
Hun kommer fra Afghanistan.
Vi kommer fra Somalia.

Legg merke til at noen verb har irregulære presensformer:

Infinitiv	Presens
å være	er
å gjøre	gjør

Stå/sitte/ligge + presens

Norske verb kan uttrykke en varig handling ved å bruke verbene stå, sitte eller ligge + presens:

Ali står og venter.
Rana sitter og snakker med ei dame.

Subjektets posisjon bestemmer hvilket verb man skal bruke - stå, sitte eller ligge.

Substantiv: Kjønn

Norske substantiv har tre kjønn: hankjønn, hunkjønn og intetkjønn.

Hankjønn	en gutt
Hunkjønn	ei jente
Intetkjønn	et fly

(Substantiv av hunkjønn kan ha artikkelen en istedenfor ei: ei/en jente)
Generelt bruker vi artikkelen en/ei/et når substantivet står i ubestemt form entall.

Utelate en/ei/et

I noen uttrykk er artikkelen en/ei/et utelatt:

Sami reiser med fly.

Artikkelen brukes ikke når vi definerer egenskapene til en person (det vil si yrker og nasjonaliteter):

Jeg er ingeniør.

ORDSTILLING: Hovedsetninger

Verbet står på andre plass når setningen starter med subjektet:

Jeg₁ snakker₂ norsk.

Verb står alltid på andre plass, også når setninger starter med ord som uttrykker tid eller sted:

Nå₁ reiser₂ Hoda til Norge.
Der₁ venter₂ pappa.

Når vi beskriver ordstillingen, snakker vi om finitte verb. Et finitt verb er et verb i presens eller preteritum. Verb i presens uttrykker nåtid. Verb i preteritum uttrykker fortid.

Nekting

I en fortellende setning kommer vanligvis nektingsordet ikke, som er et adverb, bak verbet:

Jeg reiser ikke til Paris.

Andre adverb som også kommer også bak verbet:

Jeg reiser også til Oslo.

Konjunksjon

Konjunksjonene og og men binder setninger sammen:

De ser pappa, og Sami roper.
Det går bra, men det er ei lang reise.

Tall

0	null
1	én (/ei/ett)
2	to
3	tre
4	fire
5	fem
6	seks
7	sju (syv)
8	åtte
9	ni
10	ti
11	elleve
12	tolv
13	tretten
14	fjorten
15	femten
16	seksten
17	sytten
18	atten

19	nitten
20	tjue (tyve)
21	tjueén
22	tjueto
23	tjuetre
24	tjuefire
25	tjuefem
26	tjueseks
27	tjuesju
28	tjueåtte
29	tjueni
30	tretti (tredve)
40	førti
50	femti
60	seksti
70	sytti
80	åtti
90	nitti
100	hundre

Å gå

Verbet å gå:

Vi går til Fjordvik.

Hvis man vil si at man beveger seg til et sted, uten å si om man går, kjører med bil eller tar tog, kan man bruke verbet å dra:

Vi drar til Fjordvik.

I noen sammenhenger kan man bruke å gå på samme måte:

Jeg går på norskkurs.

Bussen går til Fjordvik.

Vi bruker også å gå i forskjellige uttrykk:

Hvordan går det?

Det går bra.

KAPITTEL 3: Et nytt hjem

3.1 Nå er Hoda i Trondheim

Det er lørdag morgen. Hoda ligger og tenker. Nå er hun i Trondheim i Norge. Her skal de bo. Hun skal gå i en barnehage her. Sami skal gå på en skole. Mamma skal være hjemme, og pappa jobber på en fabrikk. Mamma kommer inn til Hoda. Hun smiler.

Mamma: God morgen, Hoda!

Hoda: Hei, mamma. Hva skal vi gjøre i dag?

*Mamma: Vi skal være hjemme.
Vi skal være sammen, du og Sami og pappa og jeg.*

Hoda: Hva skal vi gjøre hjemme?

Mamma: Nå skal vi spise frokost. Kommer du?

Hoda: Ja, jeg kommer.

Mamma: Sami! Ali! Vi skal spise frokost!

De spiser frokost sammen. Det er hyggelig. Sami sier noe morsomt. Pappa ler, og mamma smiler. Hoda tenker. Hun er i Norge nå. Hun kjenner bare mamma, pappa og Sami her. Hun må finne en venn.

Hoda

Ali

Rana

Sami

<i>bare</i>	
<i>en barnehage</i>	
<i>å bo</i>	
<i>en fabrikk</i>	
<i>å finne</i>	
<i>en frokost</i>	
<i>å gjøre</i>	
<i>god morgen</i>	
<i>å gå</i>	
<i>hjemme</i>	
<i>inn</i>	
<i>å jobbe</i>	
<i>å kjenne</i>	

<i>å komme</i>	
<i>å le</i>	
<i>å ligge</i>	
<i>en lørdag</i>	
<i>en morgen</i>	
<i>morsomt</i>	
<i>å måtte</i>	
<i>noe</i>	
<i>å si</i>	
<i>å skulle</i>	
<i>en skole</i>	
<i>å tenke</i>	
<i>en venn</i>	

3.2 De bor i Nyveien 24

Ali, Rana, Sami og Hoda bor i Nyveien 24. Det er en leilighet med fire rom, et kjøkken og et bad. På badet er det et toalett, en vask og en dusj. På kjøkkenet er det et bord og fire stoler. Ett rom er stue. I stua er det en sofa, to stoler og en TV. Tre rom er soverom. I soverommene er det senger og skap.

Lørdag formiddag ringer en mann på døra. Ali lukker opp for ham. En gutt står ved siden av mannen.

Hans: Hei! Jeg heter Hans Olsen. Vi er naboer. Jeg bor i huset ved siden av.

Ali: Hei! Jeg heter Ali Aboud, men du kan kalle meg Ali.

Hans: Hyggelig å møte deg, Ali.

Ali: Familien min er i stua. Vil dere komme inn og hilse på dem?

Hans: Ja, gjerne!

Ali: Hva heter gutten din?

Hans: Han heter Ola.

Ali: Hei Ola! Jeg har også en gutt. Han heter Sami og er seksten år. Hvor gammel er du?

Ola: Jeg er femten.

Ali: Så bra! Dette er kona mi, Rana. Rana, dette er Hans og Ola.

Rana: Hei!

Hans: Hei! Jeg bor i huset ved siden av sammen med Anne.

Ali: Og her er Hoda.

Hans: Hei Hoda!

Ola: Hvor er Sami?

Hans

Ali

Ola

Rana

Hoda

Ali: *Han er ikke hjemme nå.*

*Ali og Hans snakker sammen i ti minutter. Så må Hans og Ola gå.
De skal dra til byen med Anne.*

Hoda ser etter dem. Kanskje Hans og Anne har ei jente?

<i>av</i>	
<i>et bad</i>	
<i>et bord</i>	
<i>en by</i>	
<i>dem</i>	
<i>din</i>	
<i>å dra</i>	
<i>en dusj</i>	
<i>ei dør</i>	
<i>ett</i>	
<i>etter</i>	
<i>femten</i>	
<i>fire</i>	
<i>for</i>	
<i>en formiddag</i>	
<i>gjærne</i>	
<i>ham</i>	
<i>å hete</i>	
<i>et hus</i>	
<i>ikke</i>	
<i>å kalle</i>	
<i>et kjøkken</i>	
<i>ei kone</i>	
<i>en leilighet</i>	
<i>å lukke opp</i>	

<i>en mann</i>	
<i>meg</i>	
<i>min</i>	
<i>et minutt</i>	
<i>å møte</i>	
<i>en nabo</i>	
<i>å ringe</i>	
<i>et rom</i>	
<i>å se</i>	
<i>seksten</i>	
<i>ei seng</i>	
<i>siden</i>	
<i>et skap</i>	
<i>å snakke</i>	
<i>en sofa</i>	
<i>et soverom</i>	
<i>en stol</i>	
<i>å stå</i>	
<i>ti</i>	
<i>et toalett</i>	
<i>tre</i>	
<i>en TV</i>	
<i>en vask</i>	
<i>ved</i>	
<i>å ville</i>	

3.3 Rana snakker ikke norsk

Rana går rundt i leiligheten. Hun liker den. Hun går fra rom til rom, fra badet til stua og fra stua til kjøkkenet. Hun tar på stolene og bordet på kjøkkenet. Gjennom vinduet ser hun naboene, Hans og Anne Olsen. Hun vil gjerne snakke med dem. Men hva heter maq'ad på norsk? Hva heter tawila på norsk? Rana snakker arabisk og engelsk. På norsk kan hun si:

- Hei!
- Unnskyld, jeg forstår ikke.
- Jeg snakker ikke norsk.
- Hva betyr ... ?
- Kan du gjenta?
- Snakker du engelsk?
- Snakker du arabisk?
- Ha det!

Det er alt. Hun må lære mer. Hun vil snakke med naboene. Hun må begynne på et norskkurs.

Hoda løper rundt i stua. Hun stopper og ser på mamma.

Hoda: Kan vi besøke dem snart?

Rana: Hvem tenker du på?

Hoda: Naboene. Hans og Anne.

Rana: Ikke ennå. Pappa må være med. Jeg snakker ikke norsk.

Hoda forstår. Men når skal hun få en venn?

Rana

Hoda

3.4 Samis rom

Sami er 16 år gammel. Det er søndag kveld og han sitter på senga i et soverom. Dette er Samis rom. Han skal ikke dele det med Hoda. For første gang skal han sove alene.

Rommet til Sami har to vinduer. Mellom døra og senga er det et klesskap for Samis klær. Det har ei hylle for skjorter og T-skjorter, ei for sokker og undertøy og ei for bukser. I skapet er det også jakker og sko.

I morgen skal mamma og pappa kjøpe møbler. Sami må ha et skrivebord og en stol. Sami ser på veggene. Han vil henge opp bilder, kanskje et bilde av Lionel Messi.

Sami går på badet. Han tar på pyjamas og går tilbake til rommet.

Sami skal sove alene, men han kan ikke sove. Hvor er Hoda? Hun sover i rommet ved siden av.

Sami

Lionel Messi

Personlige pronomen – objektsform

Personlige pronomen har to former på norsk, subjekts- og objektsform.

	Subjektsform	Objektsform
1.	jeg	meg
2.	du	deg
3.	han	ham (han)
	hun	henne
	den/det	den/det
1.	vi	oss
2.	dere	e
3.	de	dem

Den/det

Ordene den og det viser til 3. person entall.

Den erstatter substantiv i hankjønns- og hunkjønn, og det erstatter substantiv i intetkjønn.

De har en sofa.   Den er i stua.
 De har ei stue.   Den er stor.
 Sami har et skap.   Det har tre hyller.

VERB: Hjelpeverb + infinitiv

Hjelpeverbene:

skal   vil   kan   må   bør

står foran hovedverb i infinitiv.

Vi bruker ikke infinitivmerket å etter hjelpeverb

Sami skal gå på skolen.
 Rana vil ha besøk.
 Snart kan Hoda gå i barnehagen.
 Han må finne en venn.

Skal + infinitiv uttrykker ofte framtid:

Hva skal vi gjøre i dag?
 Vi skal være hjemme.

Substantiv - Bestemt form

I kapittel 2 så vi artiklene en, ei og et som viser hvilket kjønn substantivet har.

Ubestemt artikkel står foran substantivet i norsk (en sønn, ei datter, et hus).

I bestemt form står artikkelen bak substantivet, og den er knyttet direkte til substantivet

Hankjønnord får endelsen -en, hunkjønnord får -a og intetkjønnord får -et.

en sønn	————>	sønnen
ei datter	————>	dattera
et hus	————>	huset

Hvis substantivet slutter på en -e, legger vi til -n i slutten av hankjønnord og -t i slutten av intetkjønnord.. Når vi legger til -a i slutten av hunkjønnord som slutter på -e, stryker vi -e:

en familie	————>	familien
ei stue	————>	stua
et hjørne	————>	hjørnet

Flertall

Vi lager flertall ubestemt form ved å sette til -er. Hvis entallsformen slutter på -e, setter vi bare til -r:

en nabo	——>	(to) naboer
en skole	——>	(to) skoler

ei dør	——>	(to) dører
ei klokke	——>	(to) klokker

et vindu	——>	(to) vinduer
et bilde	——>	(to) bilder

Korte ord i intetkjønn (ord med én stavelse) får ingen endelse i ubestemt flertall:

et hus	——>	(to) hus
et rom	——>	(to) rom

I bestemt form flertall er endelsen vanligvis -ene. Hvis entall ubestemt ender på -e, bruker vi endelsen -ne:

stoler	——>	stolene
skoler	——>	skolene
dører	——>	dørene
jakker	——>	jakkene
bad	——>	badene
bilder	——>	bildene

Noen irregulære flertallsformer:

ENTALL		FLERTALL	
UBESTEMT	BESTEMT	UBESTEMT	BESTEMT
et barn	barnet	barn	barna
ei bok	boka	bøker	bøkene
en bror	broren	brødre	brødrene
ei søster	søstera	søstre	søstrene
en far	faren	fedre	fedrene
ei mor	mora	mødre	mødrene
en mann	mannen	menn	mennene

Genitiv

For å vise at noen eier noe kan du

legge til -s til eieren: Samis rom.

eller

bruke preposisjonen til: Rommet til Sami.

Legg merke til at det som er eid, står i ubestemt form i 1, og i bestemt form i 2.

ORDSTILLING: Det er

At noe finnes eller eksisterer, uttrykker vi ved hjelp av pronomenet det pluss et verb på norsk.

Verbet er oftest å være eller å finnes. Subjektet det viser ikke kjønn og tall i det logiske (virkelige) subjektet:

Det er fire stoler i stua.

Det er ei seng på Samis rom.

Det kan aldri utelates i setninger som dette, selv om setninga starter med et adverb. I slike setninger står verbet foran det (husk at verbet alltid står på andre plass. I setninga nedenfor er det tre ord på første plass: "På Samis rom"):

På Samis rom er det ei seng.

Det finnes også andre uttrykk med det og forskjellige andre verb. Det kommer mer om dette senere.

Dagene

<i>mandag</i>
<i>tirsdag</i>
<i>onsdag</i>
<i>torsdag</i>
<i>fredag</i>
<i>lørdag</i>
<i>søndag</i>

<i>dag</i>
<i>en morgen</i>
<i>en formiddag</i>
<i>midt på dagen</i>
<i>en ettermiddag</i>
<i>en kveld</i>

<i>ei natt</i>
<i>et døgn ei uke</i>
<i>ei helg</i>
<i>en måned</i>
<i>et år</i>

Møbler og ting i huset

<i>ei seng</i>
<i>et bord</i>
<i>en stol</i>
<i>et skap</i>

<i>et skrivebord</i>
<i>et vindu</i>
<i>ei dør</i>
<i>et bad</i>

<i>en vask</i>
<i>et badekar</i>
<i>en dusj</i>

På kjøkkenet

<i>en asjett</i>
<i>en brødrister</i>
<i>et fat</i>
<i>en fryser</i>
<i>en gaffel</i>
<i>et glass</i>
<i>en kaffetrakter</i>

<i>en kasserolle</i>
<i>en kjøkkenbenk</i>
<i>et kjøleskap</i>
<i>en kniv</i>
<i>en komfyr</i>
<i>en kopp</i>
<i>en oppvaskbørste</i>

<i>ei oppvaskmaskin</i>
<i>en ostehøvel</i>
<i>en skje</i>
<i>ei stekepanne</i>
<i>en tallerken</i>
<i>en vannkoker</i>

Bygninger

<i>et hus</i>
<i>ei blokk</i>
<i>en leilighet</i>

<i>ei hytte</i>
<i>en skole</i>
<i>en barnehage</i>

<i>ei kirke</i>
<i>et sykehus</i>
<i>en fabrikk</i>

4.1 Hoda har ingen venner

Om morgenen er alle hjemme. Mamma er på badet, pappa på kjøkkenet og Sami i stua.

Om formiddagen er pappa på jobben, og Sami spiller fotball med Ola. Mamma og Hoda er hjemme, eller de går i butikken. Hoda og mamma er sammen, men de leker ikke.

Hoda venter på Sami. Han kommer hjem midt på dagen. De leker litt sammen. Så vil Sami spille dataspill.

Om ettermiddagen kommer pappa hjem fra jobben. De spiser middag. Hoda vil kaste ball med pappa, men pappa vil lese avisa eller se på TV.

En ettermiddag ser pappa på Hoda:

Pappa: Har du det bra, Hoda?

Hoda: Ja, men jeg har ingen venner her.

Pappa: Men snart skal du begynne i barnehagen.

Hoda: Når er snart?

Pappa: Om tre dager.

Om kvelden får ikke Hoda sove. Det er natt før hun sovner.

Hoda

Ali

4.2 Katten

Hoda og mamma kommer hjem fra butikken. På trappa utenfor huset sitter en katt. Katten ser på dem. Hoda vil klappe den.

Rana: Kom inn, Hoda! Vi skal spise.

Hoda: Katten vil også komme inn.

Rana: Den kan ikke komme inn. Den bor ikke her.
Det er naboens katt.

Hoda: Den vil ha mat.

Rana: Den får mat hjemme. Kom nå!

De går inn. Mamma drikker en kopp te og spiser brød og ost.
Hoda får to brødkiver med ost, et eple og et glass vann.
Hun drikker vannet og spiser ei brødkive.

Hoda: Kan jeg gå ut nå?

Rana: Vil du ikke ha eplet?

Hoda: Nei takk.

Hoda går ut. Katten sitter ute på trappa og venter på henne. Hoda klapper den. Hun tar ei skive ost opp av lomma. Katten spiser osten.
Hoda liker katten. Nå har hun en venn.

Rana

Hoda

4.3 God morgen, Hans!

Hans Olsen står opp klokka halv sju. Kvant på sju dusjer han. Han drikker kaffe og spiser frokost klokka sju. Kvant over sju vekker han Anne, og ti på halv åtte lager han matpakke. Han må være på jobb klokka åtte, men kontoret er like i nærheten. Klokka fem over halv åtte ser han på klokka. Han har bil, men liker å gå. Det tar 20 minutter. Han må dra.

Utenfor huset treffer han Ali.

Ali: God morgen!

Hans: Hei, Ali! Takk for sist!

Ali: I like måte. Går det bra?

Hans: Takk, bare bra. Og med deg og familien?

Ali: Bra! Rana skal begynne på norskkurs. Sam skal begynne på skolen, og Hoda skal snart begynne i barnehagen.

Hans: Fint! Nå må jeg gå. Ha det bra!

Ali

Hans

allerede	
en bil	
å dusje	
fint	
halv	
i like måte	
en kaffe	
ei klokke	
et kontor	
kvart over	
kvart på	
å lage	

en matpakke	
å måtte	
nær	
en nærhet	
over	
sju	
å stå	
takk for sist	
å ta	
å vekke	
åtte	

4.4 Ali sender en pakke

Det er 10. (tiende) august. Alis mor har fødselsdag 1. (første) september, og han skal sende en gave til henne. Hun må ikke få den for seint.

Ali ringer på døra til Hans og Anne Olsen. Anne åpner.

Ali: Hei! Jeg heter Ali Aboud. Jeg bor i huset ved siden av dere.

Anne: Hyggelig å hilse på deg! Anne Olsen.

Ali: Jeg må sende en pakke med posten. Er det et postkontor i nærheten?

Anne: Ja, det er et postkontor i butikken.

Ali: Hvilken butikk?

Anne: Matbua.

Ali: Hvor er den?

Anne: Den ligger rett ved veikrysset.

Ali: Hvilket kryss mener du?

Anne: Jeg mener lyskrysset ved bensinstasjonen.

Ali: Å ja. Tusen takk for hjelpen!

Anne: Jeg skal straks kjøre i samme retning. Vil du kjøre med meg?

Ali: Ja gjerne, så hyggelig av deg! Jeg skal bare hente pakken.

Anne kjører Ali til Matbua. Det tar bare fem minutter. Ali takker for turen. Snart er pakken på vei til Syria.

Ali

Anne

<i>august</i>	
<i>en bensinstasjon</i>	
<i>for seint</i>	
<i>en fødselsdag</i>	
<i>en gave</i>	
<i>å hente</i>	
<i>en hjelp</i>	
<i>hvilken</i>	
<i>hvilket</i>	
<i>å kjøre</i>	
<i>et kryss</i>	
<i>et lyskryss</i>	
<i>å mene</i>	
<i>ei mor</i>	

<i>en pakke</i>	
<i>en post</i>	
<i>et postkontor</i>	
<i>ei retning</i>	
<i>rett ved</i>	
<i>å ringe på</i>	
<i>samme</i>	
<i>å sende</i>	
<i>september</i>	
<i>å takke</i>	
<i>tiende</i>	
<i>tusen</i>	
<i>en vei</i>	
<i>et veikryss</i>	
<i>å åpne</i>	

Mine notater:

---

4 GRAMMATIKK

VERB: Imperativ form

Vi lager imperativ form av verb ved å fjerne siste e i infinitiv:

å begynne → Begynn!

å kjøre → Kjør!

Verb som slutter på -mme får bare én -m i imperativ:

å komme → Kom!

Når infinitivsformen er kort (én stavelse) har infinitiv og imperativ lik form:

å se → Se!

å gå → Gå!

SPØRREORD: Hvilken

Hvilken brukes for å peke ut et objekt blant flere.

Kjønn og tall på substantivet bestemmer hvilken form spørreordet skal ha (hvilken, hvilket, hvilke):

Hvilken pakke sender du?

hvilken brukes foran hankjønnssord (en pakke)

Hvilken avis leser du?

hvilken brukes foran hankjønnssord (ei avis)

Hvilket bord vil du ha?

hvilket brukes foran intetkjønnssord (et bord)

Hvilke aviser leser du?

hvilke brukes foran substantiv i flertall (aviser)

I kapittel 1 finner du flere spørreord.

Familieord

<i>en familie</i>
<i>et barn</i>
<i>ei mor</i>
<i>en far</i>
<i>foreldre</i>
<i>ei datter</i>
<i>en sønn</i>
<i>ei søster</i>
<i>en bror</i>

<i>søsken</i>
<i>et enebarn</i>
<i>ei tante</i>
<i>en onkel</i>
<i>ei kusine</i>
<i>en fetter</i>
<i>et søskenbarn</i>
<i>en nevø</i>
<i>ei niese</i>

<i>ei bestemor</i>
<i>ei farmor</i>
<i>ei mormor</i>
<i>en bestefar</i>
<i>en farfar</i>
<i>en morfar</i>
<i>besteforeldre</i>
<i>et barnebarn</i>

Hva er klokka? Klokka er:

12.00	<i>tolv</i>
12.05	<i>fem over tolv</i>
12.10	<i>ti over tolv</i>
12.15	<i>kvart over tolv</i>
12.20	<i>ti på halv ett</i>
12.25	<i>fem på halv ett</i>
12.30	<i>halv ett</i>

12.35	<i>fem over halv ett</i>
12.40	<i>ti over halv ett</i>
12.45	<i>kvart på ett</i>
12.50	<i>ti på ett</i>
12.55	<i>fem på ett</i>
13.00	<i>ett</i>

Ordenstall

1.	<i>første</i>
2.	<i>andre</i>
3.	<i>tredje</i>
4.	<i>fjerde</i>
5.	<i>femte</i>
6.	<i>sjette</i>
7.	<i>sjuende (syvende)</i>
8.	<i>åttende</i>
9.	<i>niende</i>
10.	<i>tiende</i>

11.	<i>ellevte</i>
12.	<i>tolvte</i>
13.	<i>trettende</i>
14.	<i>fjortende</i>
15.	<i>femtende</i>
16.	<i>sekstende</i>
17.	<i>syttende</i>
18.	<i>attende</i>
19.	<i>nittende</i>
20.	<i>tjuende (tyvende)</i>

21.	<i>tjueførste</i>
22.	<i>tjueandre</i>
23.	<i>tjuetredje</i>
24.	<i>tjuefjerde</i>
25.	<i>tjuefemte</i>
26.	<i>tjuesjette</i>
27.	<i>tjuesjuende</i>
28.	<i>tjueåttende</i>
29.	<i>tjueniende</i>
30.	<i>trettiende (tredevte)</i>

5.1 Nye venner

Sami

Sami skal begynne på skolen. Sami kan ikke veien, men Ali går sammen med ham. I dag skal han bare snakke med en lærer.

Klokka halv ett møter de læreren. Læreren snakker arabisk. Hun forteller om skolen. Sami skal gå i en klasse med andre elever fra mange andre land.

Læreren forteller om elevene i Samis klasse. Det er elever fra Afghanistan, Frankrike, Polen, Somalia - og to andre elever fra Syria. Sami skal ikke treffe dem før i morgen. I dag skal han bare snakke med læreren. Hun spør om skolen i Syria, og Sami svarer.

Lærer: Liker du matematikk?

Sami: Ja, og jeg kan telle på norsk!

Lærer: Kan du lese og skrive engelsk?

Sami: Ja, litt. Jeg kan også litt fransk.

Lærer: Så bra!

Læreren smiler.

Lærer: Og nå skal du lære norsk?

Sami: Selvfølgelig!

Sami smiler også.

Etterpå går de hjem. De går ut av skolegården og så til høyre i første veikryss. Så går de rett fram hundre meter og tar andre vei til venstre. Snart ser de en barnehage på høyre side av veien. Her skal Hoda gå. Det er cirka en kilometer å gå hjem fra skolen.

I morgen er det tirsdag. Da skal Sami treffe elevene i mottaksgruppa, og han skal begynne å lære norsk. Han kan nesten ikke vente.

<i>andre</i>	
<i>cirka</i>	
<i>da</i>	
<i>en elev</i>	
<i>etterpå</i>	
<i>å fortelle</i>	
<i>fram</i>	
<i>Frankrike</i>	
<i>hundre</i>	
<i>høyre</i>	
<i>til høyre</i>	
<i>i dag</i>	
<i>en kilometer</i>	
<i>en klasse</i>	
<i>et land</i>	
<i>en lærer</i>	
<i>mange</i>	

<i>en matematikk</i>	
<i>en meter</i>	
<i>ei mottaksgruppe</i>	
<i>nesten</i>	
<i>Polen</i>	
<i>å regne</i>	
<i>rett fram</i>	
<i>selvfølgelig</i>	
<i>ei side</i>	
<i>å skrive</i>	
<i>å smile</i>	
<i>å spørre</i>	
<i>å svare</i>	
<i>så bra!</i>	
<i>å telle</i>	
<i>tirsdag</i>	
<i>venstre</i>	
<i>til venstre</i>	

Mine notater:

5.2 Fotball

Ali jobber på en sjokoladefabrikk. Nå er klokka tolv, og det er lunsj. Han ser ut gjennom vinduet. Det er fint vær ute. Sola skinner fra en klar himmel. Han går til kantina sammen med noen unge kollegaer. Den ligger i andre etasje. Ali kjøper en kopp kaffe og to ferske rundstykker. Han tar også et rødt eple. Skal han ta en sjokolade til kaffen? Nei, ikke i dag.

Kantina er stor, men de finner et bord ute på terrassen. De spiser, og de snakker om fotball. Alle liker fotball. De diskuterer flinke fotballspillere, fine mål og gode lag. Ali liker franske og spanske lag, kollegaene snakker om engelske lag.

Erik: Hvilket lag liker du, Ali?

Ali: Paris Saint-Germain er et godt lag. Nå har de en brasiliansk spiller, Neymar. Han er veldig god – og veldig dyr!

Erik: Ja, Neymar er en spesiell fotballspiller. Det er sant.

Ali: Men hva med norsk fotball. Hvilke lag liker dere?

Per: Rosenborg, selvfølgelig.
De har mange gode, unge spillere på laget.

Arne: Men Brann er nummer én.

Ali: Hva med Oslo? Er det ikke noen gode lag der?

Erik: Nei, dessverre. Lagene fra Oslo er ikke så gode.

Ali: Jeg gleder meg til å se norsk fotball. Men Frankrike vinner alltid mot Norge. Frankrike er nummer én i verden, Norge er bare nummer 50.

De andre ler.

Erik

Ali

Per

Arne

<i>alltid</i>	
<i>brasiliansk</i>	
<i>dessverre</i>	
<i>å diskutere</i>	
<i>dyr</i>	
<i>en etasje</i>	
<i>fersk</i>	
<i>fin</i>	
<i>flink</i>	
<i>en fotballspiller</i>	
<i>å glede seg</i>	
<i>en himmel</i>	
<i>hvilke</i>	
<i>ei kantine</i>	
<i>klar</i>	
<i>en kollega</i>	
<i>et lag</i>	
<i>en lunsj</i>	
<i>mot</i>	

<i>et mål</i>	
<i>et nummer</i>	
<i>et rundstykke</i>	
<i>rød</i>	
<i>sant</i>	
<i>en sjokolade</i>	
<i>en sjokoladefabrikk</i>	
<i>å skinne</i>	
<i>ei sol</i>	
<i>spansk</i>	
<i>spesiell</i>	
<i>en spiller</i>	
<i>stor</i>	
<i>en terrasse</i>	
<i>tolv ung</i>	
<i>veldig</i>	
<i>en verden</i>	
<i>å vinne</i>	

Mine notater:

5.3 I butikken

Rana og Hoda er i butikken. De skal ha brød, melk, frukt, grønnsaker, kjøtt og fisk. Det er en stor butikk. Først går Rana og Hoda til grønnsakene.

Rana: Vi må ha noen store poteter og noen fine gulrøtter. Kan du finne gulrøttene, Hoda?

Hoda henter en pose med gulrøtter.

Rana: Ja, de er fine. Så flink du er, Hoda! Potetene er ikke så store, så jeg må ta mange. Vi trenger også en rød paprika og et kilo med gule epler.

Hoda: Her er eplene, mamma!

Rana: Bra! De ser gode ut. Nå må vi finne et grovt brød, to liter melk og en halv liter jogurt. Hva vil du ha til lunsj, Hoda?

Hoda: Jeg vil ha ost og syltetøy.

Rana: Det er greit, her står syltetøyet. Vi må kjøpe kjøtt og fisk til middag. Liker du laks?

Hoda: Ja, det er godt.

Rana legger laks og kylling i handlevogna. Hoda legger en sjokolade i handlevogna. Hun ser på Rana, og Rana smiler. Så går de til kassa og betaler. Det blir sju hundre og seksten kroner. Det er dyrt. Rana betaler med kort.

Utenfor butikken ser de Eva Berg. Rana kjenner henne igjen fra flyet. Eva er også ferdig med å handle.

Rana: Hei! Husker du oss fra flyet?

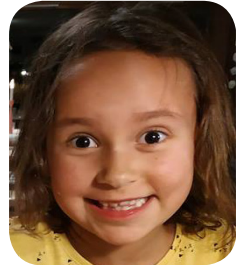
Eva: Ja visst! Er dere også her? Hvordan går det med dere?

Rana: Det går bra med oss, og på torsdag skal jeg begynne på norskkurs!

Eva: Så bra! Hvordan går det med barna?

Rana

Hoda

Rana: Bra! Sami skal begynne på skolen snart, og Hoda skal begynne i barnehagen i morgen.

Eva: Så fint! Mener du barnehagen der borte? Ja, det er en god barnehage.

Rana: Sier du det? Det vil jeg gjerne høre mer om. Skal vi ta en kopp kaffe hjemme hos meg?

Eva: Ja, gjerne.

Hoda går ved siden av mamma. Hun spiser sjokolade og tenker på katten. Kanskje den sitter og venter på trappa?

å betale	
å bli	
der borte	
ferdig	
en fisk	
en frukt	
først	
greit	
grov	
en grønnsak	
gul	
ei gulrot	
å handle	
ei handlevogn	
hos	
å huske	
å høre	
ja visst	

ei kasse	
en katt	
en kilo	
å kjenne igjen	
et kjøtt	
et kort	
en kylling	
en laks	
en liter	
ei melk	
oss	
en paprika	
en pose	
en potet	
et syltetøy	
så bra	
en torsdag	
å trenge	
en jogurt	

5.4 Hoda begynner i barnehagen

Hoda

Hoda skal begynne i barnehagen i dag. Hun gleder seg og hun gruer seg. "Ta på deg jakka", sier mamma. "Nå skal vi gå."

Hoda tar på seg jakka. Mamma tar på henne en fin, gul ryggsekk. I den har hun en banan og en matpakke med to brødkiver. Hun har også med seg tøfler. Mamma tar henne i handa, og så går de sammen til barnehagen. Katten står på trappa og ser etter dem.

Barnehagen er stor og full av barn. Hoda ser på barna. Mamma snakker med ei dame, og dama ser på Hoda og smiler. "Hei Hoda!" sier hun. Hoda gjemmer seg bak mamma.

De går inn i huset i barnehagen. Hoda må ta av seg jakka og skoene og ta på seg tøflene. Mamma og dama setter seg ved et bord og snakker og snakker. På golvet sitter to jenter og en gutt. De leker med biler. "Sett deg sammen med barna!" sier mamma. Hoda gjemmer seg bak mamma. Dama gir henne en blå lekebil. Hun tar Hoda i handa og går sammen med henne bort til barna. Hoda setter seg på golvet ved siden av gutten. Han heter Peder.

Peder snakker norsk. Hoda snakker arabisk. De sitter ved siden av hverandre og leker med biler. "Brrmm", sier Peder. "Brrmm, brrmm", sier Hoda. Peder kjører en grønn bil på Hodas bil. "Bang!" sier Peder. Hoda ser på Peder og ler. Peder ser på Hoda og ler.

Så skal de spise. Peder gir Hoda en stor, oransje appelsin. Hoda gir Peder en fin, gul banan.

Hoda og mamma går hjem. I morgen skal hun gå i barnehagen igjen. Hun gleder seg.

en appelsin	
bak	
en banan	
bang	
blå	
bort	
full	
å gi	
å gjemme seg	
et golv	
å grue seg	
grønn	
ei hand	

hverandre	
å leke	
å leke med	
en lekebil	
oransje	
en ryggsekk	
å ta av seg	
å ta på seg	
seg	
å sette seg	
en tøffel	
ved siden av	

Mine notater:

Refleksive pronomen

Refleksive pronomen er lik objektsformen til personlige pronomen (se Kapittel 3) unntatt for 3. person entall og flertall der vi bruker seg:

1.	Jeg	vasker	meg.
2.	Du	vasker	deg.
3.	Han	vasker	seg.
	Hun	vasker	seg.
	Den/Det	vasker	seg.
1.	Vi	vasker	oss.
2.	Dere	vasker	dere.
3.	De	vasker	seg.

Refleksive pronomen bruker vi når subjektet og objektet i setningen er samme person.

Refleksive pronomen indikerer at subjektet utfører en handling rettet mot seg selv, mens et personlig pronomen i objektsform indikerer at handlingen er rettet mot noen andre enn subjektet.

Legg merke til forskjellen mellom disse setningene:

Han vasker seg.

Han vasker henne.

Refleksive verb

Det finnes mange verb som krever et refleksivt pronomen. Slike verb kalles refleksive verbs:

Hoda setter seg i stolen.

Noen vanlig refleksive verb er:

å sette seg

å ha med seg

å glede seg til

å skynde seg

å kose seg

å tørke seg

å kle på seg

å barbere seg

å komme seg ut

ADJEKTIV

Adjektivene får form etter kjønn og tall på substantivet de er knyttet til.
De fleste adjektiv får endelsen -t i intetkjønn og -e i flertall.

Attributiv form: Nedenfor er adjektivene plassert foran substantivene de beskriver:

Entall		Flertall	
Hankjønn	Hunkjønn	Intetkjønn	
en brun stol	ei brun seng	et brunt bord	brune stoler/senger/bord

Predikativ form: Nedenfor er adjektivene knyttet til substantivet ved hjelp av er, som er presens av verbet å være):

Entall		Flertall	
Hankjønn	Hunkjønn	Intetkjønn	
Stolen er brun.	Senga er brun.	Bordet er brunt.	Stolene/sengene/ bordene er brune.

ADVERB - Bevegelse/i ro

Noen adverb har to former. Den ene formen indikerer bevegelse, den andre ro:

Bevegelse:

Han går inn.

Han går ut.

Han går opp i andre etasje.

Han går ned i første etasje.

Han går hjem.

Ro:

Han er inne.

Han er ute.

Han er oppe.

Han er nede.

Han er hjemme.

Legg merke til at det er to former for her og der:

Bevegelse:

Han kommer hit.

Han går dit.

Ro:

Han er her.

Han er der.

Preposisjoner - sted

Det finnes mange preposisjoner som indikerer sted:

Bak, foran, i, på, over, under, ved siden av

Nedenfor skal vi se spesielt på forskjeller mellom i og på.
I tillegg skal vi også se på to andre preposisjoner, til og hos.

På

På indikerer ofte at noe er på toppen av noe annet:

Boka ligger på bordet.

På bruker vi også i andre sammenhenger:

på skolen
på kino, teater
på restaurant, kafé
på biblioteket
på jobb/arbeid
på (ved) universitetet

I disse uttrykkene kan vi også bruke i:

på/i butikken
på/i kjøkkenet, stua
på/i badet, soverommet

På bruker vi også når vi snakker om

Øyer: på Hitra. (Når vi snakker om et land, bruker vi i: i Irland.
Noen ganger kan vi bruke begge: på/i Sri Lanka.)

Mange byer i innlandet: på Røros, på Lillehammer
Deler av en by: på Ranheim, på Tiller, på Byåsen

Det er ofte vanskelig å forklare hvordan vi bruker i og på sammen med norske stedsnavn.
Topografien eller navnet kan bestemme preposisjonen,
men det er flere unntak og lokale forskjeller.

I

I brukes når noe er plassert inne i noe:

Klærne ligger i skapet.

Sofaen er i stua.

I brukes også sammen med:

Kontinenter: i Europa, i Asia

Land og stater: i Norge, i Kina, i Texas

Byer: i Trondheim, i Oslo, i Beijing

Gatenavn/adresser: i Karl Johans gate, i Drammensveien 1

Til

Til er den vanligste preposisjonen når vi skal indikere bevegelse mot et sted:

Ali går til kantina.

Skal du dra til byen i dag?

Legg merke til at i eller på kan uttrykke bevegelse mot et rom, et sted eller en institusjon:

Rana går på badet.

Ali går i biblioteket.

Skal vi gå på kafé?

Hos

Hos setter vi til et ord som viser til en person, og det betyr da man er i denne personens hjem:

De tar en kaffe hos Eva.

Så fint det er hos deg, Rana!

Vi bruker også hos når vi snakker om noen yrker:

Jeg er hos legen.

Hvis det skjer en bevegelse, bruker vi til:

Rana går på besøk til Anne.

Jeg må dra til legen.

Farger

- hvit*
- svart*
- rød*
- oransje*
- gul*
- grønn*
- blå*
- grå*
- brun*
- rosa*
- turkis*
- fiolett, lilla*

Landsdeler

Mat og drikke

<i>et brød</i>
<i>ei brødskiye</i>
<i>en ost</i>
<i>en salami</i>
<i>ei skinke</i>

<i>et glass melk</i>
<i>en kopp te</i>
<i>en kopp kaffe</i>
<i>et glass vann</i>
<i>et glass jus</i>

<i>et eple</i>
<i>en banan</i>
<i>et kakestykke</i>
<i>en brus/et glass brus</i>

Rom

<i>et kjøkken</i>
<i>ei stue</i>
<i>et soverom</i>
<i>et toalett / et WC /</i>

<i>en do</i>
<i>et bad</i>
<i>en kjeller</i>
<i>et loft</i>

6.1 Frokost

Det er lørdag morgen. Hoda og mamma er på badet. Mamma vasker henne, og Hoda tørker seg. Etterpå vasker mamma seg og sminker seg. Mamma ser på seg selv i speilet: Langt hår, brun hud, hvitt smil. Hoda ser også på henne i speilet. Hun har en fin mamma. De kler på seg og går ned på kjøkkenet.

Ali: God morgen, Hoda! Nå skal det bli godt med frokost. Vil dere dekke på bordet?

Hoda dekker bordet med tallerkener, glass, kopper og kniver. Mamma henter mat i kjøleskapet. Hun setter smør, melk, jus og ost på bordet. Tomater og syltetøy finner de i skapet. Så skjærer pappa opp grovbrød og loff. Mamma koker vann og lager kaffe og te. Nå kan de spise frokost.

Ali: Men ... hvor er Sami?

Hoda: Gjett!

Ali: Kan du vekke ham?

Hoda: Sami! Nå må du komme! Det er frokost!

Sami: Jeg vil ikke ha frokost. Jeg er trøtt. Jeg vil sove.

Hoda: Men vi skal til byen etter frokost. Skal du ikke være med?

Sami: Til byen? Jeg kommer!

Etter frokost kler de på seg. De går mot holdeplassen, og der står det en buss. Hoda vil løpe, men pappa stopper henne.

Ali: Denne bussen skal ikke til byen. Vi skal ta buss nummer fem. Den skal til sentrum.

Ali

Hoda

Sami

<i>brun</i>	
<i>å dekke på</i>	
<i>denne</i>	
<i>å gjette</i>	
<i>et grovbrød</i>	
<i>en holdeplass</i>	
<i>en hud</i>	
<i>hvit</i>	
<i>et hår</i>	
<i>en jus</i>	
<i>et kjøleskap</i>	
<i>å kle på seg</i>	
<i>en kniv</i>	

<i>å koke</i>	
<i>lang</i>	
<i>en loff</i>	
<i>ned</i>	
<i>et sentrum</i>	
<i>å skjære opp</i>	
<i>et smil</i>	
<i>å sminke seg</i>	
<i>et smør</i>	
<i>et speil</i>	
<i>en tallerken</i>	
<i>å tørke seg</i>	
<i>å vaske seg</i>	

Mine notater

6.2 Ali er glad i Trondheim

Ali liker Trondheim. Denne byen er et trygt sted. Han har jobb og bolig her. Han har nye venner her. Og nå er Rana, Sami og Hoda også her.

Nå vil Ali vise dem Trondheim. De må også bli glad i denne byen.

Først går de til torget. Olav Trygvasson står på en søyle høyt over dem. "Trondheim torg" står det på et stort kjøpesenter. De ser to gamle kirker, Vår Frue kirke og Nidarosdomen. De ser et hotell og en bank i moderne bygninger og et apotek i en gammel bygning av tre. De ser også noen hyggelige restauranter og små kafeer.

Rana må til apoteket for å kjøpe medisiner. Ali skal ta ut penger i en minibank. Hoda vil stoppe ved vinduet til en lekebutikk. De går fra butikk til butikk. Sami blir sliten. Her er det så mye nytt å se på.

Ali og familien hans kommer fra en stor by. Trondheim er liten, men stor nok.

<i>et apotek</i>	
<i>en bank</i>	
<i>en bolig</i>	
<i>ei bygning</i>	
<i>Vår Frue kirke</i>	
<i>å være glad i</i>	
<i>et hotell</i>	
<i>høy</i>	
<i>ei kirke</i>	
<i>et kjøpesenter</i>	
<i>en lekebutikk</i>	
<i>liten</i>	
<i>en medisin</i>	
<i>en minibank</i>	

<i>moderne</i>	
<i>mye</i>	
<i>Nidarosdomen</i>	
<i>nok</i>	
<i>ny</i>	
<i>penger</i>	
<i>en restaurant</i>	
<i>sliten</i>	
<i>små</i>	
<i>et sted</i>	
<i>å ta ut</i>	
<i>et torg</i>	
<i>Olav Tryggvasson</i>	
<i>å vise</i>	

6.3 Sami trenger ei ny bukse

Rana og Ali ser etter en klesbutikk. Sami trenger ei ny bukse, og Hoda trenger en varm genser.

Ali: Unnskyld, hvor finner vi klær for barn og ungdom?

Ekspeditør: Der inne til høyre.

Ali: Takk skal du ha!

I barneavdelingen finner de mange klær på salg.

Ekspeditør: Kan jeg hjelpe dere?

Rana: Vi bare kikker litt.

Ekspeditør: Helt i orden. Vi har mange gode tilbud i dag.

Rana: Hvor mye koster den genseren der borte?

Ekspeditør: Mener du denne? Den koster 300 kroner. Hvilken størrelse vil du ha?

Rana: Har dere den i størrelse 116?

Ekspeditør: Nå skal vi se ... Nei, men vi har den i størrelse 110. Vil dere prøve den?

Rana: Ja takk, hvor er prøverommene?

Hoda prøver en fin, rosa genser, men den er for liten. De finner en annen genser til Hoda, men den er for dyr. De finner ei kul bukse til Sami, men den er for stor. De finner et fint, brunt belte til ham, men det er for langt.

Så finner Ali ei anna bukse til Sami. Den er fin, den er på salg og den er passe.

Ali: Har du lyst på denne buksa, Sami?

Sami: Nei, jeg liker den ikke. Den er stygg. Jeg er trøtt og tørst og sulten. Kan vi ikke gå på kafé?

Rana og Hoda har også lyst til å gå på kafé.
Sami kan få ny bukse en annen gang.

Ali

Rana

Sami

<i>annen</i>	
<i>ei barneavdeling</i>	
<i>et belte</i>	
<i>billig</i>	
<i>en ekspeditør</i>	
<i>en genser</i>	
<i>hel</i>	
<i>å hjelpe</i>	
<i>i orden</i>	
<i>inne</i>	
<i>å kikke</i>	
<i>en klesbutikk</i>	
<i>klær</i>	
<i>å koste</i>	

<i>kul</i>	
<i>å ha lyst til</i>	
<i>nå skal vi se</i>	
<i>å passe</i>	
<i>å prøve</i>	
<i>et prøverom</i>	
<i>rosa</i>	
<i>et salg</i>	
<i>et sammendrag</i>	
<i>stygg</i>	
<i>en størrelse</i>	
<i>et tilbud</i>	
<i>en ungdom</i>	

Mine notater:

6.4 På kafé

Det ligger en hyggelig kafé ved siden av biblioteket. Ali har lyst til å gå dit.

Hoda: Ja! Vi skal på kafé! Jeg vil ha is!

Rana finner et ledig bord ved vinduet. De setter seg der. Rana og Ali vil ha kaffe og kake, og Aya vil ha brus og is.

Ali: Hva har du lyst på, Sami? Brus og kake?

Sami: Ja! Jeg vil ha brus og kake! Har de sjokoladekake?

Ali går til disken for å bestille.

Ali: Jeg vil gjerne ha to kopper kaffe og to flasker Cola, takk.

Ekspeditør: Vil dere ha noe å spise?

Ali: Ja, tre stykker sjokoladekake og en is.

Ekspeditør: Vi har dessverre ikke sjokoladekake i dag.

Ali: Har dere ei anna kake?

Ekspeditør: Vi har eplekake. Den er veldig god.

Ali: Da tar vi eplekake.

*Ekspeditør: Det blir 292 (to hundre og nittito) kroner.
Hvor sitter dere?*

Ali: Vi sitter der borte ved vinduet.

*Ekspeditør: Vær så god, her er brusen, kakestykkene og isen.
Vi kommer med kaffen seinere.*

Ali: Mange takk.

Kaka er kjempegod. De koser seg. Det er en god idé å gå på kafé. Mens ungene spiser, snakker Ali og Rana om framtida. Rana går på norsk kurs, og hun snakker litt dialekt! "Du må si jeg", sier Ali. "Nei, trønderne sier æ", sier Rana og ler. Rana vil begynne å arbeide på et sykehjem. Hun vil bli sykepleier. Pasientene snakker dialekt. Hun må snakke dialekt.

Hoda

Ali

Sami

Rana

Demonstrative pronomen

Demonstrative pronomen spesifiserer et objekt og avstanden til objektet.

Denne og den bruker vi med hankjønns- og hunkjønnsord i entall.

Dette og det bruker vi med intetkjønnsord i entall.

Disse og de bruker vi i flertall.

Legg merke til at substantivet, som står bak det demonstrative pronomenet, får bestemt form:

denne bilen og så videre.

	Nær	Fjern
Hankjønn	denne koppen	den koppen
Hunkjønn	denne døra	den døra
Intetkjønn	dette glasset	det glasset
Flertall	disse koppene	de koppene

VERB: Infinitiv

I kapittel 2 snakket vi om infinitivsmerket å:

Hyggelig å hilse på deg.

Hoda begynner å bli trøtt.

I tillegg bruker vi også noen uttrykk med preposisjon fulgt av å + infinitiv:

for å

å ha lyst til

Rana går til disken for å bestille.

Ali har lyst til å kjøpe klær.

Hjelpeverb uten hovedverb (uttrykk for bevegelse)

Vi bruker ikke infinitivsmerket å etter hjelpeverb (se Kapittel 3).

Når et hjelpeverb står foran et uttrykk som indikerer bevegelse, kan hovedverbet bli utelatt.

Dette er vanlig når hovedverbet er gå, dra eller reise:

Hun skal reise til Paris —> Hun skal til Paris.

Nå må de gå tilbake. —> Nå må de tilbake.

ADJEKTIV

I kapittel 5 lærte vi hovedregelen for adjektiv: De fleste adjektiv ender på -t i intetkjønn og -e i flertall.

Attributiv form:

Entall		Flertall	
Hankjønn	Hunkjønn	Intetkjønn	
en brun stol	ei brun seng	et brunt bord	brune stoler/senger/bord
-	-	-t	-e

Predikativ form:

Entall		Flertall	
Hankjønn	Hunkjønn	Intetkjønn	
Stolen er brun	Senga er brun	Bordet er brunt	Stolene/sengene/bordene er brune
-	-	-t	-e

Det finnes også noen unntak:

Hankjønn	Hunkjønn	Intetkjønn	Flertall
1. en ny kjole	ei ny lue	et <u>nytt</u> bord	nye klær
2. en billig kjole	ei billig lue	et <u>billig</u> bord	billige klær
3. en tysk kjole	ei tysk lue	et <u>tysk</u> bord	tyske klær
4. en praktisk kjole	ei praktisk lue	et <u>praktisk</u> bord	praktiske klær
5. en moderne kjole	ei moderne lue	et <u>moderne</u> bord	<u>moderne</u> klær
6. en grønn kjole	ei grønn lue	et <u>grønt</u> bord	grønne klær

1. Adjektiv med én stavelse og som ender med vokal får -tt i intetkjønn (en ny ... - et nytt ...).
2. Adjektiv som ender på -ig får ikke -t i intetkjønn (en billig ... - et billig ...).
3. Adjektiv som uttrykker nasjonalitet og som ender på -sk får ikke -t i intetkjønn (en tysk ... - et tysk ...).
4. Adjektiv som ender på -isk som er lånt fra andre språk får ikke -t i intetkjønn (en praktisk ... - et praktisk ...).
5. Adjektiv som ender på -e får ikke -t i intetkjønn (en moderne ... - et moderne ...).
6. De fleste adjektiv som ender på dobbelt konsonant, dropper den ene konsonanten foran -t (en grønn ... - et grønt ...).

Liten og annen

Liten og *annen* er irregulære adjektiv:

Attributiv form:

Entall			Flertall
Hankjønn	Hunkjønn	Intetkjønn	
en liten bil	ei lita bok	et lite bord	små biler/bøker/bord
en annen bil	ei anna bok	et annet bord	andre biler/bøker/bord

Predikativ form:

Entall			Flertall
Hankjønn	Hunkjønn	Intetkjønn	
Bilen er liten	Boka er lita	Skjerfet er lite	Bilene/bøkene/skjerfene er små

Annen bruker vi ikke i predikativ form.

E K S T R A

Fritidsuttrykk

å gå på kafé, kino, teater
å handle / å shoppe
å slappe av
å trene / å drive med sport
å spille fotball, basketball
å sykle, jogge, danse
å svømme
å gå på tur

å gå på ski, å gå på skøyter
å se på TV
å lese bøker
å spille piano, gitar
å synge
å høre på musikk
å skrive e-post
å prate, å surfe på internett

å spille kort, å spille spill
å fotografere / å ta bilder
å lage mat
å gjøre husarbeid
å vaske, å vaske gulvet
å vaske opp
å rydde
å støvsuge

På badet

<i>på badet</i>
<i>et badekar</i>
<i>en barberhøvel</i>
<i>et barberskum</i>
<i>en bodylotion</i>
<i>en hårbørste</i>

<i>en hårføner</i>
<i>en sjampo</i>
<i>ei såpe</i>
<i>en tannbørste</i>
<i>en tannkrem</i>
<i>en vask</i>

<i>en do/et toalett</i>
<i>et dopapir</i>
<i>en dusj</i>
<i>ei dusjsåpe</i>
<i>et håndkle</i>

Et kjøpesenter

<i>et apotek</i>
<i>en minibank</i>
<i>en blomsterforretning</i>
<i>en bokhandel</i>
<i>en CD-butikk</i>
<i>en frisør</i>

<i>en kafé</i>
<i>en kiosk</i>
<i>en klesbutikk</i>
<i>en lekebutikk</i>
<i>en matbutikk</i>
<i>et parfymeri</i>

<i>en restaurant</i>
<i>en skobutikk</i>
<i>en sportsbutikk</i>
<i>en veskebutikk</i>
<i>et vinmonopol</i>

Klær

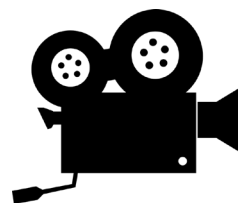

<i>en bluse</i>
<i>ei bukse</i>
<i>en dress</i>
<i>en frakk</i>
<i>en genser</i>
<i>ei jakke</i>
<i>en kjole</i>

<i>ei kåpe</i>
<i>ei skjorte</i>
<i>en shorts</i>
<i>et skjørt</i>
<i>en hanske, hansker</i>
<i>en vott, votter</i>
<i>en hatt</i>

<i>ei lue</i>
<i>et slips</i>
<i>et skjerf</i>
<i>et skaut</i>
<i>ei veske</i>
<i>ei sko, sko</i>
<i>en sokk, sokker</i>
<i>en støvel, støvler</i>

7.0 Introduksjon til filmen "En ny start"

Filmen er tilgjengelig på LIMs nettside - <https://www.ntnu.no/isl/lim>

Ahmed er atten år gammel. Han flytter fra Meråker til Trondheim og trenger nye venner. Ahmed kan bo hos en flyktingguide i noen dager. Flyktingguiden heter Jon. Ahmed finner også andre venner. Se videoen! Her får Ahmed en overraskelse i Trondheim. Er det en god eller dårlig overraskelse?

Ahmed får et brev fra Jon.

Hei Ahmed!

Velkommen til Trondheim! Du kommer i morgen, men jeg kommer ikke til å være hjemme da. Jeg har noe viktig å gjøre. Men ikke bekymre deg, Lisa vil være der.

Jeg prøvde å ringe og sende deg e-post i går, men jeg fikk ikke noe svar.

Det er litt kaffe til deg på kjøkkenet, og mye mat i kjøleskapet.

Adressen er Skrenten 25, 3. etasje.

Hilsen Jon

Ahmed finner huset til Jon, men Lisa er ikke der. Det henger en lapp på døra.

	Jeg er på Antikvariatet.
	Lisa

Antikvariatet er en kafé, og Ahmed finner Lisa der. Hun sitter i rullestol. Ahmed møter også Ali. Ali skal kjøre Lisa til et arrangement. Lisa gir Ahmed nøklene til Jons leilighet, og Ahmed går tilbake til Jons hus.

I huset - Ahmed går inn i Jons leilighet. Han er nysgjerrig og ser inn i alle rommene. Hva skjer?

7.1 Ahmed forteller om seg selv

Ahmed

Jeg heter Ahmed og kommer fra Afghanistan. Jeg er 18 år gammel.

Livet i Afghanistan ble veldig vanskelig. Derfor reiste jeg til Europa. Jeg var på flukt i mange måneder. Flukten var farlig, og jeg var ofte sulten og redd, men det gikk bra. Jeg kom til Norge for ett år siden og søkte om asyl. I fem måneder bodde jeg på et asylmottak i Meråker. Det bodde over 100 asylsøkere der.

Jeg fikk to gode venner på asylmottaket. De heter Biniam og Amina. Det er viktig for meg å ha venner. Gode venner gjør meg glad, sterk og modig.

Jeg traff også Jon i Meråker. Han er norsk og flyktningsguide fra Trondheim. Han fortalte meg mye om Norge.

Etter fem måneder fikk jeg oppholdstillatelse. Jeg ble veldig glad. Jeg fikk bosetting i Trondheim. Det er snart en plass til meg der i et bofellesskap, men først skal jeg bo noen dager i Jons leilighet.

Trondheim er en fin by, men jeg savner Biniam og Amina. De bor fremdeles på asylmottaket og håper på oppholdstillatelse.

et asyl	
et asylmottak	
en asylsøker	
et bofellesskap	
ei bosetting	
derfor	
Europa	
farlig	
en flukt	
en flyktningsguide	
fremdeles	

å håpe	
Meråker	
modig	
en måned	
ofte	
en oppholdstillatelse	
en plass	
redd	
å savne	
å søke	
vanskelig	

7.2 E-post fra Ahmed til Biniam

Ahmed

Kjære Biniam!

Nå er jeg i Trondheim! Det var vondt å dra fra deg og Amina. Jeg var trist og redd for å være ensom. Det tar lang tid å få venner på et nytt sted. Det vet dere også. Men jeg trenger en ny start.

Jeg kunne bo i Jons leilighet i Trondheim i noen dager. Jeg fant leiligheten, og der var Jons søster. Hun heter Ingvild og er 17 (sytten) år. Hun er veldig hyggelig og åpen. Vi snakket sammen i bare fem minutter, og så ble jeg med henne på en fest! Der traff jeg mange andre ungdommer. De går på videregående skole.

Så mye skjedde på så kort tid.

Jeg snakket mye med Ingvilds venner, Yosef, Mina og Iman. Det var fantastisk. Vi skal møte hverandre igjen i helga! Vil det gå bra med meg i Trondheim? Jeg håper det. Jeg tror det!

Hvordan går det med deg og Amina?

Mange hilsener fra Ahmed

<i>ensom</i>	
<i>fantastisk</i>	
<i>en fest</i>	
<i>ei helg</i>	
<i>en hilsen</i>	
<i>kjære</i>	
<i>å skje</i>	
<i>en start</i>	
<i>sytten</i>	
<i>ei søster</i>	
<i>ei tid</i>	
<i>trist</i>	
<i>å tro</i>	
<i>en videregående skole</i>	
<i>å vite</i>	
<i>vondt</i>	
<i>åpen</i>	

7.3 Ingvild forteller om seg selv

Ingvild

Hei!

Jeg heter Ingvild, er sytten år og går på videregående skole. Jeg liker teater og dans og andre mennesker – særlig mennesker fra andre steder og kulturer. Jeg er ei helt vanlig jente. Eller kanskje ikke. «Helt vanlige mennesker» - finnes de, egentlig?

«Du er flink og kreativ», sier mamma og pappa. «Du er så rotete! Du kommer alltid for sent!», sier de også.

«Du er morsom og sosial og har mye energi», sier vennene mine. «Du er nysgjerrig!», sier de også.

«Du har så mange meninger, men du vet for lite om verden», sier Jon, broren min.

Jeg er heldig. Det vet jeg. Jeg har en god familie og bor i et trygt land. Jeg har mange venner. Likevel er jeg ikke alltid fornøyd. Av og til er mamma og pappa dumme, skolen er kjedelig, og leksene er vanskelige. Jeg ser meg i speilet, og jeg føler meg stygg og kjedelig og dum. Jeg har ingen kjæreste. Jeg savner en kjæreste.

Hvem er jeg, egentlig?

en bror	
en dans	
dum	
egentlig	
en energi	
å finnes	
fornøyd	
å føle	
å gå på skole	
heldig	
kjedelig	
en kjæreste	
kreativ	

en kultur	
ei lekse	
likevel	
lite	
ei mening	
et menneske	
morsom	
nysgjerrig	
rotete	
sent	
sosial	
et teater	
vanlig	

7.4 Ingvild og Jon

Jon er 27 år og journalist. Han bor alene i en leilighet i sentrum. Jons søster er 17 år og heter Ingvild. Hun bor sammen med foreldrene i et stort hus i nærheten av Trondheim. Ingvild går på skole i sentrum. Derfor besøker hun ofte Jon.

Ingvild: Hei, hva gjorde du i går?

Jon: Jeg jobbet.

Ingvild: OK. Hva jobbet du med?

Jon: Ikke vær så nysgjerrig.

*Ingvild: Du forteller aldri om jobben. Hvorfor ikke?
Du er journalist, det må være spennende!*

Jon: Ja, men du er for nysgjerrig.

*Ingvild: Nå skal jeg fortelle noe spennende!
I går satt jeg her i leiligheten. Du var ute, og jeg var
alene.*

*Da hørte jeg noen i rommet! Jeg snudde meg.
Det var en høy, mørk mann! Jeg kjente ham ikke!
Var han en tyv?*

Jon: Hva skjedde?

Ingvild: Ha, ha! Nå ble du nysgjerrig!

Jon: Du bare tuller.

*Ingvild: Nei, jeg tuller ikke! Det var en venn av deg, Ahmed.
Jeg visste ingenting, og han bare låste opp døra! Jeg ble
redd!*

*Jon: Å, ja – Ahmed! Jeg fortalte deg om ham for noen dager
siden.*

*Ingvild: Ja, men han kom i går. Det fortalte du ikke.
Og han hadde nøkler. Det fortalte du ikke.*

Jon: Oi! Ble du redd?

Ingvild

Jon

Ingvild: Selvfølgelig ble jeg redd! En stor, sterk, fremmed mann! Men han ble også redd. Jeg likte ham. Han ble med på fest til Yosef. Han snakket med alle! Han var kul!

Jon: Så bra!

Ingvild: Ja, det er spennende å treffe nye mennesker. Alle likte ham. Yosef, Mina og jeg skal på tur i Bymarka på lørdag, så vi inviterte ham. Han blir med! Jeg gleder meg. Det blir gøy!

<i>aldri</i>	
<i>å bli</i>	
<i>Bymarka</i>	
<i>en forelder</i>	
<i>fremmed</i>	
<i>gøy</i>	
<i>hvorfor</i>	
<i>ingenting</i>	
<i>å invitere</i>	
<i>en journalist</i>	
<i>å låse</i>	

<i>mørk</i>	
<i>ny</i>	
<i>en nøkkel</i>	
<i>oi!</i>	
<i>OK</i>	
<i>å sette</i>	
<i>å snu</i>	
<i>spennende</i>	
<i>å tulle</i>	
<i>en tyv</i>	

Mine notater:

VERB - Preteritum (fortid)

Vi bruker preteritum når vi vil beskrive noe som skjedde på et bestemt tidspunkt i fortida, for eksempel i går:

Hun kjøpte ei jakke i går.

Regulære verb:

Vi deler de regulære verbene inn i fire klasser:

Klasse 1:

Disse verbene får -et i preteritum.

I denne klassen finner man de fleste verbene som ender med to konsonanter i imperativ.

I tillegg kommer noen verb som ender på -t, -g, og -d:

Infinitiv: å snakke   å vente   å lage

Preteritum: snakket   ventet   laget

Klasse 2:

Disse verbene får -te i preteritum. De fleste verbene ender på én konsonant i imperativ:

Infinitiv: å kjøpe   å spise

Preteritum: kjøpte   spiste

Legg merke til at det også er noen verb som har dobbelt konsonant i klasse 2:

Infinitiv: å begynne

Preteritum: begynte

Klasse 3

Disse verbene får -de i preteritum. Verbene i klasse 3 ender på -v og -ei. Noen ender også på -g.

Infinitiv: å prøve   å leie   å bygge

Preteritum: prøvde   leide   bygde

Klasse 4

Disse verbene får -dde i preteritum.

I denne klassen finner man verb som ikke ender på -e i infinitiv:

Infinitiv: å bo   å bety
Preteritum: bodde   betydde

Irregulære verb

De irregulære verbene har andre former. I de fleste tilfellene bytter de vokal i preteritum:

Infinitiv: å dra   å drikke   å finne
Preteritum: dro   drakk   fant

Noen andre irregulære verb i Kapittel 7:

Infinitiv	Preteritum
å bli	ble
å gå	gikk
å ha	hadde
å komme	kom
å se	så
å si	sa
å sitte	satt
å skrive	skrev
å slå på	slo
å ta	tok
å treffe	traff
å være	var

Det kommer flere irregulære verb i kapittel 8.

Substantiv i hankjønn med spesielle flertallsformer

I Kapittel 3 lærte vi at vi vanligvis lager ubestemt og bestemt form flertall av hankjønnord ved å legge til *-(e)r* og *-(e)ne*: *biler* og *bilene*.

Noen hankjønnord følger ikke denne regelen:

1. Substantiv som ender på *-er*, for det meste substantiv som viser til personer, får flertallsformer som ender på *-e* og *-ne*:

en lærer   læreren   lærere   lærerne

2. Når substantivet ender på *-el*, blir *-e* droppet når vi legger *-er* og *-ene*. Hvis ordet har dobbelt konsonant, faller en konsonant bort:

en hybel   hybelen   hybler   hyblene

en nøkkel   nøkkelen   nøkler   nøklene

Adjektiv- Andre bøyingsmønster

Adjektiv som ender på *-el* og *-en*, som *gammel* og *sulten* følger ikke hovedreglene for adjektiv. *-e* blir droppet når vi legger til *-e* i flertall.

I tillegg dropper adjektiv med dobbelt konsonant én konsonant i flertall.

Attributiv form:

Entall			Flertall
Hankjønn	Hunkjønn	Intetkjønn	
en gammel bil	ei gammel veske	et gammelt bord	gamle biler/vesker/bord
en sulten gutt	ei sulten jente	et sultent barn	sultne gutter/jenter/barn

Predikativ form:

Entall			Flertall
Hankjønn	Hunkjønn	Intetkjønn	
Bilen er gammel.	Veska er gammel.	Bordet er gammelt.	Bilene/veskene/bordene er gamle.
Gutten er sulten.	Jenta er sulten.	Barnet er sultent.	Guttene/jentene/barna er sultne.

Verbet "å se ut" :

Når vi skal beskrive utseende, kan vi bruke verbet å se ... ut. Adjektivet vi bruker, setter vi inn etter verbet. Adjektivet får sin form etter kjønn og tall på subjektet, se Predikativ form i Kapittel 5, Kapittel 6 og Kapittel 7. Nedenfor er verbet å se ... ut brukt sammen med adjektivene fin og gammel.

Entall			Flertall
Hankjønn	Hunkjønn	Intetkjønn	
Bilen ser fin ut.	Boka ser fin ut.	Huset ser fint ut.	Bilene ser fine ut.
Bilen ser gammel ut.	Boka ser gammel ut.	Huset ser gammelt ut.	Bilene ser gamle ut.

Ord for mengder

Mange og noen brukes sammen med tellelige substantiv:

Det er mange kaféer i sentrum.

Sami har noen hyller på rommet.

Når noen står alene, kan det indikere personer eller objekter som er nevnt tidligere:

Noen kommer der borte.

Hvor er eskene? Det står noen i kjelleren.

Mye og noe brukes sammen med utellelige substantiv::

Sjefen kommer med mye informasjon.

Ali drikker mye kaffe.

Rana fant ikke noe kaffe.

Noe kan også stå uten substantiv. Sammenhengene forteller hva det er snakk om.

Vil dere ha noe å spise?

Tidsuttrykk

---

nå	(i) forrige uke	morgen
i dag	i morgen	ettermiddag
i går	neste uke	kveld

8.1 Ali forteller om seg selv

Ali

For to år siden flyktet jeg fra krigen i Syria. Etter noen uker kom jeg til Norge. Det var godt å komme hit, men også vanskelig. I Syria var jeg ingeniør. I Syria hadde jeg familie og venner. I Norge var jeg bare flyktning. I Norge hadde jeg ingen.

Jeg bekymret meg for kona og barna i Syria og var trist og ensom. Det var vanskelig å finne arbeid, og jeg hadde lite penger. Men etter hvert fikk jeg venner. Jeg gikk på kurs og lærte norsk, og etter en stund fikk jeg jobb på en sjokoladefabrikk.

Etter et år kom Rana og barna til Norge. Endelig var vi sammen igjen! Det var en fantastisk følelse. Barna begynte i barnehage og på skolen. Rana gikk på norskkurs.

Nå jobber Rana på et sykehjem. Hun liker seg der. Vi har venner og et godt sted å bo. Vi har det bra, men jeg liker ikke å pakke sjokolade hele dagen. Jeg er egentlig ingeniør. Derfor søker jeg på andre jobber.

et arbeid	
å bekymre seg	
å flykte	
en flyktning	
en følelse	
hel	
hit	
hver	
en ingeniør	
en krig	
et kurs	
ei stund	
ei uke	

8.2 Jon møter Ali

Jon har mange venner, og en av dem heter Lisa. For tre år siden ødela Lisa ryggen i et uhell og lå lenge på sykehus. Nå sitter hun i rullestol. Hun trenger ikke mye hjelp. Hun er veldig selvstendig, og Jon er imponert over henne. En lørdag så Jon henne på kafeen «Antikvariatet». Hun satt ved et bord der og snakket med en mann. Jon kjente ikke mannen, men det var en ledig stol ved bordet.

Jon: Hei, Lisa! Hyggelig å se deg! Kan jeg sitte her?

Lisa: Ja, gjerne. Hils på Ali! Vi er naboer.

Jon: Hei, jeg heter Jon. Hyggelig å treffe deg.

Ali: Hyggelig å treffe deg, også.

Lisa: Jon er journalist.

Ali: Så interessant! Jobber du i avisa her?

Jon: Ja, av og til. Jeg er frilanser. Hva driver du på med?

Ali: Jeg jobber på en fabrikk.

Lisa: I dag er han sjåfør. Han skal kjøre meg på trening. Han og kona hans hjelper meg så mye.

Jon: Du snakker godt norsk, men du er ikke norsk. Det kan jeg høre.

Ali: Nei, jeg kommer fra Syria.

Jon: Jeg vet ikke så mye om Syria, dessverre. Altfor lite.

Lisa: Ha, ha, snart vet han mye! Han elsker nye mennesker, og han er flink til å spørre! Han er journalist, vet du.

Jon spurte Ali om livet i Syria og om familien. Ali likte å fortelle. Lisa hadde rett, Jon var flink til å spørre.

Jon

Lisa

Ali

<i>altfor</i>	
<i>Antikvariatet</i>	
<i>ei bro</i>	
<i>å drive</i>	
<i>å elske</i>	
<i>folk</i>	
<i>for ... siden</i>	
<i>en frilanser</i>	
<i>imponert</i>	
<i>interessant</i>	

<i>lenge</i>	
<i>en rullestol</i>	
<i>en rygg</i>	
<i>selvstendig</i>	
<i>en sjåfør</i>	
<i>et sykehus</i>	
<i>ei trening</i>	
<i>et uhell</i>	
<i>et venninne</i>	
<i>å ødelegge</i>	

Mine notater:

8.3 Lisa forteller om seg selv

Lisa

Jeg heter Lisa. Ser du meg, eller ser du rullestolen min?

For to år siden var jeg ei vanlig jente på 24 år. Jeg hadde mange interesser, likte å trene og hadde mange venner. Jeg var elektriker i et byggefirma. Jeg hadde god lønn og sparte penger til å kjøpe en leilighet. Livet var godt. En dag var jeg på jobb i et bygg på fem etasjer. Jeg var uheldig og falt ned tre etasjer. Fallet ødela ryggen min.

Nå er jeg 26 år. Jeg er ei jente i en rullestol. Jeg kan ikke gå, men jeg kan svømme. Jeg har fremdeles mange interesser, liker å trene og har mange venner. Jeg er ikke elektriker lenger. Jeg jobber på et kontor. Lønna er grei, og jeg sparer fremdeles penger til en leilighet.

Ser du meg, eller ser du rullestolen min?

8.4 Lisa er forelsket

Lisa og Jon er gamle venner. De møtte hverandre på videregående skole. Det er lenge siden.

Lisa, Rana og Ali er naboer. Lisa flyttet inn i huset ved siden av for et år siden. Rana inviterte henne hjem for å hilse på Ali og barna. Rana var rolig og vennlig. Ali var morsom og snakket mye. Lisa likte dem godt. De hjalp henne ofte med praktiske ting, og snart ble de gode venner.

I dag sitter Lisa hjemme hos dem og drikker te.

Rana: Var det hyggelig på Antikvariatet i går?

Lisa: Ja, vi drakk kaffe og spiste kake og hadde det veldig hyggelig. Vi satt og snakket med Jon, en gammel venn av meg.

Ali: En fin fyr! Jeg liker ham. Lisa liker ham også. Det var tydelig!

Rana: Å, ja?

Lisa: Slutt, Ali! Han er bare en gammel venn.

Ali: Ja, men han kan bli en fin kjæreste! Tror du ikke det?

Lisa: Kan du ikke snakke om noe annet?

Ali: Ha, ha, nå ble du rød, Lisa!

Rana: Nå ble jeg nysgjerrig! Fortell om Jon! Hvordan er han? Hva gjør han?

Lisa: Jon er snill og glad i mennesker. Han er smart og sosial, dessuten er han nysgjerrig og en flink journalist. Alle liker Jon.

Ali: Du er også snill, sosial og intelligent, Lisa. Dere kan bli et bra par!

Lisa: Nei, Ali. Hvem vil ha en kjæreste i rullestol?

Rana

Lisa

Ali

VERB - Presens perfektum

Presens perfektum (som i har kjøpt) er laget ved å bruke hjelpeverbet å ha og perfektum partisipp av hovedverbet: har + kjøpt = har kjøpt.

Vi bruker presens perfektum når:

1. Vi fokuserer på konsekvensene av en handling i fortid og ikke på når noe hendte:

Hans har vært hjemme hos Ali.
(Konsekvens: Han kjenner Alis familie.)

2. Noe som startet i fortida og som fremdeles pågår:

Ali har vært i Norge i tre måneder.
(Han bor fremdeles i Norge.)

3. Vi kan spesifisere tidspunktet, som også inkluderer nåtida, for eksempel i dag, i år, alltid, aldri:

Hva har du gjort i dag?

Ordstilling

Når ei setning ikke starter med subjektet, står subjektet mellom hjelpeverbet og hovedverbet:

Hva har du gjort i dag?
I dag har Hans vært hos Ali.

Adverb som ikke og også står alltid mellom verbene i presens perfektum:

Han har ikke gjort leksene i dag.
I dag har han ikke gjort leksene.

Regulære verb, klasse 1-4

Nedenfor står bøyningsmønster for regulære verb i presens perfektum etter samme mønster som det du finner for regulære verb i preteritum i Kapittel 7.

Klasse 1

Disse verbene får -et i presens perfektum:

Infinitiv	å snakke	å vente	å lage
Preteritum	snakket	ventet	laget
Presens perfektum	har snakket	har ventet	har laget

Klasse 2

Disse verbene får -t i presens perfektum:

Infinitiv	å kjøpe	å spise	å begynne
Preteritum	kjøpte	spiste	begynte
Presens perfektum	har kjøpt	har spist	har begynt

Klasse 3

Disse verbene får -d i presens perfektum:

Infinitiv	å prøve	å greie	å leie
Preteritum	prøvde	greide	leide
Presens perfektum	har prøvd	har greid	har leid

Klasse 4

Disse verbene får -dd i presens perfektum:

Infinitiv	å bo	å bety	å nå
Preteritum	bodde	betydde	nådde
Presens perfektum	har bodd	har betydd	har nådd

Irregulære verb

De irregulære verbene har ulike former:

Infinitiv	å dra	å drikke	å finne
Preteritum	dro	drakk	fant
Presens perfektum	har dratt	har drukket	har funnet

Noen irregulære verb

<i>Infinitiv</i>	<i>Presens</i>	<i>Preteritum</i>	<i>Perfektum partisipp</i>
<i>å bli</i>	<i>blir</i>	<i>ble</i>	<i>blitt</i>
<i>å brenne</i>	<i>brenner</i>	<i>brant</i>	<i>brent</i>
<i>å dra</i>	<i>drar</i>	<i>dro</i>	<i>dratt</i>
<i>å drikke</i>	<i>drikker</i>	<i>drakk</i>	<i>drukket</i>
<i>å dø</i>	<i>dør</i>	<i>døde</i>	<i>dødd</i>
<i>å finne</i>	<i>finner</i>	<i>fant</i>	<i>funnet</i>
<i>å forstå</i>	<i>forstår</i>	<i>forsto</i>	<i>forstått</i>
<i>å fortelle</i>	<i>forteller</i>	<i>fortalte</i>	<i>fortalt</i>
<i>å fortsette</i>	<i>fortsetter</i>	<i>fortsatte</i>	<i>fortsatt</i>
<i>å få</i>	<i>får</i>	<i>fikk</i>	<i>fått</i>
<i>å gi</i>	<i>gir</i>	<i>ga(v)</i>	<i>gitt</i>
<i>å gjøre</i>	<i>gjør</i>	<i>gjorde</i>	<i>gjort</i>
<i>å gå</i>	<i>går</i>	<i>gikk</i>	<i>gått</i>
<i>å ha</i>	<i>har</i>	<i>hadde</i>	<i>hatt</i>
<i>å hete</i>	<i>heter</i>	<i>het</i>	<i>hett</i>
<i>å hjelpe</i>	<i>hjelper</i>	<i>hjalp</i>	<i>hjulpet</i>
<i>å komme</i>	<i>kommer</i>	<i>kom</i>	<i>kommet</i>
<i>å le</i>	<i>ler</i>	<i>lo</i>	<i>ledd</i>
<i>å legge</i>	<i>legger</i>	<i>la</i>	<i>lagt</i>
<i>å ligge</i>	<i>ligger</i>	<i>lå</i>	<i>ligget</i>
<i>å møte</i>	<i>møter</i>	<i>møtte</i>	<i>møtt</i>
<i>å se</i>	<i>ser</i>	<i>så</i>	<i>sett</i>
<i>å selge</i>	<i>selger</i>	<i>solgte</i>	<i>solgt</i>
<i>å sette</i>	<i>setter</i>	<i>satte</i>	<i>satt</i>
<i>å si</i>	<i>sier</i>	<i>sa</i>	<i>sagt</i>
<i>å sitte</i>	<i>sitter</i>	<i>satt</i>	<i>sittet</i>
<i>å skrive</i>	<i>skriver</i>	<i>skrev</i>	<i>skrevet</i>
<i>å sove</i>	<i>sover</i>	<i>sov</i>	<i>sovet</i>
<i>å spørre</i>	<i>spør</i>	<i>spurte</i>	<i>spurt</i>
<i>å stå</i>	<i>står</i>	<i>sto(d)</i>	<i>stått</i>
<i>å synge</i>	<i>synger</i>	<i>sang</i>	<i>sunget</i>
<i>å ta</i>	<i>tar</i>	<i>tok</i>	<i>tatt</i>
<i>å treffe</i>	<i>treffer</i>	<i>traff</i>	<i>truffet</i>
<i>å velge</i>	<i>velger</i>	<i>valgte</i>	<i>valgt</i>
<i>å vite</i>	<i>vet</i>	<i>visste</i>	<i>visst</i>
<i>å være</i>	<i>er</i>	<i>var</i>	<i>vært</i>

Adjektiv

Adjektivene kan stå i følgende posisjoner (se også Kapittel 5 og Kapittel 6):

1. Som attributt foran substantivet det beskriver:

en stor bil

2. Som predikativ etter verb som å være:

bilen er stor

I *en stor bil* er adjektivet plassert foran et substantiv i ubestemt form.

Attributive adjektiv kan også stå foran substantiv i bestemt form.

Adjektivet får da endelsen *-e* (på samme måte som i flertall).

I tillegg krever adjektivet bestemt artikkel som må reflektere substantivets kjønn og tall (det vil si artiklene *den*, *det* og *de*): *den + store + bilen = den store bilen*.

Den såkalte doble genitiven i norsk er spesiell siden bestemt form markeres to ganger.

Først finner vi bestemt artikkel (*den*, *det*, *de*) og så bestemt endelse på substantivet (*bilen*).

Entall			Flertall
Hankjønn	Hunkjønn	Intetkjønn	
<i>en stor bil</i>	<i>ei stor stue</i>	<i>et stort bord</i>	<i>store biler/stuer/bord</i>
<i>den store bilen</i>	<i>den store stua</i>	<i>det store bordet</i>	<i>de store bilene</i> <i>de store stuene</i> <i>de store bordene</i>

Legg merke til at *liten* har irregulær form:

Entall			Flertall
Hankjønn	Hunkjønn	Intetkjønn	
<i>en liten bil</i>	<i>ei lita stue</i>	<i>et lite bord</i>	<i>små biler/stuer/bord</i>
<i>den lille bilen</i>	<i>den lille stua</i>	<i>det lille bordet</i>	<i>de små bilene</i> <i>de små stuene</i> <i>de små bordene</i>

Hjelpeverb

<i>Infinitiv</i>	<i>Presens</i>	<i>Preteritum</i>	<i>Perfektum partisipp</i>
<i>å skulle</i>	<i>skal</i>	<i>skulle</i>	<i>skullet</i>
<i>å ville</i>	<i>vil</i>	<i>ville</i>	<i>villet</i>
<i>å kunne</i>	<i>kan</i>	<i>kunne</i>	<i>kunnet</i>
<i>å måtte</i>	<i>må</i>	<i>måtte</i>	<i>måttet</i>
<i>å burde</i>	<i>bør</i>	<i>burde</i>	<i>burdet</i>

Futurum

I kapittel 3 lærte vi at framtid kan uttrykkes ved hjelp av skal + infinitiv.
Denne konstruksjonen indikerer at noe skal skje i framtida:

Jeg skal reise til Oslo på torsdag.

Når det ikke er en slik intensjon, bruker vi ofte komme til + infinitiv (med å):

Det kommer til å bli overskyet i dag.

Du kommer til å like skolen.

Ordstilling

Det er to typer setninger i norsk: hovedsetninger og leddsetninger.

1. Hovedsetning

En hovedsetning er en uavhengig setning. Den er ikke del av en annen setning. Verbet (det finitte verbet, altså verb i presens eller preteritum) står på andre plass unntatt i spørsmål uten spørreord. Der står verbet først:

De bor i Trondheim.

Hvor jobber han?

Går han på norskkurs?

Adverb av typen ikke står etter verbet:

Sami kommer ikke fra England.

Ali går ikke på skolen.

Rana snakker ikke tysk.

Konjunksjonene og og men kan binde sammen hovedsetninger::

Sami bor i Trondheim, og han går på skolen.

Hans liker ikke norsk ost, men han liker fransk ost.

2. Leddsetning

Ei leddsetning er en avhengig setninger. Vanligvis er den en del av ei hovedsetning.

Ei leddsetning starter normalt med en subjunksjon. I Kapittel 8 finner du tre asubjunksjoner:

fordi

at

om

Etter subjunksjonen kommer subjektet og det finitte verbet:

Norsk er vanskelig for meg fordi jeg har bodd i Somalia.

Mamma sier at jeg må øve på å skrive norsk.

Læreren spør om Sami liker seg på skolen.

Adverb som ikke står foran det finitte verbet:

Dina sier at de ikke har mange lekser i Norge.

Ei leddsetning kan også stå først i ei hovedsetning.

I slike setninger vil (det finitte) verbet i hovedsetninga komme rett etter leddsetninga.:

Norsk er vanskelig for meg fordi jeg har bodd i Syria.

Fordi jeg har bodd i Syria, er norsk vanskelig for meg.

Du kan lese mer om hovedsetninger og leddsetninger i Kapittel 9.

EKSTRA: Klasserom

---

ei arbeidsbok	et viskelær
ei tekstbok	ei tavle
ei ordbok	et klasserom
en blyant	et auditorium
en penn	en språklab

KAPITTEL 9: Skole og fritid

9.1 Yosef har vært på fest

Yosef kommer fra Eritrea, og familien hans bor der. Det er en liten familie, bare en mor og en bror. Broren heter Jamal. Nå bor Yosef i en liten leilighet i Trondheim i et bofellesskap med to andre gutter. Khalid kommer fra Afghanistan, og Omar kommer fra Syria. De tre er gode venner. Yosef er alltid så blid, sier Khalid.

Det er søndag morgen, og det lukter godt på kjøkkenet. Yosef steker egg og lager kaffe. Khalid kommer inn og setter seg ved bordet.

Yosef: God morgen, Khalid! Vil du ha frokost?

Khalid: Nei takk! Jeg har spist frokost. Jeg spiste for en time siden.

Yosef: En kopp kaffe?

Khalid: Ja, takk! Du ser trøtt ut! Har du sovet lite?

Yosef: Ja, jeg har bare sovet i fem timer. Jeg la meg seint i natt.

Khalid: Du ser fornøyd ut, også! Hvor var du i går kveld?

Yosef: Jeg var på fest. Vi var hjemme hos en norsk gutt, Petter. Det var gøy!

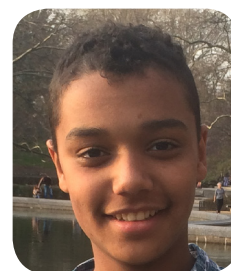
Khalid: Hvem andre var der?

Yosef: Ingvild, Mina og noen andre elever fra skolen. Og Petter, selvfølgelig. Ingvild hadde med en ny fyr. Han var kul. Han heter Ahmed. Han er fra Afghanistan.

Khalid: Er de kjærester?

Yosef: Ingvild og Ahmed?
Nei, da. De traff hverandre for første gang i går, hjemme hos Ingvilds bror, Jon.

Khalid: Traff hun Ahmed for første gang, og så tok hun ham med på fest samme dag?

Yosef

Khalid

Yosef: Ja, det er typisk for Ingvild! Ahmed kom til Trondheim i går og kjente ingen. Derfor tok Ingvild ham med. Ingvild er veldig vennlig og åpen.

Khalid: Hva gjorde dere på festen, da?

Yosef: Vi spiste pizza og drakk brus og snakket.

Khalid: Så heldig du er! Du har så mange venner.

Yosef: Ja, det er fint å ha venner, men jeg trenger familie også. Jeg savner mamma og Jamal.

Khalid: Vi kan være familie for hverandre. Hei, kom her, bror!

Khalid og Yosef klemmer hverandre. De er ikke alene. De bor sammen. De er ikke brødre, men de er brødre likevel.

blid	
et egg	
Eritrea	
å klemme	
la	
å lukte	

en pizza	
sein	
å steke	
en søndag	
en time	
typisk	

Mine notater:

Ahmed står på bussholdeplassen og venter på Yosef, Ingvild og Mina. Han har bare møtt dem én gang før, på festen hos Petter. De skal gå på tur ute i naturen, i Bymarka, og har avtalt å møte hverandre her. Ahmed har gledet seg i mange dager, men været er ikke bra. Vil de gå på tur i så dårlig vær? Han ser på klokka. Han har ventet i ti minutter. Kanskje de ikke kommer?

De kommer med buss, tolv minutter for seint. Ahmed blir glad.

Ingvild: Hei Ahmed! Har du ventet lenge på oss?
Beklager, vi kom for seint til bussen!

Ahmed: Jeg har ventet på dere i 10 minutter.

Yosef: Ingvild har laget matpakke til oss.
Hun har planer om en lang tur!

Mina: Vi har tenkt å gå til Grønlia. Har du vært på Grønlia før?

Ahmed og Yosef har aldri vært på Grønlia. Ingvild og Mina har vært der mange ganger. De begynner å gå. Samtidig begynner det å regne.

Yosef: Når er vi framme?

Mina: Jeg vet ikke. Om en halvtime, kanskje?

Yosef: Åhhh.... Det er så kaldt. Jeg fryser i hjel!

Ingvild: Vi nordmenn sier: "Det finnes ikke dårlig vær, bare dårlige klær!"

Yosef: For noe tull! Bare nordmenn kan si noe så dumt!
Det blåser, det regner, det er kaldt! Er ikke det dårlig vær, da?

Mina: Du må ta på deg varme klær.

Ingvild

Ahmed

Mina

Yosef

Yosef: Jeg har tatt på meg varme klær, men jeg fryser likevel. Jeg er våt.

Mina: Ja, det regner i dag. Du må ha på deg regntøy og støvler! Ikke joggesko!

Yosef: Regntøy og støvler koster penger. Det er dyrt å leve i dette landet!

Ingvild: Gå fort! Da blir du snart varm.

Mina: Ja, lær å gå på tur av Ingvild! Hun kan det!

Ingvild: "Ut på tur, aldri sur!" Er du ikke enig, Ahmed?

Ahmed nikker, men han forstår ikke dette. Han blir ofte sur av å bli sliten, og han liker ikke kaldt og vått vær. Han blir bare med på tur fordi han vil bli kjent med Ingvild og Yosef.

De går fort, og etter tre kvarter er de på Grønlia. Det har sluttet å regne, og sola skinner. Ingvild kjøper te og Yosef varm sjokolade, de andre kjøper kaffe. De setter seg ved et bord og spiser brødsiver med pålegg fra Ingvilds matpakke.

Ahmed er sliten, sulten og tørst etter turen til Grønlia. Derfor er det ekstra hyggelig å hvile, spise og drikke nå. "Er dette hemmeligheten?" tenker han. "Har jeg lært å gå på tur nå?"

<i>en avtale</i>	
<i>å beklage</i>	
<i>å blåse</i>	
<i>en bussholdeplass</i>	
<i>dårlig</i>	
<i>ekstra</i>	
<i>enig</i>	
<i>fordi</i>	
<i>fort</i>	
<i>framme</i>	
<i>å fryse</i>	
<i>Grønlia</i>	
<i>en halvtime</i>	
<i>en hemmelighet</i>	
<i>å hvile</i>	

<i>i hjel</i>	
<i>en joggesko</i>	
<i>kald</i>	
<i>et kvarter</i>	
<i>å leve</i>	
<i>en natur</i>	
<i>å nikke</i>	
<i>plan</i>	
<i>en pålegg</i>	
<i>et samtidig</i>	
<i>en støvel</i>	
<i>et tull</i>	
<i>varm</i>	
<i>våt</i>	
<i>åhhh</i>	

9.3 Det rette svaret

Mina har alltid vært flink på skolen, særlig i matematikk og engelsk. Hun kom til Norge for fem år siden, og lærte norsk veldig raskt. Likevel var skolen vanskelig. Lærerne i Norge var så forskjellige fra lærerne i Thailand.

Mina har alltid hatt god hukommelse og har jobbet godt med leksene. Men de norske lærerne spurte ikke bare om leksa. De spurte om andre ting også. De spurte om meninger og holdninger. De stilte alltid de samme spørsmålene: "Hva tenker du?" "Hva mener du?" "Hvorfor mener du det?" Det var vanskelig å svare. Hva var det rette svaret? Hun visste ikke, for det sto ikke i boka.

Ingvild svarte ofte på lærerens spørsmål. Hun diskuterte med læreren og med de andre elevene i klassen. Hun hadde én mening på mandag og en annen på tirsdag.

Ingvild: Hvorfor snakker du så lite i klassen, Mina? Har du ingen meninger?

Mina: Selvfølgelig har jeg meninger. Men hva er det rette svaret? Hva vil lærerne høre? Det vil de ikke si. Hvordan kan jeg vite det, da?

Ingvild: Det rette svaret finnes ikke. Vi lærer å diskutere. Vi lærer å forsvare meninger. Slik er det i den norske skolen. Hvis du har en overbevisning, bør du lære å forsvare den – da er du på rett vei!

Mina: Hva er 36 ganger 17?

Ingvild: Jeg aner ikke!

Mina: Det rette svaret er 612. Eller vil du diskutere det?

Ingvild: Nei, jeg tror deg, Mina, for du får alltid seks i matematikk. Jeg forstår poenget. I matematikk er svaret enten rett eller galt. Men i mange andre fag kan vi diskutere.

Mina tenkte på Ingvild og Petter. Begge to snakket mye i klassen. De var aktive i timene og flinke til å diskutere. De var ofte uenige, men likevel fikk begge gode karakterer. "Hvis jeg må diskutere for å få gode karakterer, gjør jeg gjerne det," tenkte Mina. "Men synes lærerne at alle meninger er like bra, bare elevene er flinke til å diskutere? Nei, det tror jeg ikke!"

Ingvild

Mina

<i>aktiv</i>	
<i>å ane</i>	
<i>at</i>	
<i>begge</i>	
<i>ei bok</i>	
<i>å burde</i>	
<i>enten... eller</i>	
<i>et fag</i>	
<i>forskjellig</i>	
<i>å forsvare</i>	
<i>gal</i>	
<i>ei holdning</i>	
<i>en hukommelse</i>	

<i>hvis</i>	
<i>Iran</i>	
<i>en karakterer</i>	
<i>en mandag</i>	
<i>ei overbevisning</i>	
<i>et poeng</i>	
<i>rask</i>	
<i>seks</i>	
<i>slik</i>	
<i>et spørsmål</i>	
<i>å stille</i>	
<i>å synes</i>	
<i>uenig</i>	

9.4 Jeg har ikke tid!

Klokka er kvart på ni, og Yosef kommer inn i klasserommet. Han har sovnet dårlig og har vondt i hodet. Alle i klassen ser på ham, læreren også. Hun er irritert fordi Yosef kommer for seint. Det er ikke første gang.

Lærer: Nå er du for sein igjen, Yosef!
Du må lære deg å komme tidsnok. Det er viktig!

Yosef: Hvorfor er det så viktig?

Lærer: Du ødelegger planene mine. Jeg begynte å undervise klokka halv ni. Jeg har ikke tid til å gjenta alt for deg.

Yosef: Det er greit. Jeg kan spørre de andre.

Lærer: Nei, det er ikke greit. Du må vise respekt for andres tid. Det er viktig i Norge!

Yosef: OK, jeg skal prøve å komme presis i morgen.

Lærer: Du skal ikke prøve å komme presis i morgen, du skal komme presis i morgen!

Yosef: OK!

Læreren fortsetter undervisningen. Yosef prøver å følge med. Det er vanskelig fordi det er mye bråk i klassen. Mange elever prater sammen, og noen sender meldinger til hverandre. Yosef tenker at de andre elevene er bråkete og at læreren har dårlig disiplin. Lærerne i Afghanistan hadde god disiplin. Da var det lett å følge med.

Klokka fire er Yosef hjemme igjen. Da har han hatt norsk, engelsk, matematikk og naturfag. Han er sliten og sulten. Nå må han lage middag. Omar laget mat i går, og i dag er det Yosefs tur. Han treffer Khalid i stua.

Khalid: Hei Yosef! Blir du med på kino i kveld?

Yosef: Jeg vet ikke om jeg har tid. Jeg må handle, lage mat, vaske opp, vaske klær og gjøre lekser. Vi får så mange lekser! Hvorfor gir læreren oss alle disse leksene? Jeg er på skolen i mange timer hver dag, og etterpå må jeg gjøre lekser i tillegg.

Yosef

Khalid

Possessive pronomen

Possessive pronomen forteller om hvem som eier noe. Hvis eieren er jeg, markerer vil dette ved å bruke pronomen som min, mi, mitt avhengig av hvilket kjønn det "eide" substantivet har.. Hvis det "eide" substantivet er flertall, bruker vi mine:

Faren min er lærer.

Mora mi er også lærer.

Huset mitt er gammelt.

Bøkene mine ligger i sekken.

Possessivene din og vår må samsvare i kjønn og tall med substantivet, mens hans, hennes og deres har én form.

Eier	Hankjønn	Hunkjønn	Intetkjønn	Flertall
jeg	faren min	mora mi	huset mitt	bøkene mine
du	faren din	mora di	huset ditt	bøkene dine
han	faren hans	mora hans	huset hans	bøkene hans
hun	faren hennes	mora hennes	huset hennes	bøkene hennes
vi	faren vår	mora vår	huset vårt	bøkene våre
dere	faren deres	mora deres	huset deres	bøkene deres
de	faren deres	mora deres	huset deres	bøkene deres

I norsk kan det possessive pronomenet settes etter det "eide objektet" som ovenfor, eller foran det "eide objektet":

faren min eller min far.

Legg merke til at substantivet har bestemt form når det possessive pronomenet står bak (bestemt + possessiv), og ubestemt når det står foran (possessiv + ubestemt):

faren min - min far
 mora di - di mor
 huset hennes - hennes hus
 bøkene våre - våre bøker
 faren deres - deres far

Sammensatte substantiv

Noen ganger trenger vi to eller flere substantiv for å beskrive et objekt. Vi snakker da om sammensatte ord eller sammensetninger. I slike tilfeller skrives substantivet som ett ord i norsk. Den siste delen av det sammensatte substantivet forteller hva slags objekt det handler om, den første delen forteller noe om den siste delen:

en mat + en pakke = en matpakke
et brød + ei skive = ei brødskive

Den siste delen bestemmer kjønn og bøyning:

en klasse + et rom = et klasserom – mange klasserom (rom er intetkjønn)

I noen sammensetninger setter vi inn -s- eller -e- mellom de to delene:

ei undervisning + en time = en undervisningstime
en venn + en familie = en vennefamilie

ORDSTILLING - Relativsetninger

Relativsetninger følger etter et substantiv og beskriver substantivet. Relativsetninger starter med ordet som:

Jeg har en bror. Han er 30 år gammel. —————> Jeg har en bror som er 30 år gammel.
Jeg har en katt. Den er søt. —————> Jeg har en katt som er søt.
Jeg har en bil. Den er ny. —————> Jeg har en bil som er ny.

Relativsetninger er leddsetninger, og derfor står adverb som ikke foran verbet:

Jeg har en bil som ikke er ny.

I eksemplet ovenfor er som subjekt i relativsetninger. Hvis som ikke er subjekt i relativsetningen, kommer subjektet direkte etter som, på samme måte som for andre subjunksjoner:

Jeg har en bil som jeg kjøpte i juni.

10.1 Jeg trenger en jobb

Yosef er urolig for familien i Eritrea. De har det vanskelig, men hvordan kan Yosef hjelpe dem? Det er bare en måte. Han må finne seg en jobb slik at han kan tjene penger.

Yosef: Jeg trenger en jobb. Jeg må sende penger til mora mi og broren min i Eritrea.

Ingvild: Har du søkt på noen jobber, da?

Yosef: Nei, ikke ennå. Jeg har lett etter stillingsannonser på internett, men det er få jobber til ungdom under 18 år.

Mina: Du trenger ikke en annonse, du kan gå og spørre folk i nabolaget ditt. Mange butikker trenger hjelp til å rydde eller vaske.

Ingvild: Mange avisbud er under 18 år. Kan du tenke deg å gå med morgenavisa? Eller dele ut reklame?

Yosef: Helst ikke morgenavisa ...

Mina: Hvor vil du jobbe?

Yosef: På Rema 1000. Jeg tror at det er et fint sted å jobbe.

Mina: Det tror jeg også.

Ingvild: Ja! Der kan du gjøre mye forskjellig. Du kan sitte i kassa, sette varer på plass i hyllene og bestille nye varer.

Yosef

Ingvild

Mina

Mina: Ta med en søknad og en CV når du spør om jobb. Det er smart.

Yosef: Hva er en CV?

Mina: Det er ei liste over utdanning og erfaring. Hva har du gjort i livet ditt? Hvilke kvalifikasjoner har du? Hva kan være relevant for arbeidsgiveren? Det er viktig å skrive en god søknad og CV.

Yosef: Det er sikkert vanskelig.

Ingvild: Neida, vi kan hjelpe deg. Hvis du søker mange steder, finner du sikkert en jobb til slutt!

Yosef: Hvis jeg jobber hardt, kan jeg bli sjef og åpne min egen butikk!

Ingvild: Bra plan, Yosef! Du kan bli rik, slik som Rema-Reitan!

Yosef: Hvem er det?

Ingvild: Reitan? Han startet Rema-butikkene i 1979, og nå er han veldig, veldig rik!

Yosef: Hvis jeg bare får en jobb og tjener penger, er jeg fornøyd!

<i>en annonse</i>	
<i>en arbeidsgiver</i>	
<i>et avisbud</i>	
<i>en CV</i>	
<i>egen</i>	
<i>ei erfaring</i>	
<i>hard</i>	
<i>helst</i>	
<i>et internett</i>	
<i>å kunne tenke seg</i>	
<i>en kvalifikasjon</i>	
<i>ei liste</i>	
<i>et liv</i>	
<i>ei morgenavis</i>	
<i>neida</i>	

<i>Reitan</i>	
<i>en reklame</i>	
<i>relevant</i>	
<i>Rema</i>	
<i>rik</i>	
<i>å rydde</i>	
<i>sikker</i>	
<i>som</i>	
<i>å starte</i>	
<i>en søknad</i>	
<i>å tjene</i>	
<i>under</i>	
<i>urolig</i>	
<i>ei utdanning</i>	
<i>en vare</i>	

10.2 Hva skal jeg bli?

Mina og Ingvild går i samme klasse. Ole er læreren deres i norsk og samfunnsfag. I timene hans denne uka skal de lage ei nettavise som skal handle om arbeidsliv og forskjellige yrker. Ole sier at elevene skal jobbe som journalister. Alle må skrive om et yrke og en person som har dette yrket.

Mina tenker seg om. Matematikk er favorittfaget hennes, og hun har lyst til å studere datateknologi. Dataingeniør er et fint yrke. Hun søker på nettet etter en professor i informatikk.

Hilde, som elsker musikk, vil skrive om den norske rapgruppa Karpe Diem. "Det må være interessant å være musiker", tenker hun.

Petter, som spiller fotball, vil intervju Lionel Messi, men han finner ikke telefonnummeret hans. Han finner heller ikke adressa hans, og læreren vil ikke hjelpe ham. "Tenk på vanlige yrker også", sier Ole. "Tenk på bakere og bønder, fiskere og frisører, selgere og servitører. Det er også mange vanlige yrker som er spennende."

Ingvild tenker på mamma som er sykepleier og pappa som er ingeniør. Hun vil ikke bli ingeniør, for hun hater matematikk. Hun vil ikke bli sykepleier heller, for hun liker ikke å se blod. Da kan hun heller ikke bli lege. Men hun vil gjerne ha ei nyttig utdanning som kan gi henne en interessant jobb og god lønn.

Ingvild ser på Ole. Ole har en jobb som passer til ham. Han har store kunnskaper om språk og samfunn. Han er veldig engasjert i fagene, og han greier å gjøre elevene nysgjerrige og interesserte. Han er flink til å forklare vanskelige ting. Dessuten er han interessert i elevene. "Vi vet at han liker oss", tenker Ingvild.

Ingvild bestemmer seg for å skrive en artikkel om læreryrket. Kanskje passer det for henne også? Hun er interessert i folk og er glad i å snakke. Dessuten vil hun gjerne bestemme hva som skal skje i skoletimene!

Ingvild

Mina

<i>ei adresse</i>	
<i>et arbeidsliv</i>	
<i>en artikkel</i>	
<i>en baker</i>	
<i>å bestemme</i>	
<i>et blod</i>	
<i>en bonde</i>	
<i>en dataingeniør</i>	
<i>en datateknologi</i>	
<i>deres</i>	
<i>å engasjere</i>	
<i>et favorittfag</i>	
<i>en fisker</i>	
<i>å forklare</i>	
<i>en frisør</i>	
<i>å greie</i>	
<i>å hate</i>	
<i>heller ikke</i>	
<i>hennes</i>	
<i>en informatikk</i>	
<i>interessert</i>	
<i>å være interessert i noe</i>	

<i>Karpe Diem</i>	
<i>en kunnskap</i>	
<i>et læreryrke</i>	
<i>en musiker</i>	
<i>en musikk</i>	
<i>ei nettvavis</i>	
<i>nett</i>	
<i>nyttig</i>	
<i>en person</i>	
<i>en professor</i>	
<i>ei rapgruppe</i>	
<i>et samfunn</i>	
<i>et samfunnsfag</i>	
<i>en selger</i>	
<i>en servitør</i>	
<i>en skoletime</i>	
<i>et språk</i>	
<i>å studere</i>	
<i>et telefonnummer</i>	
<i>å tenke på noe</i>	
<i>å tenke seg om</i>	
<i>et yrke</i>	

Mine notater:

10.3 Drømmer og planer

Ali: Hva skal du gjøre til høsten, Ahmed?

Ahmed: Jeg skal begynne i innføringsklasse på videregående skole.

Ali: Hva vil du søke på etter innføringsklassen?

Ahmed: Jeg vet ikke ennå. Drømmen min er å bli lege, men jeg vet ikke om det er realistisk.

Ali: Rana vet mye om utdanning for helsearbeidere. Nå er hun pleieassistent og jobber på et sykehjem. Hun vil gjerne bli sykepleier.

Rana: Ja, jeg har lyst til å bli sykepleier, men det tar mange år. For å bli sykepleier må man først ta studiespesialisering på videregående skole for å få generell studiekompetanse. Det tar tre år. Etterpå må man studere på høyskole eller universitet og ta en bachelor i sykepleie. Det tar også tre år.

Ahmed: Det betyr at det tar seks år til sammen.

Rana: Ja, og jeg vet ikke om jeg vil studere så lenge. Jeg lurer på om jeg heller skal søke på utdanningsprogram for helse- og oppvekstfag og bli helsefagarbeider. Det er en bedre jobb enn pleieassistent og gir høyere lønn, og utdanninga tar kortere tid enn å bli sykepleier.

Ahmed: Hvor lang tid tar det å bli helsefagarbeider?

Rana: Det tar to år på videregående skole og to år i praksis, altså fire år til sammen. Men når jeg har jobbet fire-fem år som pleieassistent, kan jeg søke om å slippe praksisen.

Ahmed: Da kan du bli helsefagarbeider etter bare to år på videregående skole!

Rana: Ja, og det er ikke så dumt!

Ahmed: Hvordan blir man lege?

Ali

Ahmed

Rana

Rana: Det er vanskelig å komme inn på medisinstudiet. Først må man skaffe seg generell studiekompetanse med mye matematikk, fysikk og kjemi. Man må også ha veldig gode karakterer. Medisinstudiet tar seks år.

Ahmed: Tre år på videregående og seks år på universitetet. Det blir ni år til sammen.

Rana: Ja, minimum ni år, for mange må ta fag om igjen for å få gode nok karakterer.

Ahmed: Men jeg liker å gå på skole. Her i Norge får man studielån, og man kan jobbe ved siden av studiene. Jeg har alltid hatt gode karakterer i realfag, så drømmen min om å bli lege er ikke umulig!

Rana: Nei, den er ikke umulig, og motivasjon er viktig. Hold fast på drømmen din, Ahmed!

altså	
en bachelor	
bedre	
å bety	
en drøm	
enn	
fast	
en fysikk	
generell	
heller	
ei helse	
en helsefagarbeider	
å holde	
en høst	
en høyskole	
en innføringsklasse	
en karakter	
en kjemi	

å lure på	
man	
et medisinstudium	
minimum	
en motivasjon	
et oppvekstfag	
en praksis	
et realfag	
å skaffe	
å slippe	
en studiekompetanse	
et studielån	
ei studiespesialisering	
en sykepleie	
til sammen	
umulig	
et universitet	
et utdanningsprogram	

10.4 Ali vil skifte jobb

Ali: *Jeg er lei av jobben min. Jeg er lei av å pakke sjokolade hele dagen.*

Jon: *Det forstår jeg godt. Hvorfor får du ikke jobb som ingeniør?*

Ali: *Jeg har problemer med papirene mine. De norske myndighetene vil ikke godkjenne dem. Jeg har skrevet til universitetet mitt i Syria. De kan bekrefte utdanningen min, men de har ikke svart. Det kan ta veldig lang tid. Kanskje jeg aldri får noe svar.*

Jon: *Jeg forstår.*

Lisa: *Hei Ali! Jon forteller at du leter etter en jobb.*

Ali: *Ja, det er riktig.*

Lisa: *Jeg trenger en personlig assistent noen timer i uka. Jeg kan få penger til "brukerstyrt personlig assistent" fra kommunen.*

Ali: *Hva betyr brukerstyrt?*

Lisa: *Det betyr at brukeren, altså jeg, ansetter assistenten selv. Jeg bestemmer også oppgavene til assistenten.*

Ali: *Sier du det? Hva skal assistenten din gjøre?*

Lisa: *Assistenten min må kjøre meg på trening, hjelpe meg å handle og forskjellige andre ting som jeg ikke klarer å gjøre alene. Du har hjulpet meg med så mye allerede, så jeg vet at du er perfekt til jobben!*

Ali: *Hyggelig at du tenker på meg, Lisa, men noen timer i uka er ikke nok.*

Lisa: *Du kan bli assistent for andre uføre, også. Til sammen kan det bli full stilling.*

Ali: *Jeg skal tenke på det.*

Ali

Jon

Lisa

Ali tenkte på det, og tok til slutt imot Lisas tilbud. Han hadde ikke råd til å si opp jobben på fabrikken, men han jobbet for Lisa etter vanlig arbeidstid. Etter hvert ble han også assistent for en blind mann som het Kjell. Da sa han opp jobben på fabrikken. Ali likte å jobbe med mennesker, og Kjell var svært fornøyd med ham. Han ventet fremdeles på svar fra universitetet i Syria, men han var ikke så utålmodig lenger.

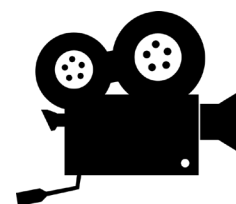
å ansette	
ei arbeidstid	
en assistent	
å bekrefte	
en bekreftelse	
blind	
en bruker	
brukerstyrt	
å godkjenne	
ei godkjenning	
å klare	
en kommune	

å lete etter noe	
en myndighet	
en oppgave	
et papir	
perfekt	
personlig	
et problem	
riktig	
å ha råd til	
ei stilling	
å ta imot	
utfør	

10.5 Introduksjon til filmen "Avslag"

Filmen er tilgjengelig på LIMs nettside, <https://www.ntnu.no/isl/lim>

Ingvild inviterer vennene sine til dansetreningen sin. Men snart får de viktigere ting å gjøre. Lisa har fått dårlige nyheter og trenger hjelp. Kan ungdommene finne en løsning?

Possessive pronomen

sin - si - sitt - sine

I Kapittel 9 leste du om possessive pronomen og de ulike formene av min, din, vår og hans, hennes og deres, som bare har én form.

I 3. person entall og flertall finnes det også et refleksivt possessivt pronomen, sin.

Det refleksive pronomenet brukes når subjektet eier objektet.

De andre formene (min og så videre) brukes når subjektet ikke eier objektet:

Rana ringer tannlegen sin. —————> Ranas tannlege

Rana ringer tannlegen hennes. —————> Hodas tannlege

Det refleksive possessive pronomenet reflekterer kjønn og tall for det eide objektet slik at sin brukes i hankjønn entall, si i hunkjønn entall, sitt i intetkjønn entall og sine i flertall.

Eier	Hankjønn	Hunkjønn	Intetkjønn	Flertall
jeg	faren min	mora mi	huset mitt	bøkene mine
du	faren din	mora di	huset ditt	bøkene dine
han	faren hans	mora hans	huset hans	bøkene hans
	faren sin	mora si	huset sitt	bøkene sine
hun	faren hennes	mora hennes	huset hennes	bøkene hennes
	faren sin	mora si	huset sitt	bøkene sine
vi	faren vår	mora vår	huset vårt	bøkene våre
dere	faren deres	mora deres	huset deres	bøkene deres
de	faren deres	mora deres	mora deres	bøkene deres
	faren sin	mora si	huset sitt	bøkene sine

Andre eksempler:

Rana kikker inn i munnen sin. —————> Ranas munn

Rana kikker inn i munnen hennes. —————> Hodas munn

Lisa sitter ved skrivebordet sitt. —————> Lisas skrivebord

Lisa har vondt i tanna si. —————> Lisas tann

Lisa peker på en av tennene sine. —————> Lisas tenner

Legg merke til at sin - si - sitt - sine ikke kan brukes sammen med subjektet:

Subjekt

Tannlegen hennes kan hjelpe henne.

men

Subjekt   Objekt

Hun får hjelp av tannlegen sin.

ADJEKTIV - Sammenligning

Hovedmønsteret for sammenligning er slik:

Positiv:	Komparativ (+ enn)	Superlativ:
<i>fin</i>	<i>finere</i>	<i>finest</i>
<i>kald</i>	<i>kaldere</i>	<i>kaldest</i>
<i>varm</i>	<i>varmere</i>	<i>varmest</i>

Eksempel:

Vinteren er kald i Trondheim.

Vinteren er kaldere i Trondheim enn i Paris.

Vinteren er kaldest i Sibir.

Unntak

1) Adjektiv som slutter på -(l)ig og -som får bare -st i superlativ form:

Positiv	Komparativ (+enn)	Superlativ
<i>billig</i>	<i>billigere</i>	<i>billigst</i>
<i>hyggelig</i>	<i>hyggeligere</i>	<i>hyggeligst</i>
<i>morsom</i>	<i>morsommere</i>	<i>morsomst</i>

2) -e i adjektiv som ender på -el, -en and -er droppes i komparativ and superlativ form:

Positiv	Komparativ (+enn)	Superlativ
<i>travel</i>	<i>travlere</i>	<i>travlest</i>
<i>moden</i>	<i>modnere</i>	<i>modnest</i>
<i>vakker</i>	<i>vakrere</i>	<i>vakrest</i>

3) Mange adjektiv som ender på -sk og adjektiv som ender på -e bruker mer og mest når vi sammenligner.

Adjektiv med rot i presens perfektum (for eksempel "berømt") og forskjellige lange adjektiv og noen fremmedord bruker *og mer* og *mest* i komparasjon:

Positiv	Komparativ (+enn)	Superlativ
praktisk	mer praktisk	mest praktisk
moderne	mer moderne	mest moderne
berømt	mer berømt	mest berømt
interessant	mer interessant	mest interessant
absurd	mer absurd	mest absurd

Irregulær komparativ og superlativ:

Positiv	Komparativ (+ enn)	Superlativ
gammel	eldre	eldst
god/bra	bedre	best
ille	verre	verst
lang	lengre	lengst
liten	mindre	minst
stor	større	størst
tung	tyngre	tyngst
ung	yngre	yngst
mange	flere	flest
mye	mer	mest

Eksempel:

Cecilie er ung.

Dina er yngre enn Cecilie.

Alex er yngst.

Legg merke til dette:

1) Komparativ har bare én form. Substantivets kjønn og tall (entall og flertall) spiller ingen rolle:

Rana er yngre enn Ali.

Hoda er yngre enn Sami.

Hoda og Sami er yngre enn Rana.

2) Når superlativ form settes foran et substantiv i bestemt form, får superlativen endelsen -e.
I tillegg settes de bestemte artiklene den, det and de, som reflekterer substantivets kjønn og tall, inn foran superlativformen (se også adjektiv, dobbelt bestemt i kapittel 8):

den yngste jenta

det fineste huset

de beste bøkene

3) Når superlativ form står som predikativ etter verbet å være, kan vi bruke både ubestemt og bestemt form av superlativ:

Alex er yngst i familien. Alex er den yngste i familien.

4) Vi bruker superlativ form når vi sammenligner to ting:

Hvem er eldst/den eldste, Hoda eller Sami?

Hvilken jakke er billgst/den billgste, den røde eller den svarte?

Hvilken by er størst/den største, Trondheim eller Oslo?

Adverb

Et adverb beskriver et verb, mens et adjektiv beskriver et substantiv eller et pronomen.
Vi lager adverb ved å bruke intetkjønnsformen av adjektiv.

Ali puster tungt.

Ali snakker høyt.

SYNES – TRO – TENKE

Det kan være vanskelig å bruke synes, tro og tenke korrekt.
Synes uttrykker en subjektiv mening. Det ligger en erfaring til grunn for meningen.

Hun synes at det er interessant.

Legg merket til at synes slutter på -s i alle former: å synes – synes – syntes – har syntes.
Du finner flere slike verb i Kapittel 12.

Tro uttrykker at du er usikker.

Jeg tror at London er større enn Oslo.

Tenke refererer tenking, altså en mental prosess :

Hoda tenker på katten.

PREPOSISJON - Tidsuttrykk

Mange tidsuttrykk inneholder preposisjoner. Nedenfor finner du en oversikt.

Preposisjonen i:

a) foran år, måneder, helligdager og andre tidsuttrykk:

i 2009, i oktober, i jula
i dag, i kveld, i morgen.

b) foran årstider. Årstiden du viser til er spesifikk, og verbetiden vil vise om du snakker om nåværende årstid, kommende årstid eller årstid. Legg merke til at substantivet har ubestemt form:

Rana går på norskkurs i høst.
Ahmed skal begynne i innføringsklasse på videregående skole i høst.
I høst dro vennene på hyttetur. c) foran uttrykk som viser til lengre tidsperioder:

Yosef har bodd i Norge i tre måneder.
Han skal være her i to år.

Preposisjonen om:

a) foran årstider og andre tidsperioder som gjentar seg. Legg merke til at substantivet har bestemt form:

Jon liker å bade om sommeren.
Om kvelden ser Lisa på TV.

b) for å uttrykke framtid:

De skal reise på tur om to dager.
Kurset begynner om 15 minutter.

Preposisjonen for ____ siden:

Vi bruker den delte preposisjonen for ____ siden for å angi hvor lang tid som har gått siden hendelsen fant sted:

De flyttet hit for tre måneder siden.

Preposisjonen på:

Vi bruker på sammen med ukedager:

Bussen drar klokka 16.00 på søndag.
Lisa er på Antikvariatet på fredager.

Sykdom

Jeg er forkjølet.

Jeg har influensa.

Jeg har feber.

Jeg er kvalm.

Jeg har vondt i ____.

Jeg har vondt i halsen.

Jeg har vondt i magen.

*Jeg har vondt i hodet.
/Jeg har hodepine.*

Jeg har tannpine.

Været

Regn

Sol

Vind

Det + verb:

Det regner.

Det snør.

Det blåser.

Det er + substantiv:

Det er snø.

Det er regn.

Det er vind.

Det er sol.

Det er tåke.

Det er + adjektiv:

Det er kaldt.

Det er varmt.

Det er fint/pent (vær).

Det er surt.

Det er overskyet.

En temperatur

---

en varmegrad

Det er fire varmegrader/plussgrader i dag.

en kuldegrad

Det er ti kuldegrader/minusgrader i dag.

En måned

1.	januar
2.	februar
3.	mars
4.	april
5.	mai
6.	juni

7.	juli
8.	august
9.	september
10.	oktober
11.	november
12.	desember

Ei årstid

en vår
en sommer
en høst
en vinter

Preposisjoner:

i vinter

om vinteren

i januar, i februar, i mars, etc

Mine notater:

Kroppen

<i>Entall</i>		<i>Flertall</i>	
<i>Ubestemt</i>	<i>Bestemt</i>	<i>Ubestemt</i>	<i>Bestemt</i>
<i>et øye</i>	<i>øyet</i>	<i>øyne</i>	<i>øynene</i>
<i>et bein</i>	<i>beinet</i>	<i>bein</i>	<i>beina</i>
<i>et kne</i>	<i>kneet</i>	<i>knær</i>	<i>knærne</i>
<i>en fot</i>	<i>foten</i>	<i>føtter</i>	<i>føttene</i>
<i>ei tå</i>	<i>tåa</i>	<i>tær</i>	<i>tærne</i>
<i>ei skulder</i>	<i>skuldra</i>	<i>skuldre</i>	<i>skuldrene</i>
<i>ei hånd</i>	<i>hånda</i>	<i>hender</i>	<i>hendene</i>
<i>en finger</i>	<i>fingren</i>	<i>fingre</i>	<i>fingrene</i>

Mine notater:

---

en kropp

et hode

ei hake

en nese

ei panne

et ansikt

en munn

ei leppe

ei tunge

et øye

en hals

en nakke

et hår

en rygg

et øre

et bein

et lår

et kne

en legg

ei tå

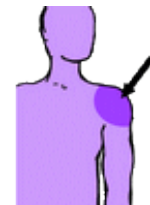
en fot

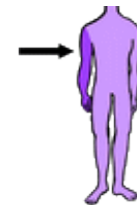
en hæl

en bak

ei skulder

en arm

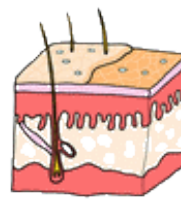
en mage

et bryst

en finger

en hud

ei hånd

11.1 Yosef sover dårlig

Yosef kommer for seint på skolen igjen. I dag kommer han to timer seinere enn de andre elevene. Etter timen vil han gå ut av klasserommet, men læreren legger handa på skulderen hans og stopper ham. Hun vil snakke med ham.

Lærer: Hvorfor kommer du så ofte for seint, Yosef?

Yosef: Jeg beklager, men det er vanskelig å komme tidsnok når jeg har sovet så dårlig.

Lærer: Sover du ofte urolig?

Yosef: Ja, og da får jeg også vondt i hodet.

Lærer: Er det noe som plager deg?

Yosef: Jeg har mareritt. Jeg våkner, og etterpå er det vanskelig å sovne igjen.

Lærer: Jeg forstår. Vil du snakke om det?

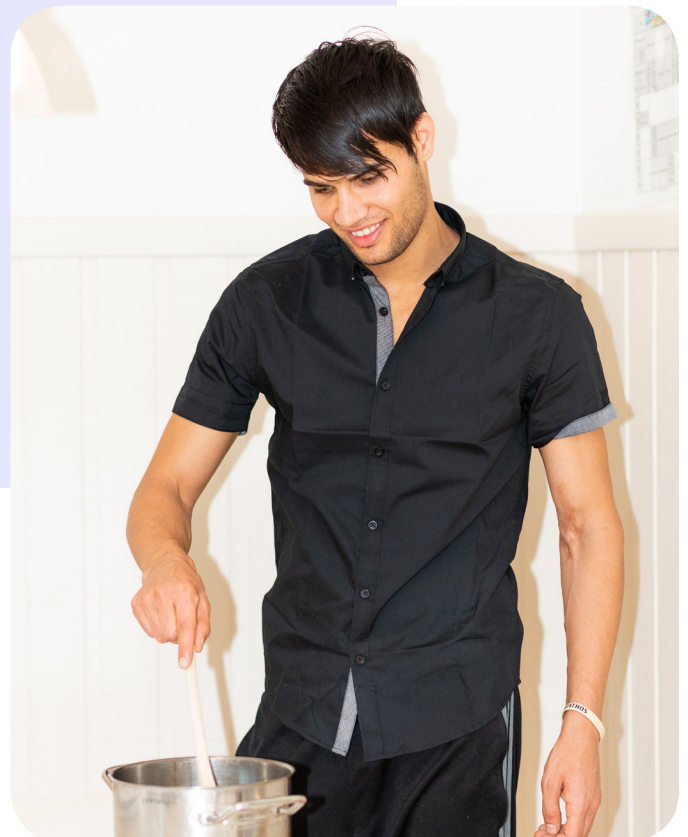
Yosef vil ikke snakke med noen om de vonde drømmene. Han vil bare glemme dem. Læreren foreslår at Yosef skal kontakte en psykolog. Da blir Yosef sint. Han vil ikke snakke mer med henne og går ut av rommet. Han er trøtt og har vondt i hodet, så han henter sekken sin og går hjem. Nå har han vondt i magen også. Khalid er på kjøkkenet. Han ser det triste ansiktet hans og spør om det går bra med ham. Yosef får tårer i øynene og en klump i halsen.

Yosef

Khalid

Yosef: Mamma og Jamal har det vanskelig. Når jeg tenker på dem, får jeg ikke sove, og så får jeg vondt i hodet og i magen. Har du noe som hjelper mot smerter? Ibux eller Paracet?

Khalid: Nei, dessverre. Kanskje du bør ringe fastlegen din?

Yosef: Han kan ikke hjelpe mora mi og broren min. Da kan han ikke hjelpe meg heller.

Khalid: Skal jeg varme litt suppe til deg?

Yosef kjenner at klumpen i halsen blir større. Han svarer ikke, han bare nikker. Khalid varmer nok suppe til begge to. Det smaker godt. Suppa er så varm at Yosef brenner seg på tunga, men smertene i hodet og magen forsvinner litt etter litt. Det er godt å snakke med Khalid. Nå føler han seg mye bedre.

et ansikt	
å brenne	
en fastlege	
å foreslå	
å forsvinne	
å glemme	
en hals	
Ibux	
en klump	
en klump i halsen	
å komme for seint	
å kontakte	
en mage	
et mareritt	
neste	

Paracet	
en plage	
en psykolog	
en sekk	
sin	
sint	
ei skulder	
å smake	
en smerte	
ei tunge	
en tåre	
vondt	
vondt i hodet	
å våkne	
et øye	

11.2 Fotballaget

Ali har kjørt Lisa på trening og ser Jon utenfor svømmehallen. Det blåser og er kaldt. Ali stopper ved siden av ham. Jon setter seg inn i bilen hans for å prate.

Ali er litt stolt av bilen sin. Han har nettopp kjøpt den. Det er en ganske gammel BMW, men Ali synes at en gammel BMW er bedre enn en ny Skoda. Jon er enig, men Jon vil heller ha sykkel enn bil. Han bor i sentrum, og det er vanskelig å finne parkeringsplass der. Det er mye lettere å parkere en sykkel enn en bil. Dessuten er det bra for helsa å sykle. Det holder ham i form, sier Jon.

Ali vil heller kjøre bil enn å sykle. Hvis han skal trene, vil han spille fotball. Da han bodde i Syria, spilte han ofte fotball med kameratene sine. Nå sitter han ofte foran TV-en og ser på fotballkamper. Han er tilhenger av ManU og Rosenborg. Men han savner de gamle kameratene sine, og han savner fotballtreninga. Dessuten veier han mer enn før og har dårlig kondisjon, forteller Ali.

Jon sier at han har en idé. Ahmed og Yosef liker også å spille fotball. De trenger et lag og en trener. Han spør om Ali har lyst til å spille sammen med ungdommene. Ali tror at det kan bli gøy, men da må de få med seg flere spillere. Han blir ivrig og tenker på noen venner som han kan spørre. Han vil kontakte dem.

Det begynner å regne kraftig. Jon må hjem nå, men han har ikke regntøy. Ali sier at han kan kjøre både Jon og sykkelen hans hjem. Jon blir glad. Noen ganger er det best å sykle, men andre ganger er det best å ha en venn med bil.

Ali

Jon

11.3 Er Yosef gal?

Jon og Ingvild har mange felles venner. Ingvild har truffet Lisa mange ganger, og hun har forstått at Lisa er forelsket i broren hennes. Det er det mange som forstår, bare ikke Jon.

Yosef kjenner også Lisa. Han liker henne, for hun er blid og lett å snakke med. Hun er sju år eldre enn ham, så han tenker på henne som ei storesøster. Han kan snakke med henne om alt, også om jenter. Han kunne ikke ta på ei jente i hjemlandet sitt. Det var ikke anstendig. Men norske jenter og gutter klemmer og kysser hverandre uten å skamme seg. Norske jenter forvirrer ham.

Men i kveld vil ikke Yosef snakke med Lisa om jenter. Han vil snakke om mora si og broren sin. Han forteller Lisa at han alltid tenker på dem når han våkner om natta og ikke får sove. Han forteller også at han er sint på læreren sin.

Læreren hans vil at han skal gå til psykolog.

Lisa: Hvorfor blir du sint?

Yosef: Læreren min tror at jeg er gal.
Jeg er ikke gal, og jeg vil ikke gå til psykolog.

Lisa: Du må ikke være gal for å gå til psykolog. Jeg gikk til psykolog etter ulykken min. Jeg var ikke psykisk syk, men jeg hadde det vanskelig. Da jeg forsto at jeg må bruke rullestol resten av livet, ble jeg veldig lei meg. Det var fryktelig tungt. Psykologen hjalp meg.

Yosef: Hvordan hjalp han deg?

Lisa: Han snakket med meg om følelsene og tankene mine. Han hjalp meg å forstå ting som jeg ikke forsto før. Det ble lettere å leve.

Yosef: Det hjelper godt å snakke med venner, også.

Lisa: Ja, det er sant, men det er ikke alltid nok. Hvis du brenner et bein, går du til en lege. Hvis du har psykiske problemer, kan du få hjelp hos en psykolog. Dessuten kan alle bli psykisk syke. Jeg synes ikke at det er noe å skamme seg over.

Etter samtalen med Lisa er ikke Yosef sint på læreren sin lenger. Lisa er klok, synes Yosef. Han føler seg bedre når han har snakket med henne om problemene sine. Men hvis de vonde drømmene hans blir verre, er det kanskje ikke nok å snakke med Lisa.

Lisa

Yosef

11.4 Holdninger til sex

Ingvild skrev en artikkel om læreryrket. Læreren likte den. Ingvild er interessert i folk og er glad i å snakke. Skal hun bli journalist slik som Jon? Hun vil gjerne prøve å intervju noen av elevene på skolen. Hun finner fram telefonen og går rundt og spør noen av vennene om hva de tenker om sex. Etterpå lytter hun til opptakene og skriver teksten. Hun kaller den "8 om 6". Hun synes tittelen er morsom.

Ahmed: Jeg vil ikke ha sex før jeg gifter meg. Sex skal binde sammen mannen og kona, og bare de to. Når jeg gifter meg, skal det være for resten av livet. Hvordan kan man ha respekt for kvinner som har ligget med flere menn?

Siri: Når et par har vært kjærester en stund, kan de ha sex, synes jeg. Hvorfor ikke? Sex er naturlig og fint. Men man må ta hensyn til hverandre og ta ansvar, selvfølgelig. Hvis man ikke vil ha barn, må man bruke prevensjon. Jeg har ikke ligget med noen ennå, men noen av venninnene mine har hatt sex.

Yosef: Norske jenter forvirrer meg! Ei norsk jente satte seg på fanget mitt en gang. Jeg ble flau. Hva mente hun med det? Hun bare lo, og dagen etter satt hun på fanget til en annen gutt.

Iman: Sex er en velsignelse fra Gud, men Allah tillater ikke sex før ekteskapet. Her i Norge er alt lov, og folk snakker direkte og åpent om seksualitet. Ingenting er skjult. Da forsvinner mystikken.

Petter: Jeg tror at sex er en viktig del av et kjæresteforhold, men det viktigste er å være glad i hverandre og respektere hverandre. Jeg vil ikke være sammen med ei jente bare for å ligge med henne. Dessuten kan man kysse hverandre og kose og kjele uten å ha samleie. Det er også sex.

Omar: Jeg blir lett forelsket i pene jenter! Jeg lengter etter å ha sex med ei jente. Hvis ingen andre vet om det, og jenta også vil, er det greit, synes jeg.

Mina: Jeg vil ikke ha sex med en mann som jeg ikke elsker og har tillit til. Man er veldig sårbar i en slik situasjon, tror jeg. Dessuten kan man bli gravid.

Sara: Foreldrene mine tror at kjæresten min er en gutt, og de vil gjerne treffe ham. Hvorfor er det så vanskelig for meg å fortelle at det er ei jente?

<i>Allah</i>	
<i>et ansvar</i>	
<i>å binde sammen</i>	
<i>en del</i>	
<i>direkte</i>	
<i>et ekteskap</i>	
<i>et fang</i>	
<i>flau</i>	
<i>å gifte seg</i>	
<i>gravid</i>	
<i>Gud</i>	
<i>å ta hensyn</i>	
<i>å kjæle</i>	
<i>et kjæresteforhold</i>	
<i>ei kvinne</i>	
<i>å lengte</i>	
<i>å ligge med noen</i>	
<i>å være lov</i>	

<i>å lytte</i>	
<i>en mystikk</i>	
<i>naturlig</i>	
<i>et opptak</i>	
<i>pen</i>	
<i>en prevensjon</i>	
<i>et samleie</i>	
<i>en sex</i>	
<i>en situasjon</i>	
<i>å skjule</i>	
<i>sårbar</i>	
<i>en tekst</i>	
<i>en telefon</i>	
<i>å tillate</i>	
<i>en tillit</i>	
<i>en tittel</i>	
<i>en velsignelse</i>	

Mine notater:

Fordi - Derfor

Forskjellen mellom fordi og derfor kan være litt vanskelig.

Fordi indikerer en grunn. Fordi er en subjunksjon og starter ei leddsetning:

Sami rydder fordi mamma liker å ha det ryddig.
Ali smiler fordi fotballaget hans vinner.

eller

Fordi mamma liker å ha det ryddig, rydder Sami.
Fordi fotballaget hans vinner, smiler Ali.

Derfor indikerer konsekvens og er et adverb. Derfor kommer foran et verb:

Mamma liker å ha det ryddig. Derfor rydder Sami.
Fotballaget hans vinner. Derfor smiler Ali.

Så

Forskjellige ord kan ha samme form. Dette kan være forvirrende. Ordet så er et av disse:

1) Så = etterpå
Dette er et adverb.

Etter lunsj dro vi til sentrum. Så gikk vi til Ravnkloa.

2) Så = veldig
Dette er også et adverb. Det står vanligvis foran adjektiv:

Det var så interessant å intervju de andre elevene.

3) Så = grunn, årsak
Dette ordet er en konjunksjon. Det står først i ei hovedsetning:

Ahmed har ikke møtt Alis familie før, så han er litt nervøs.

4) Så = preteritum av å se

Vi så en god film.

Kort svar

På norsk er kan man lage korte svar på flere måter:

1) I spørsmål som starter med har eller er, kan vi bruke har eller er i svaret:

<u>Har</u> du en fotball?	Ja, det <u>har</u> jeg / Nei, det <u>har</u> jeg ikke.
<u>Er</u> du norsk?	Ja, det <u>er</u> jeg / Nei, det <u>er</u> jeg ikke.

2) Når vi skal svare på spørsmål som starter med hjelpeverb, kan vi gjenta hjelpeverbet:

<u>Kan</u> vi gå hjem?	Ja, det <u>kan</u> vi / Nei, det <u>kan</u> vi ikke..
<u>Skal</u> du gå til psykolog?	Ja, det <u>skal</u> jeg / Nei, det <u>skal</u> jeg ikke.
<u>Vil</u> du se klasserommet?	Ja, det <u>vil</u> jeg. Nei, det <u>vil</u> jeg ikke.
<u>Må</u> du ringe ham?	Ja, det <u>må</u> jeg. Nei, det <u>må</u> jeg ikke.

3) Når spørsmålet inneholder andre verb enn dem i 1) og 2) ovenfor, kan man bruke verbet å gjøre i svaret:

<u>Liker</u> du norsk musikk?	Ja, det <u>gjør</u> jeg / Nei, det <u>gjør</u> jeg ikke.
<u>Leser</u> du ei bok?	Ja, det <u>gjør</u> jeg / Nei, det <u>gjør</u> jeg ikke.
<u>Snakker</u> du norsk?	Ja, det <u>gjør</u> jeg / Nei, det <u>gjør</u> jeg ikke.

Legg merke til dette:

Når subjektet i spørsmålet er det eller den, må det eller den komme rett etter verbet i svaret:

<u>Er det</u> kaldt?	Ja, det <u>er det</u> / Nei, det <u>er det</u> ikke.
<u>Er den</u> ny?	Ja, det <u>er den</u> . Nei, det <u>er den</u> ikke.

Ja - jo

Når et spørsmål er nektende, bruker vi jo istedenfor ja i positive svar:

Kommer du ikke fra Syria?	<u>Jo</u> , det gjør jeg.
---------------------------	---------------------------

12.1 17. Mai

17. mai er Norges nasjonaldag og en av de viktigste høytidsdagene i landet. Man sier at det er barnas dag, og feirer at det er fred, frihet og demokrati i Norge. Gatene er fulle av folk, og alle ser blidere og gladere ut enn vanlig, synes Ali og Rana. Derfor liker de denne dagen. Nesten alle har på seg fine klær, og mange kvinner og noen menn har på seg bunad. Skolebarna går i tog med norske flagg. Hver skole har sin fane, og noen skoler har også musikkorps.

Når barnetoget er over, henter Ali og Rana barna sine i sentrum. Vanligvis går familien på kafé, eller de kjøper is eller varme pølser i en kiosk fordi det er fullt på alle kafeene. Seinere på dagen drar de til barnas skole. Der har foreldrerådet organisert leker og konkurranser for barna, og man kan kjøpe kaffe, kaker og brus. Rana og Ali synes at det er en fin anledning til å treffe andre foreldre og kanskje diskutere barn og skole og nabolag med dem.

17. mai er Norges nasjonaldag fordi landet fikk sin egen grunnlov 17. mai 1814. På denne tida var Norge på vei fra en union med Danmark til en ny union med Sverige. Den første unionen startet i 1380 da Danmark og Norge fikk en felles konge, og varte i over 400 år. Etter hvert ønsket mange nordmenn at Norge skulle gå ut av unionen og bli en selvstendig stat.

En stat bør ha en grunnlov. Derfor valgte nordmennene representanter som dro til Eidsvoll for å skrive en grunnlov for Norge. Dette skjedde på slutten av napoleonskrigene (1800-1815) da unionen Danmark-Norge var blant taperne. Sverige var blant vinnerne. Derfor fikk svenskene Norge som krigsbytte i 1814. Nordmennene ville ikke aksepterte dette. De skrev grunnloven og krevde uavhengighet. Men svenskene ville ikke miste Norge. Etter en kort krig mellom Norge og Sverige ble Norge en del av en ny union med Sverige. Norge fikk likevel beholde grunnloven og sin egen nasjonalforsamling (Stortinget) i den nye unionen. Dette var en viktig seier for nordmennene.

I 1905 ble endelig Norge et fritt og selvstendig land. Landet fikk sin egen konge og gikk ut av unionen med Sverige.

<i>å akseptere</i>	
<i>ei anledning</i>	
<i>et barnetog</i>	
<i>å beholde</i>	
<i>blant</i>	
<i>en bunad</i>	
<i>Danmark</i>	
<i>et demokrati</i>	
<i>Eidsvoll</i>	
<i>en fane</i>	
<i>å feire</i>	
<i>et flagg</i>	
<i>et foreldreråd</i>	
<i>en fred</i>	
<i>fri</i>	
<i>en frihet</i>	
<i>ei gate</i>	
<i>en grunnlov</i>	
<i>en høytidsdag</i>	
<i>en kiosk</i>	
<i>en konge</i>	
<i>en konkurranse</i>	
<i>å kreve</i>	
<i>et krigsbytte</i>	

<i>mellom</i>	
<i>å miste</i>	
<i>et musikkorps</i>	
<i>napoleonskrigene</i>	
<i>en nasjonaldag</i>	
<i>ei nasjonalforsamling</i>	
<i>å organisere</i>	
<i>ei pølse</i>	
<i>en representant</i>	
<i>en seier</i>	
<i>et skolebarn</i>	
<i>en stat</i>	
<i>Stortinget</i>	
<i>en svenske</i>	
<i>Sverige</i>	
<i>en taper</i>	
<i>et tog</i>	
<i>en uavhengighet</i>	
<i>en union</i>	
<i>vanligvis</i>	
<i>å velge</i>	
<i>en vinner</i>	
<i>et ønske</i>	

12.2 Rus(s) eller ikke rus(s)?

Ingvild: Jeg gleder meg til 17. mai!

Ahmed: Hva skjer da?

Ingvild: Det er Norges nasjonaldag! Det skjer ting fra morgentil kveld! Musikkorps som spiller i gatene, barnetog om morgenen, folketog midt på dagen og russetog om ettermiddagen. Om kvelden skal jeg på fest! Da treffer jeg sikkert mange slitne russ.

Ahmed: Russ? Snakker du om folk fra Russland?

Ingvild: Nei, folk fra Russland er russere! Russen er elever i tredje klasse på videregående som feirer at de snart er ferdig med skolen. De som går på økonomi eller salg og service, har blå russeluer, og de som går på studieforbereende, har røde. Har du ikke sett dem?

Ahmed: Jo, det har jeg, men jeg visste ikke at det heter russ. Er det ikke noen som har svarte luer, også?

Ingvild: Jo, de som er ferdig på yrkesfag etter Vg2, er svartruss.

Ahmed: Skal du være russ neste år, Ingvild?

Ingvild: Ja, det skal jeg. Jeg er med i teatergruppa, og allerede i august skal vi begynne å forberede russerevyen, som skal ha premiere i april. I mai er det mye som skjer - landstreff, konserter og russekro! Det blir så gøy!

Mina: Russefeiringa starter seinest 1. mai, så 17. mai har det vært mye drikking og festing i et par uker allerede. Det er ganske sprøtt.

Sara: Ja, og knutereglene er også sprø. Kyss en politimann, så får du en knute! Gå på skolen i bare undertøyet! Drikk 24 bokser øl på 24 timer! Svøm i fjorden før 1. mai!

Ingvild: Det skal være sprøtt! Snart må jeg bli voksen og fornuftig, derfor vil jeg tulle og tøyse og ha det gøy i russetida!

Sara: Ja, jeg vil også ha det gøy! Men jeg vet ikke om jeg vil være russ.

Ingvild

Mina

Ahmed

Ingvild: *Hvorfor ikke?*

Sara: *Fordi det er så mye drikking, kan det bli vanskelig for meg. Når jeg er sammen med folk som drikker alkohol, må jeg må alltid forsvare at jeg ikke drikker.*

Ingvild: *Må du det?*

Sara: *Ja, det må jeg. Og da føler jeg at jeg ikke er en del av gjengen, liksom.*

Mina: *Så dumt! De må respektere at du ikke drikker. Jeg vil heller ikke ruse meg, men jeg vil være russ likevel. Det går fint an å ha det kjempegøy uten alkohol!*

<i>en alkohol</i>	
<i>april</i>	
<i>en boks</i>	
<i>ei drikking</i>	
<i>ei festing</i>	
<i>en fjord</i>	
<i>et folketog</i>	
<i>å forberede</i>	
<i>fornuftig</i>	
<i>ganske</i>	
<i>en gjeng</i>	
<i>å gan</i>	
<i>jo</i>	
<i>kjempegøy</i>	
<i>en knute</i>	
<i>en knuteregul</i>	
<i>en konsert</i>	
<i>et kyss</i>	
<i>et landstreff</i>	
<i>liksom</i>	
<i>ei lue</i>	
<i>en politimann</i>	
<i>en premiere</i>	

<i>en rus</i>	
<i>en russ</i>	
<i>ei russefeiring</i>	
<i>ei russelue</i>	
<i>en russer</i>	
<i>en russerevy</i>	
<i>ei russetid</i>	
<i>et russetog</i>	
<i>Russland</i>	
<i>en service</i>	
<i>sikkert</i>	
<i>sprø</i>	
<i>studieforberedende</i>	
<i>svart</i>	
<i>en svartruss</i>	
<i>ei teatergruppe</i>	
<i>tredje</i>	
<i>å tøyse</i>	
<i>et undertøy</i>	
<i>voksen</i>	
<i>et yrkesfag</i>	
<i>en økonomi</i>	
<i>en øl</i>	

12.3 Gratulerer med dagen, Mina!

Om 14 dager blir Mina 18 år. Da er hun myndig etter norsk lov. Hun kan stemme ved valg, ta førerkort og bestemme over seg selv. Det er en stor dag, synes foreldrene hennes. De har foreslått at hun skal ha et bursdagsselskap med mange venner. Hun skal bestemme mat og drikke, og foreldrene vil gjøre innkjøp og lage maten for henne. Men det er ikke bare enkelt, synes Mina. Hun diskuterer det med Ingvild, Petter og Iman.

Mina: Mange av vennene mine tar med seg alkohol når de drar på fest. Hvis mamma og pappa oppdager det, får de sjokk!

Ingvild: Forklar det til gjestene dine når du inviterer dem. De må la være å drikke fordi foreldrene dine er avholdsfolk, kan du si.

Mina: Nei, det vil jeg ikke. Det blir så dumt.

Iman: Hvorfor er det så viktig for dem å drikke?

Ingvild: Mange blir i godt humør av alkohol, og de blir mindre sjenerte. De synes at det er lettere å prate med folk etter et par glass øl eller vin.

Iman: Ja, og du tror at du har fått nye venner. Men neste dag, når de er edru, ignorerer de deg!

Petter: Foreldrene mine er som regel på hytta når jeg har fest. Kan du ikke be dem om å dra bort?

Mina: Nei, det kan jeg ikke.

Petter: Hvorfor ikke? Du er myndig!
De må ikke sitte barnevakt for den voksne dattera si!

Mina: Nei, men det er deres hjem også. Jeg kan alltid være hjemme når de har selskap. Hvorfor skal de være borte når jeg har venner på besøk? Det vil de ikke forstå. Uff, dette er vanskelig! Det er lettere å ha to liv – ett hjemme og et annet sammen med vennene mine.

Mina

Ingvild

Iman

<i>avholdsfolk</i>	
<i>ei barnevakt</i>	
<i>å be</i>	
<i>et besøk</i>	
<i>et bursdagsselskap</i>	
<i>å diskutere</i>	
<i>edru</i>	
<i>enkel</i>	
<i>et førerkort</i>	
<i>en gjest</i>	
<i>et humør</i>	
<i>ei hytte</i>	
<i>å ignorere</i>	

<i>et innkjøp</i>	
<i>mindre</i>	
<i>min</i>	
<i>myndig</i>	
<i>å oppdage</i>	
<i>en regel</i>	
<i>som regel</i>	
<i>et selskap</i>	
<i>sjenert</i>	
<i>et sjokk</i>	
<i>en stemme</i>	
<i>et valg</i>	
<i>en vin</i>	

12.4 Ramadan, id og jul

Det er ramadan, og Rana og Ali har fastet fra tidlig om morgenen til seint om kvelden i fjorten dager. Det er ennå et par uker til id, høytiden som avslutter ramadan. Jon har aldri fastet, og han er nysgjerrig både på faste og feiringa av id.

Rana: Det går greit å faste i Norge. Fordi det er varmere i Syria, var det vanskeligere der, synes jeg. Ramadan er egentlig en fin tid da vi konsentrerer oss om religiøst fellesskap og bønn.

Jon: Hvorfor faster dere?

Rana: Fasten skal minne oss om de fattige som ofte må sulte. Vi må ikke glemme å vise dem barmhjertighet. Derfor gir vi alltid penger til de fattige før id.

Jon: Spiser dere mye god mat når dere feirer id?

Rana: Ja, det gjør vi. Vi tar på oss nye, fine klær og går i moskeen. Så besøker vi venner og familie og gir gaver til hverandre.

Jon: Dette minner om julefeiringa, med gaver, god mat og fine klær. Men vi nordmenn er ikke så flinke til å åpne hjemmene våre for venner og bekjente. Det viktigste i jula er å være sammen med familien.

Ali: Går du ikke i kirka?

Jon: Jo, det gjør jeg, men bare på julaften. Da er kirkene fulle av folk.

Ali: Har du juletre?

Jon: Nei, det har jeg ikke. Jeg gidder ikke! Jeg er hos foreldrene mine på julaften, og de har alltid juletre. Men jeg har noen julenisser og annen julepynt som jeg tar fram hvert år. Det synes jeg er koselig.

Ali: Barna våre maser om at vi også skal feire jul. Jesus er en stor profet i islam, så muslimer kan godt feire Jesu fødsel. Men Sami og Hoda tenker mest på julegavene, tror jeg.

Jon: Selvfølgelig! Det gjorde jeg også, da jeg var liten.

Rana

Jon

Ali

S-verb

Noen verb ender på -s i alle former. Her er noen av de vanligste:

Infinitiv	Presens	Preteritum	Presens perfektum
å synes	synes	syntes	har syntes
å trives	trives	trivdes	har trivdes
å finnes	finnes	fantas	har finnes
å møtes	møtes	møttes	har møttes
å ses	ses	såes	har settes

Eksempler:

Ali trives i Trondheim.
 Han syntes at russefeiringa var rar.
 Ahmed og Mina møttes i sentrum.
 Vi ses i morgen!

ORDSTILLING - Hovedsetning

Ei hovedsetning er ei uavhengig setning. Den inneholder et subjekt (person eller ting som utfører handlingen) og et verb.

Det er ofte andre grammatiske enheter i setninga, det vil si objekt og adverbial.

I ei fortellende setningen står det finitte verbet (= verb i presens eller preteritum) er det andre elementet. Forskjellige elementer kan plasseres først i setninga. Dette gjelder subjektet (setning 1), adverb som indikerer tid eller sted (setning 2), spørreord (setning 3) og andre elementer.

I setning 2 og 3 må subjektet flytte til sin plass bak det finitte verbet.

I spørsmål uten spørreord (hva, hvem og så videre) starter setninga med verbet (setning 4 4).

Adverb som ikke står normalt etter det finitte verbet.

	Forfelt	Verb	Subjekt	Adverb	Verb	Objekt	Adverb
1.	Han	vil	-	ikke	spise	kake	i kantina i dag.
2.	I dag	vil	han	ikke	spise	kake	i kantina.
3.	Hvorfor	vil	han	ikke	spise	kake	i kantina i dag?
4.		Vil	han	ikke	spise	kake	i kantina i dag?

Legg merke til subjektet er plassert etter ikke i inverterte setninger når det er et substantiv:

Forfelt	Verb	Adverb	Subjekt	Verb	Objekt	Adverb
I dag	vil	ikke	Ali	spise	kake	i kantina.

Leddsetninger

Ei leddsetning inneholder også et subjekt og et verb, men leddsetninga er ikke ei uavhengig setning. Leddsetninga er en del av ei hovedsetning.

Ei leddsetning starter normalt med en subjunksjon. De vanligste subjunksjonene er:

fordi, at, hvis, om (sammen med verbet å spørre), da, når.

I ei leddsetning er ordstillinga fast. Først kommer subjunksjoner, så kommer leddsetninga.

Det er ingen elementer som kan flyttes fra, til forfeltet.

Adverb som ikke står foran verbet:

	Subjunksjon	Frontfelt (subjekt)	Adverb	Verb	Objekt	Adverb
Ali er litt trøtt	fordi	han	ikke	har sovet		mye i natt.
Juletreet blir fint	når	Lisa		pynter	det.	
Julegaven er så stor	at	Sami		må hjelpe	henne.	
Hoda spør	om	hun	ikke	kan åpne	gavene	nå.

Leddsetninga kan også settes foran hovedsetninga.

Siden leddsetninga står først, må subjektet flytte bak det finite verbet som står på andre plass:

	Forfelt	Verb	Subjekt	
1.	Når Lisa pynter juletreet,	blir	det	så fint.
2.	Fordi han ikke har sovet mye i natt,	er	Ali	trøtt.

13.1 Biblioteket

Mina og Iman møtes ofte på biblioteket i sentrum for å gjøre lekser og låne bøker. Der finnes det både bøker og aviser på mange språk, blant andre farsi og somali. De bruker internett på bibliotekets PC-er, og bibliotekarene har lært dem å finne avisbaser og apper. Av og til låner Iman noter og CD-er. Forrige gang hun var på musikkavdelinga, fant hun en CD med Fayrouz som var helt fantastisk. En av de ansatte hjalp henne å lete.

Rana trives også godt på biblioteket. Da hun strevde med å lære norsk, gikk hun på språkkafé der. På den måten fikk hun både nye venner og trening i å snakke norsk, og hun lånte lærebøker og ordbøker. Det var både unge og eldre på språkkaféen. Hun likte godt å snakke med de eldre. De hadde ofte god tid. Fremdeles hender det at hun låner norske filmer for å forbedre norsken sin, men hun må innrømme at hun liker bedre arabiske og franske.

Ali vil heller se på fotballkamper enn spillefilmer. I feriene leser han bøker, både sakprosa og skjønnlitteratur. I forrige uke leste han et norsk dikt som heter "Lykke":

Åtte øyne i hverandre.
Fire munnar rundt et bord.
Fire vegger kring en lykke:
Vesla, Påsan, far og mor.

Åtte hender heftet sammen
til en ring om stort og smått.
Herregud – om hele vide
verden hadde det så godt.

Ali lukket øynene en liten stund og tenkte på Hoda, Sami og Rana, og hvor glad han var i dem. Han syntes at diktet var så fint at han lærte det utenat.

Yosef er ikke så interessert i bøker. Han synes at han leser mer enn nok på skolen. Når han har fri, foretrekker han å spille fotball eller henge med venner. Likevel har han oppdaget at biblioteket har interessante tilbud også for ham. På noen filialer kan han låne sag og drill og andre slags verktøy, helt gratis. Et sted kan han også låne elsykkel. Han trodde nesten ikke at det var sant.

Mina

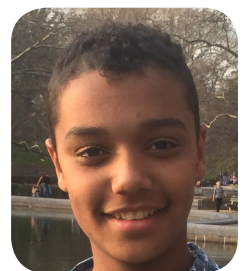
Iman

Ali

Rana

Yosef

13.2 Idrett og trening

Ali er ikke verdens beste fotballspiller, men som trener er han et stort talent. Fotballaget er en suksess! Han har samlet sammen en fin gjeng, noen syrere, noen andre utlendinger og noen nordmenn. Yosef er virkelig en dyktig spiller, og Ahmed er ikke så verst. Per, Arne og Erik er i god form, selv om de ikke er så unge lenger. Ali organiserer, leder treningene, gir instruksjoner og skryter. De trener hurtighet, utholdenhet, styrke og teknikk. Det går langsomt framover, men det viktigste er at alle trives og har det morsomt sammen. Ahmed, som ikke kjenner så mange ennå, er mest opptatt av å få nye venner. Det er et godt utgangspunkt å ha en felles interesse.

En gang da Ali kjørte Lisa på svømmetrening, fortalte han at Rana ikke kunne svømme. Lisa synes at alle bør lære å svømme, så hun snakket med Rana om det. "Meld deg på et svømmekurs!", sa Lisa. Rana var usikker på om det var en god idé. Det var uvant for henne å tenke på seg selv i badedrakt sammen med fremmede mennesker. «Hva gjør du hvis barna dine faller i vannet?", spurte Lisa. Rana svarte ikke, for hva skulle hun si? Lisa hadde mange argumenter:

1. Hvis du ikke kan svømme, kan du drukne.
2. Hvis du kan svømme, kan du redde andre fra å drukne.
3. Svømming er veldig gøy!
4. Svømming er super trening!

Da Lisa fant et kurs for voksne kvinner med kvinnelig instruktør, meldte Rana seg på. De var sju damer som møttes en gang i uka i ti uker. Fire av dem var yngre enn Rana, to var eldre, og ingen av dem kunne svømme fra før. Instruktøren var flink. De unge lærte fort å svømme, de eldre var litt mer forsiktige. Rana fant ut at hun trivdes i vannet. Nakken, ryggen og skuldrene hennes hadde godt av svømmetreningen. Lisa spurte stadig hvordan det gikk. Da kurset var slutt, kunne Rana svømme 25 meter, og hun følte seg trygg på dypt vann. "Jeg er så stolt av deg!", sa Lisa. "Jeg er så glad for at du overtalte meg!", sa Rana.

Ali

Rana

Lisa

<i>et argument</i>	
<i>en badedrakt</i>	
<i>å drukne</i>	
<i>dyktig</i>	
<i>dyp</i>	
<i>å finne ut</i>	
<i>forsiktig</i>	
<i>et fotballag</i>	
<i>framover</i>	
<i>å ha godt av</i>	
<i>en hurtighet</i>	
<i>en idrett</i>	
<i>ikke så verst</i>	
<i>en instruksjon</i>	
<i>en instruktør</i>	
<i>kvinnelig</i>	
<i>langsom</i>	
<i>å lede</i>	
<i>å melde seg på</i>	
<i>en nakke</i>	

<i>opptatt</i>	
<i>å overtale</i>	
<i>å redde</i>	
<i>å samle</i>	
<i>stadig</i>	
<i>stolt</i>	
<i>en suksess</i>	
<i>super</i>	
<i>et svømmekurs</i>	
<i>ei svømmetrening</i>	
<i>ei svømming</i>	
<i>et talent</i>	
<i>en teknikk</i>	
<i>usikker</i>	
<i>et utgangspunkt</i>	
<i>en utholdenhet</i>	
<i>en utlending</i>	
<i>uvant</i>	
<i>verst</i>	
<i>virkelig</i>	

13.3 Fargespill

Ingvild og Iman sitter på en kafé i sentrum og spiser en hamburger hver. De har vært på øving på Kulturskolen og er litt slitne, men i veldig godt humør. Yosef og Ahmed kommer inn døra. De har vært på fotballtrening med Ali og er også sultne. Ingvild vinker til dem, og de setter seg ved samme bord.

Yosef: Hei! Hva skjer?

Ingvild: Vi har vært på trening. Vi skal være med på en stor forestilling i Olavshallen til høsten!

Ahmed: Å ja? Hva slags forestilling er det?

Ingvild: Den heter Fargespill. Over 150 stykker fra over 30 land skal stå på scenen og synge og danse.

Iman: Og spille!

Ingvild: Ja, Iman skal spille fløyte sammen med Trondheim symfoniorkester! Jeg hørte henne spille i dag. Hun er kjempeflink!

Yosef: Spiller du fløyte, Iman? Det visste jeg ikke.

Iman: Vi skal spille en melodi fra Somalia. Du kjenner den kanskje, Yosef. Jeg spilte den for en musiker som arrangerer musikken til forestillingen, og nå skal hele orkesteret spille den.

Yosef: Er det sant? Det må jeg komme og høre på.

Iman: Det er så artig! Og Ingvild skal være med på flere dansenummer og synge i koret. Det skal være både norske og utenlandske sanger og danser.

Ingvild: Jeg trives så godt på disse øvingene. Jeg har fått så mange nye venner der.

Iman: Jeg også, og så har jeg blitt mye bedre til å spille fløyte.

Ahmed: Det eneste jeg spiller, er fotball. Tenk å kunne spille et instrument!

Yosef

Ingvild

Iman

Ahmed

Iman forteller at Kulturskolen har tilbud om undervisning i mange forskjellige instrumenter, for eksempel gitar, piano, fiolin, trommer og sang. Du kan også lære å tegne og male, spille teater eller danse. Det koster penger, men de som har dårlig råd, kan søke om friplass, sier hun. Ahmed er veldig interessert. Yosef blir redd for at fotballen har fått konkurranse.

Yosef: Å spille fotball er også en fin måte å få flere venner på.

Ingvild: Det er klart! Det viktigste er å finne noe som man trives med.

å arrangere	
artig	
å danse	
et dansenummer	
et eksempel	
eneste	
en fiolin	
ei fløyte	
ei forestilling	
en friplass	
en gitar	
en hamburger	
å høre på	
et instrument	
kjempebra	

et kor	
en kulturskole	
å male	
en melodi	
et orkester	
et piano	
en sang	
å spille noe	
et symfoniorkester	
å tegne	
ei tromme	
utenlandsk	
å vinke	
ei øving	

Mine notater:

13.4 Religion og livssyn

Iman: Det er mange kirker her i Norge, men ikke så mange religiøse mennesker, synes jeg. Tror du på Gud, Jon?

Jon: Ja, det gjør jeg, men jeg tror ikke på alt som står i Bibelen. Jeg går nesten aldri i kirka, for jeg er ikke særlig religiøs. Men Jesus sa at vi skal gjøre mot andre det som vi vil at andre skal gjøre mot oss. Det tror jeg på.

Iman: Det tror jeg også på. Det samme står i Koranen, bare på en litt annen måte.

Mina: Nå snakker dere om "Den gyldne regel". Den finnes i nesten alle religioner ...

Petter: ... også i et dikt av en norsk forfatter som var ateist: "Du må ikke tåle så inderlig vel, den urett som ikke rammer deg selv."

Det er religionsfrihet i Norge. Alle trossamfunn med flere enn 500 medlemmer får økonomisk støtte fra staten. Offentlige barnehager og skoler skal ikke drive med religiøs påvirkning, men vise respekt for forskjellige livssyn.

Det største trossamfunnet i landet er Den norske kirke. I 2017 var cirka 70 % av befolkningen medlemmer. Likevel gikk bare omtrent 10 % av innbyggerne i kirka én gang i måneden eller oftere. Mellom 30 og 40 % sa at de aldri gikk til gudstjeneste, og nesten halvparten av dem som fikk barn, lot være å døpe barna. Det norske samfunnet har endret seg raskt, og religion har fått mindre betydning enn før.

Samtidig ser vi et stadig større religiøst mangfold. Litt over 5 % er medlemmer av andre kirker enn Den norske kirke, og cirka 4 % er muslimer.

Iman

Jon

Mina

<i>en ateist</i>	
<i>ei befolkning</i>	
<i>ei betydning</i>	
<i>Bibelen</i>	
<i>å døpe</i>	
<i>å endre seg</i>	
<i>en forfatter</i>	
<i>en gudstjeneste</i>	
<i>gyllen</i>	
<i>en halvpart</i>	
<i>inderlig</i>	
<i>en innbygger</i>	
<i>Koranen</i>	
<i>å la være</i>	
<i>et livssyn</i>	

<i>et mangfold</i>	
<i>et medlem</i>	
<i>offentlig</i>	
<i>omtrent</i>	
<i>en prosent</i>	
<i>ei påvirkning</i>	
<i>å ramme</i>	
<i>en religion</i>	
<i>en religionsfrihet</i>	
<i>å tro på noe</i>	
<i>et trossamfunn</i>	
<i>en urett</i>	
<i>vel</i>	
<i>økonomisk</i>	

Mine notater:

Verbene synes, tro og tenke

Vi bruker verbet synes når vi snakker om noe vi liker personlig . Denne meningen er basert på erfaring.

Rana synes at det er fint å være på biblioteket.
(Rana er ofte på biblioteket. Hun har erfaring med å være der.)

Hva synes du om denne boka, Iman?
(Iman har lest boka, så hun har en mening om den.)

Vi bruker verbet tro når vi snakker om fakta som det er mulig å sjekke:

Ahmed: Hei Yosef. Er Iman her?
Yosef: Nei, hun er ikke her. Jeg tror at hun er på biblioteket.

(Yosef vet ikke hvor Iman er, men han vet at hun pleier å besøke biblioteket ofte. Det er en faktaopplysning som det er mulig å sjekke, for eksempel ved å spørre Iman.)

Husk at vi også bruker verbet tro om religion.

Jon tror på Gud.

Verbet tenke bruker vi vanligvis om prosesser i hjernen. Vi bruker ofte tenke sammen med på:

Hva tenker du på?
Ali sitter og tenker på et dikt.

Adjektiv som substantiv

Adjektiv kan brukes alene som substantiv. Ofte viser uttrykkene til personer/mennesker.

Hoda er glad i de voksne i barnehagen.
Hoda er glad i de voksne personene i barnehagen.

Mengdeordene mange (flere, flest) og få (færre, færrest) kan også brukes alene som substantiv.

De fleste trives på skolen min.
De fleste personene/elevne trives på skolen min.

Mange unge går på skole.
Mange unge mennesker går på skole..

Adjektivene må følge reglene for adjektiv selv om de fungerer som substantiv i setningene:

<i>Entall:</i>		<i>Flertall:</i>	
<i>Ubestemt:</i>	<i>Bestemt:</i>	<i>Ubestemt:</i>	<i>Bestemt:</i>
<i>en ansatt person</i>	<i>den ansatte personen</i>	<i>flere ansatte personer</i>	<i>de ansatte personene</i>
<i>en ansatt</i>	<i>den ansatte</i>	<i>flere ansatte</i>	<i>de ansatte</i>
		<i>mange personer</i>	<i>de fleste personene</i>
		<i>flere personer</i>	
		<i>mange/flere</i>	<i>de fleste</i>

Vi ser at adjektivet følger adjektivbøyinga også når det står som substantiv.

Adjektivet får endelsen *-e* både i bestemt form og i flertall.

Det er viktig å huske den bestemte artikkelen hvis adjektivet står i bestemt form.

Noen eksempler:

<i>Bestemt form flertall:</i>	<i>Forklaring:</i>
<i>de ansatte</i>	<i>de menneskene som er ansatt, som har jobb</i>
<i>de arbeidsløse/de arbeidsledige</i>	<i>de menneskene som ikke har jobb</i>
<i>de fattige</i>	<i>de fattige menneskene</i>
<i>de fleste</i>	<i>de fleste menneskene</i>
<i>de færreste</i>	<i>de færreste menneskene</i>
<i>de gamle /de eldre</i>	<i>de gamle/eldre menneskene</i>
<i>de kristne</i>	<i>de kristne menneskene, som tilhører kristendommen</i>
<i>de unge</i>	<i>de unge menneskene</i>
<i>de voksne</i>	<i>de voksne menneskene</i>

Komma

---

1. Vi bruker alltid komma før men:

*Ousa kommer fra Syria, men hun bor i Trondheim nå.
Zain er flink, men han bruker lang tid på oppgavene.*

2. Vi bruker komma før konjunksjonene og, for og så når de følges av ei komplett helsetning:

*Han har bodd i Norge i tre måneder, og han skal begynne på skole nå.
De reiste først til Tyrkia, og etterpå kom de til Norge.
Hun mistet nøkkelen, så hun kan ikke låse opp døra.
Han er trøtt hele dagen, for i det siste har han ikke sovet så godt.*

3. Vi bruker komma før og etter ei innskutt setning eller andre innskudd:

*Farez, som kommer fra Libanon, jobber på Bunnpris.
Flere utenlandske familier, særlig fra Tyrkia, slo seg ned i Trondheim.
Sønnen deres, Mehmet, skal begynne på skolen.*

4. Vi bruker komma ved oppramsing:

*Abila spiser vanligvis kylling, pasta, laks, ris og grønnsaker til middag.
Elevene fra hver skole går sammen, vifter med flagg og roper Hurra!
Amena, mannen hennes, sønnen hennes og noen av vennene deres skal på fest.*

5. Vi bruker komma etter leddsetning når den er først i ei helsetning:

*Hvis Amena hjelper ham, blir Nizar glad.
Selv om skoledagene var lange, likte jeg meg godt.
Boka som ligger der borte, er mi.*

6. Vi bruker komma etter direkte tale:

*«Jeg synes at Hoda bør begynne i barnehagen», sier Rana.
«Kommer du snart», spurte Lisa.*

14.1 Familie

Verken Yosef, Ahmed eller Iman har familie i Norge.

Yosef bekymrer seg for familien sin i Eritrea. Mora og broren jobber hardt, men tjener lite penger, og de har ikke mange slektninger som kan hjelpe dem. Faren er død. Når Yosef får en jobb, vil han sende penger hjem. Det må skje snart!

Ahmeds mor og søster bor hos onkelen og tanta hans i en liten by i Afghanistan. Søstera er tre år yngre enn ham. Han har også søskenbarn der, ei kusine og fire fettere. Livet i Afghanistan er ikke lett, selv om onkelen driver en stor butikk og har arbeid til mange i familien. Ahmeds tre år eldre bror bor i Kabul. Han har fått en jobb der, og giftet seg for ett år siden. Snart får han en liten sønn eller datter. Det er et stort ansvar. Ahmed vil også gjerne gifte seg og få barn, men det må vente. Først vil han ha en utdannelse.

Iman bor sammen med en bror i Trondheim. De har en stor familie som bor i Somalia. De har to søstre og tre brødre der. Den eldste søstera heter Bilan. Iman savner henne mest. Alle sier at de ligner på hverandre. Øynene og tennene deres er veldig like. Til og med hendene deres er like, med lange, slanke fingre. De poster bilder på Facebook, og de prater på Skype. Når skal de møtes ansikt til ansikt igjen, klemme hverandre, sitte i samme rom? Iman vet ikke.

Mina kom til Norge for fem år siden sammen med foreldrene sine. De er en liten kjernefamilie, men hun har en stor familie i Thailand: mange søskenbarn, onkler og tanter, og tre besteforeldre: mormor, morfar og farmor. Minas farfar døde for mange år siden. Farmora holder sin del av familien sammen. I sommer skal alle barna hennes ta med ektefeller og barn og møtes hjemme hos henne i Phuket. Det blir spennende. Mina gleder seg veldig.

Yosef

Ahmed

Iman

Mina

<i>en besteforelder</i>	
<i>å dø</i>	
<i>en død</i>	
<i>en ektefelle</i>	
<i>Etiopia</i>	
<i>Facebook</i>	
<i>en farfar</i>	
<i>ei farmor</i>	
<i>en fetter</i>	
<i>en finger</i>	
<i>en kjernefamilie</i>	
<i>ei kusine</i>	
<i>å ligne</i>	
<i>en morfar</i>	

<i>ei mormor</i>	
<i>en onkel</i>	
<i>å poste</i>	
<i>Skype</i>	
<i>slank</i>	
<i>en slekting</i>	
<i>en sommer</i>	
<i>et søskenbarn</i>	
<i>ei tann</i>	
<i>ei tante</i>	
<i>til og med</i>	
<i>en utdanning</i>	
<i>verken ... eller</i>	

14.2 Foreldre og venner fra to verdener

Mina

Mina både gledet seg og gruet seg til fødselsdagen sin. Hun inviterte mange venner, slik som foreldrene foreslo. De ble fem jenter og seks gutter. Foreldrene hennes kom hjem fra matbutikken med mange fulle bæreposer. De brukte mye tid på kjøkkenet, og snart luktet det deilig av kyllingwok, stekte grønnsaker og ris.

Mina dekker på bordet selv. Hun legger først på en duk. Så setter hun tallerkener og glass på bordet. Ved siden av tallerkenene legger hun kniv og gaffel. Skal gaffelen ligge til høyre eller venstre? Hun tenker litt, og så legger hun gaffelen på venstre side av tallerkenen og kniven på høyre. Hun setter fram vann og brus. Salt og pepper setter hun midt på bordet. Der skal også maten stå.

Noen av gjestene så litt overrasket ut da foreldrene hennes hilste på dem. Ingvild og Petter var i mistenkelig godt humør, og Mina ble litt nervøs. Nina og Hilde ga henne ei flaske vin i bursdagsgave. Mina gjemte gaven på soverommet sitt. Iman ga henne en CD med arabisk musikk. Den ble hun glad for.

Da gjestene satte seg ved bordet, gikk Minas foreldre ned trappa til kjellerstua for å se på TV. Alle skrøt av kyllingen. De pratet og lo. Nina og Hilde hadde også med vin til seg selv, og lot Ahmed smake på den. Han sa at han likte den, og fikk mer vin. Etter maten satte de på CD-en fra Iman, og noen begynte å danse. Alle hadde det gøy, og Mina begynte å slappe av og kose seg. Så drakk Ahmed enda mer vin, og ble litt full. Petter danset langsomt og tett med Nina. Etter dansen satt de i sofaen og kysset hverandre. Minas foreldre kom inn i stua med bursdagskaka. De så at Petter satt med Nina på fanget, og Mina ble flau.

Yosef lette etter et toalett. Han gikk forbi Hilde og Omar som sto på gangen og klinte. Det var flaut, syntes Yosef, han ble sjenert. På toalettet satt Ahmed på knærne og spydde. Yosef hjalp ham med å vaske doen etterpå. Ahmed skammet seg og ville dra hjem. Yosef hentet jakka si og gikk, han også. Han syntes ikke at festen var hyggelig lenger.

Da festen var slutt, var Mina lei seg. Foreldrene var skuffet over vennene hennes. De spurte henne om hun også drakk alkohol, og om hva slags forhold hun hadde til gutter. Mina ble sint. Hun syntes at foreldrene burde stole på henne, selv om noen av vennene hennes gjorde andre valg og hadde andre verdier enn henne. Dessuten var hun 18 år og voksen nå. Det var hennes liv og hennes venner, som hun var glad i.

Samtidig var hun irritert på dem. "Må man drikke for å ha et sosialt liv i dette landet?" tenkte hun.

Neste dag traff hun Nina og Hilde på treningscenteret. De snakket bare om bursdagsfesten hennes. "Vi hadde det så gøy! Så fine foreldre du har. Så god mat! Thaimat er topp! Tenk at foreldrene dine gjorde alt det for deg! Så fin familie du har. Så heldig du er! Oi, er klokka så mye? Vi må dra. Ha det!"

De forsvant ut døra. Mina sto igjen, glad og litt forvirret. Ja, hun hadde både fine foreldre og fine venner! Hun ville velge det beste fra to verdener. Hun måtte stå for sine egne meninger og verdier. Men var det mulig?

en bursdagsfest	
en bursdagsgave	
ei bursdagskake	
en bærepose	
deilig	
et do	
en duk	
enda	
forbi	
et forhold	
en gaffel	
iransk	
ei kjellerstue	
å kline	
et kne	
en kyllingwok	
en matbutikk	
mistenkelig	

mulig	
nervøs	
overrasket	
å se overrasket ut	
en ris	
å se pTV	
skuffet	
å være skuffet over	
å slappe av	
snar	
å spy	
å stole på	
å stå for noe	
å ta fram	
tett	
topp	
et treningscenter	
en verdi	

Mine notater:

14.3 Forelskelse, kjærlighet og ekteskap

Iman og Mina satt i kantina på skolen og diskuterte arrangerte ekteskap. Ingvild satt og hørte på dem.

Iman: *Hvorfor vil du ikke at foreldrene dine skal hjelpe deg med å finne en mann til deg?*

Mina: *Jeg vil gifte meg med en mann som jeg elsker. Jeg vil bestemme selv.*

Ingvild: *Ingen kan tvinge deg. Arrangerte ekteskap er ikke tvangsekteskap.*

Mina: *Hvor går grensen mellom press og tvang?*

Iman: *Foreldrene våre kjenner oss best, og de vet hva som er det beste for oss.*

Mina: *Vet de hvem som er den beste mannen for meg? Hvordan kan foreldrene mine vite det?*

Iman: *Hvordan kan du vite det? I Vesten sier alle at de gifter seg av kjærlighet, men nesten 50 % av ekteskapene ender med skilsmisse.*

Mina: *Det er fordi det norske samfunnet aksepterer skilsmisse. I Iran er det nesten tabu å skille seg.*

Iman: *I Norge er det altfor lett å skille seg.*

Ingvild: *Det er iallfall altfor lett å binde seg til helt feil person. Broren min har nettopp fått seg kjæreste. Hun heter Astrid, og hun er så dum! Jeg kan ikke fordra den dama! Jeg forstår ikke at Jon er forelsket i henne.*

Mina: *Stakkars Lisa, som er så glad i Jon!*

Ingvild: *Ja, snille, kloke Lisa! Alle andre forstår at Jon passer best sammen med Lisa, men Jon forstår ingenting.*

Iman: *"Kjærlighet gjør blind".*

Mina: *Nei, forelskelse gjør deg blind! Kjærlighet gjør deg klok, tror jeg.*

Ingvild: *Jon er iallfall helt blind. Blind og forelsket i Astrid, som er egoistisk, overfladisk og forfengelig! Kanskje arrangerte ekteskap ikke er så dumt!*

Iman

Mina

Ingvild

14.4 Ved første blick

Ali kjører Lisa og Rana til en svømmekonkurranse i Pirbadet. Lisa skal konkurrere, og Rana vil se på. Lisa ser trist ut. Hun forteller at Jon har funnet seg en kjæreste. Ali spør om forholdet har vart lenge. Lisa vet ikke. Hun vil ikke snakke mer om det, hun vil konsentrere seg om konkurransen.

Rana triller Lisa inn i svømmehallen mens Ali kjører videre. Han må jobbe mens konkurransen foregår, men henter dem når den er over.

Da er Lisa bare et stort smil. Hun har vunnet konkurransen! Hun fikk så godt resultat at hun kan konkurrere i norgesmesterskapet! Rana og Ali blir nesten like glade og stolte som Lisa.

Noen dager seinere går Ali inn på Den Gode Nabo for å ta en pause og drikke en kopp kaffe. Der treffer han Jon, som sitter sammen med ei ung dame. Jon presenterer henne som Astrid, kjæresten sin. Ali presenterer seg. Han hilser høflig. Astrid smiler med kritthvite tenner og røde lepper. Hun må gå, for hun skal til frisøren. Ali setter seg ved Jons bord.

Ali: Pen dame!

Jon: Ja, ikke sant? Jeg ble forelsket ved første blick!

Ali: Sier du det? Hva har brakt dere sammen? Har dere felles interesser?

Jon: Nei, vi er egentlig nokså forskjellige. Du vet at «motsetninger tiltrekker hverandre».

Ali: Ja. Jeg vet også at «like barn leker best». Kan du snakke med henne om ting som interesserer deg? Samfunn og politikk, for eksempel?

Jon: Jeg er ikke sammen med Astrid for å diskutere politikk. Det kan jeg gjøre med deg og Lisa og andre venner.

Ali: Ja, Lisa har alltid noe interessant å si.

Jon: Ja, Lisa er smart.

Ali: Nå har hun kvalifisert seg til NM i svømming for funksjonshemmede.

Ali

Jon

Astrid

Jon: Så flott! Hun imponerer meg stadig. Hun er sterk og målbevisst.

Ali: Ja, og snill og klok.

Jon: Nå er det lenge siden jeg har sett henne.

Ali: Ikke la det gå for lang tid. Man bør ta vare på gode venner.

Jon blir stille og ser ut av vinduet. Ali håper at han tenker seg om.

<i>egoistisk</i>	
<i>å ende</i>	
<i>feil</i>	
<i>kan ikke fordra</i>	
<i>en forelskelse</i>	
<i>forfengelig</i>	
<i>ei grense</i>	
<i>i allfall</i>	
<i>en kjærlighet</i>	
<i>nettopp</i>	

<i>overfladisk</i>	
<i>et press</i>	
<i>å skille seg</i>	
<i>en skilsmisse</i>	
<i>stakkars</i>	
<i>et tabu</i>	
<i>et tvang</i>	
<i>et tvangsekteskap</i>	
<i>å tvinge</i>	
<i>Vesten</i>	

Mine notater:

Sammensatte substantiv

På norsk kan vi lage substantiv som er satt sammen av to eller flere ord. Substantiv som er satt sammen av to (eller flere) substantiv, er veldig vanlig. To substantiv etter hverandre skriver vi alltid i ett ord, uten mellomrom. Det siste substantivet i sammensetninga bestemmer hvilket kjønn substantivet har, og det bestemmer også hvilke endelser substantivet får i flertall og i bestemt form entall:

(en) mat + (en) butikk = en matbutikk   (en matbutikk – matbutikken – matbutikker – matbutikken)

(en) kjeller + (ei) stue = ei kjellerstue   (ei kjellerstue – kjellerstua – kjellerstuer – kjellerstuene)

Vanligvis er det første ordet en nærmere beskrivelse av det siste ordet.

en kyllingkebab   =   en kebab laget av kylling

ei kjellerstue   =   ei stue i kjelleren

I eksemplene over setter vi substantivene direkte sammen.

Noen ganger må det være en -s- eller en -e- mellom ordene.

Det kaller vi fuge-s og fuge-e (eller binde-s og binde-e).

Det første ordet bestemmer vanligvis om vi skal ha fuge-bokstav.

bursdag + kake = bursdagskake

Fra dette kan vi se at alle sammensatte substantiv som starter med «bursdag», må ha -s-:

bursdagsfest, bursdagsgave, bursdagskort

Ord som slutter på -dom, -else, -het, -sjon, -ing og -skap har alltid -s-.

ungdomsskole, begravelsebyrå, kjærlighetsbrev, kommunikasjonsproblem, stillingsannonse, vennskapsbånd

Noen korte ord har fuge-e-:

barneskole

Vi kan også lage sammensatte ord med mer enn to deler:

ungdom + skole + lærer = ungdomsskolelærer   (lærer på ungdomsskolen)

Vi kan også ha ord fra andre ordklasser først. Når det siste ordet er substantiv, blir hele ordet substantiv.

å sove + et rom	=	et soverom
å bære + en pose	=	en bærepose
å svømme + en hall	=	en svømmehall

Legge/sette, ligge/stå/sitte

Når vi skal beskrive hvordan vi plasserer noe, bruker vi verbene legge eller sette.
Det kommer ofte an på om tingen er flat eller mer oppreist.

Horisontal/flat:	Mina <u>legger</u> kniven på bordet.
Vertikal/oppreist:	Hun <u>setter</u> flaska på bordet.

Når vi har plassert tingen, bruker vi verbene ligge eller stå på samme måte.

Horisontal/flat:	Mina <u>legger</u> kniven på bordet.	————▶	Kniven <u>ligger</u> på bordet.
Vertikal/oppreist:	Hun <u>setter</u> flaska på bordet.	————▶	Flaska <u>står</u> på bordet.

Vi kan vanligvis se på tingen om den ligger horisontalt eller står vertikalt, men noen ganger er det ikke så lett.

Mina setter fatene på bordet. Fatene står på bordet.

Selv om fat er flate, bruker vi altså sette og stå.
Det vanlige er at bestikk ligger, mens servise (glass, fat osv.) står.

Om bygninger og steder bruker vi vanligvis ligge:

Nidarosdomen ligger i Trondheim sentrum.
Bergen ligger mellom sju fjell.

Verbet sitte bruker vi bare om levende vesener (mennesker/dyr):

Rana setter Hoda på stolen.

Hoda sitter på stolen.

Vær så god, sett deg! (oppfordring til en person)

Sitt! (kommando til en hund)

Legg merke til bøyinga av verbene:

Infinitiv	Presens	Preteritum	Presens perfektum
å legge	legger	la	har lagt
å ligge	ligger	lå	har ligget
å sette	setter	satte	har satt
å sitte	sitter	satt	har sittet
å stå	står	sto	har stått

Uregelmessige substantiv

---

1. Her finner du lister med noen vanlige substantiv med spesiell bøying.

Noen familieord/personer:

Entall		Flertall	
Ubestemt	Bestemt	Ubestemt	Bestemt
ei mor	mora	mødre	mødrene
en far	faren	fedre	fedrene
ei datter	dattera	døtre	døtrene
en bror	broren	brødre	brødrene
en mann	mannen	menn	mennene
en nordmann	nordmannen	nordmenn	nordmennene

Noen kroppsdelar:

Entall		Flertall	
Ubestemt	Bestemt	Ubestemt	Bestemt
en fot	foten	føtter	føttene
ei hånd/ei hand	hånda/handa	hender	hendene
et kne	kneet	knær	knærne
et øye	øyet	øyne	øynene

Noen andre substantiv:

Entall		Flertall	
Ubestemt	Bestemt	Ubestemt	Bestemt
ei bok	boka	bøker	bøkene
ei natt	natta	netter	nettene
ei strand	stranda	strender	strendene
et tre	treet	trær	trærne

2. Noen intetkjønnssubstantiv har vanligvis spesiell form i bestemt form flertall.

Entall		Flertall	
Ubestemt	Bestemt	Ubestemt	Bestemt
et barn	barnet	barn	barna
et bein	beinet	bein	beina

3. Noen intetkjønnssubstantiv har endelse i ubestemt form flertall selv om de bare har én stavelse (korte). Sted er det viktigste eksemplet på dette.

Entall:		Flertall	
Ubestemt:	Bestemt:	Ubestemt:	Bestemt:
et sted	stedet	steder	stedene

4. Noen hankjønnssubstantiv har ikke endelse i ubestemt form flertall.

Entall:		Flertall	
Ubestemt:	Bestemt	Ubestemt:	Bestemt
en euro	euroen	euro	euroene
en feil	feilen	feil	feilene
en kjeks	kjeksen	kjeks	kjeksene
en liter	literen	liter	literne
en meter	meteren	meter	meterne
en russ[2]	russen	russ	russene
en sko	skoene	sko	skoene
en ting	tingen	ting	tingene

5. Noen intetkjønnssubstantiv har ikke endelse i ubestemt form flertall selv om de har to stavelser. Dette gjelder mange sammensatte substantiv eller ord som kommer fra gamle sammensatte substantiv:

Entall:		Flertall:	
Ubestemt:	Bestemt:	Ubestemt:	Bestemt:
et avsnitt	avsnittet	avsnitt	avsnittene
et eventyr	eventyret	eventyr	eventyrene
et opptak	opptaket	opptak	opptakene
et uttrykk	uttrykket	uttrykk	uttrykkene

6. Noen intetkjønnssubstantiv har valgfri form i ubestemt flertall. Her er noen slike eksempler. I denne boka bruker vi formen med strek under. Det viktigste er å være konsekvent, som betyr at du alltid må bruke den samme formen når du skriver.

Entall:		Flertall:	
Ubestemt:	Bestemt:	Ubestemt:	Bestemt:
et problem	problemet	problem/problemer	problemene
et program	programmet	program/ programmer	programmene
et tema	temaet	tema/temaer	temaene

7. Noen substantiv brukes vanligvis bare med flertallsform

Entall		Flertall	
Ubestemt	Bestemt	Ubestemt	Bestemt
(et søsken)	(søskenet)	søsken	søskenene
(en penge)	(pengen)	penger	pengene

Ordliste - familie

En moderne norsk kjernefamilie er vanligvis ganske liten og består av mor og far med ett eller flere felles barn.

en forelder – to foreldre: ei mor og en far
et barn – to barn: ei datter (flertall: døtre), en sønn (flertall: sønner)

En norsk storfamilie inkluderer flere familiemedlemmer enn kjernefamilien. Her finner vi for eksempel besteforeldre og kanskje tanter, onkler og søskenbarn. Storfamilien kan også inkludere svigerfamilie eller stefamilie.

Besteforeldre/tanter/onkler/søskenbarn:

ei bestemor: mormor (din mors mor) og farmor (din fars mor)
en bestefar: morfar (din mors far) og farfar (din fars far)
ei tante: søstera til din mor eller far, eller gift med onkelen din
en onkel: broren til din mor eller far, eller gift med tanta di
et søskenbarn: ei kusine (dattera til tanta eller onkelen din)
eller en fetter (sønnen til tanta eller onkelen din)

Stefamilie/bonusfamilie:

ei stemor / et bonusmor: gift/samboer med faren din
en stefar / en bonusfar: gift/samboer med mora di
ei stesøster / ei bonussøster: dattera til stemora eller stefaren din
en stebror / en bonusbror: sønnen til stemora eller stefaren din
halvsøsken: ei halvsøster / en halvbror: har samme mor eller far, men ikke felles forelder nummer to
et bonusbarn: I det siste har det blitt vanlig å kalle stebarn og -søsken for bonusbarn for å vise at man er glad for å ha disse barna.

Svigerfamilie:

svigerforeldre: ei svigermor (mora til din partner/ektefelle)
og en svigerfar (faren til din partner/ektefelle)
ei svigerinne / ei svigersøster: søstera til din partner/ektefelle eller kona til broren din
en svoger / en svigerbror: broren til din partner/ektefelle eller mannen til søstera di
ei svigerdatter / en svigersønn: kona eller ektemannen til din sønn/datter

15.1 På Hytta

En dag forteller Per at han eier ei hytte noen mil nord for Trondheim. Han inviterer Ali, Arne og Erik på en helgetur dit. Ali, som har aldri vært på ei norsk hytte før, synes at det er litt spennende. De kjører bil i et par timer før de kommer fram.

Per har fortalt at hytta, som han eier sammen med broren sin, ikke ligger ved veien. Det er et stykke å gå. "Det er slik det skal være", sier Per. "Hytta skal være langt fra folk og uten vei." De parkerer bilen, tar på seg ryggsekkene, kikker seg litt rundt og følger etter Per, som har begynt å gå. De følger en sti som går gjennom en granskog, over noen myrer, rundt et vann og så opp langs en ås. Per stopper og peker: "Der oppe ligger hytta", sier han, "nå er vi framme".

Når Ali får se hytta, blir han overrasket. Den er rød, lita og lav. Vinduene er små, veggene er skjeve, og det er ei pipe på taket. Hytta er uten strøm, og vann må de hente i en bekk i nærheten. Toalettet er ute. Per peker på et lite skur et stykke borte fra hytta. Han kaller det "utedo". Inne er det bare en benk med et hull med lokk. Det lukter ikke godt, og det er fluer der! Er det slike steder nordmenn drar til hver helg? Ali tenker litt på flyktingeleiren som han bodde i. Det var det heller ikke elektrisitet eller vannklosett. Der var det masse folk, uro og mye lyd, og alle ville bort derfra. Her på hytta er det helt stille. Dette er altså nordmenns favorittsted. Det er hit de drar i helgene.

Utsikten fra hytta er vakker. De kan se høye fjell, granskog, et vann og en bekk. Per er stolt av den lille rødmalte hytta og snakker nedsettende om luksushytter med boblebad som ligger tett i tett rett ved siden av slalåmbakken. "Jeg drar på hytta for å være nær naturen", sier Per. "Her slapper jeg av og tar en pause fra livet i byen. Jeg kan gå ut i naturen eller sitte inne med ei god bok. Jeg savner verken TV eller internett. Ingen kan ringe meg heller, for her er det ikke mobildekning."

Ali ser på den lille, gamle hytta og utedoen, og vet ikke hva han skal si, men Arne nikker fornøyd: "Hyttelivet er avstressende. På hytta går vi i gamle klær, spiser enkel mat, går i naturen og gjør det vi vil." Ali sier ingenting. Han vet at han kommer til å savne en varm dusj neste morgen.

Per

Arne

Erik

Ali

<i>avstressende</i>	
<i>en bekk</i>	
<i>en benk</i>	
<i>et boblebad</i>	
<i>derfra</i>	
<i>å eie</i>	
<i>en elektrisitet</i>	
<i>et favorittsted</i>	
<i>et fjell</i>	
<i>ei flue</i>	
<i>en flyktningeleir</i>	
<i>en granskog</i>	
<i>en helgetur</i>	
<i>et hull</i>	
<i>et hytteliv</i>	
<i>å kikke seg rundt</i>	
<i>langs</i>	
<i>lav</i>	
<i>lille</i>	
<i>et lokk</i>	
<i>ei luksushytte</i>	
<i>en lyd</i>	

<i>en masse</i>	
<i>ei mil</i>	
<i>ei myr</i>	
<i>nedsettende</i>	
<i>oppe</i>	
<i>å parkere</i>	
<i>å peke</i>	
<i>ei pipe</i>	
<i>rødmalt</i>	
<i>skjev</i>	
<i>et skur</i>	
<i>en slalåmbakke</i>	
<i>ei sti</i>	
<i>en strøm</i>	
<i>et tak</i>	
<i>uro</i>	
<i>et utedo</i>	
<i>en utsikt</i>	
<i>vakker</i>	
<i>et vannklosett</i>	
<i>en ås</i>	

15.2 Innafor - utafor?

Ahmed

Ahmed er svært sportsinteressert, og han elsker fotball. Han bruker mye tid på å se fotballkamper på TV, og han kjenner de beste fotballagene i Europa. På de forskjellige lagene er det spillere fra mange land. En finner europeere, afrikanere, latinamerikanere og noen få asiater. Mange sier: Se på fotballen, der samarbeider folk fra hele verden! Der fungerer integreringen kjempebra!

En dag dukker det opp en interessant sak på sportsnyhetene. En av de mest kjente tyske spillerne, Mezut Özil, nekter å spille på det tyske landslaget. Etter at Tyskland tapte flere viktige kamper, var det mange som kritiserte ham. Noen mente at han var en dårlig fotballspiller, mens andre kritiserte ham fordi han har tyrkisk bakgrunn. Özil sier at tyske fotballsupportere sier at han er tysk når Tyskland vinner, men at han er innvandrere når Tyskland taper. Özil sier også at selv om han betaler skatt i Tyskland og vant VM med Tyskland i 2014, er han likevel ikke akseptert i samfunnet. Ali synes at dette er rart siden Özil er født i Tyskland. Det samme er foreldrene hans. Besteforeldrene ble født i Tyrkia. I avisa står det at han er tredjegerasjons innvandrere. Hvor lenge må en bo i Tyskland for å bli tysk? Hvor mange generasjoner må gå før en person som Mezut Özil blir akseptert som tysker?

I avisartikkelen sier Özil at det er stor forskjell mellom ham og andre landslagsspillere. Han spør om hvorfor folk sier at han er tysk-tyrkisk, mens Lukas Podolski og Miroslav Klose, som han har spilt med, aldri blir kalt tysk-polske? Özil mener at kritikken kommer av rasisme og manglende respekt, så derfor vil han ikke spille mer for landslaget.

Ahmed setter seg ned for å tenke. Hva betyr det å være norsk, syrisk, norsk-syrisk eller syrisk-norsk? Hva mener vennene hans om dette? Føler de at de er en del av Norge, eller føler de at de er utafor? Og hva med barn av syriske foreldre som blir født her i Norge? Hva skal en kalle dem? Er de andregenerasjons innvandrere eller førstegenerasjons nordmenn? Eller hva? Og hva med barnebarn? Dette må han diskutere med Jon og Ingvild.

<i>en afrikaner</i>	
<i>en andregenerasjon</i>	
<i>en asiat</i>	
<i>en avisartikkel</i>	
<i>en bakgrunn</i>	
<i>et barnebarn</i>	
<i>å dukke opp</i>	
<i>en europeer</i>	
<i>en forskjell</i>	
<i>en fotballsupporter</i>	
<i>å fungere</i>	
<i>født</i>	
<i>førstegenerasjon</i>	
<i>en generasjon</i>	
<i>innafor</i>	
<i>en innvandrer</i>	
<i>ei integrering</i>	
<i>en kamp</i>	
<i>en kritikk</i>	
<i>å kritisere</i>	
<i>et landslag</i>	

<i>en landslagsspiller</i>	
<i>en latinamerikaner</i>	
<i>manglende</i>	
<i>å nekte</i>	
<i>polsk</i>	
<i>rar</i>	
<i>en rasisme</i>	
<i>en sak</i>	
<i>å samarbeide</i>	
<i>en skatt</i>	
<i>sportsinteressert</i>	
<i>en sportsnyhet</i>	
<i>å tape</i>	
<i>tredjegerasjon</i>	
<i>Tyrkia</i>	
<i>tyrkisk</i>	
<i>tysk</i>	
<i>en tysker</i>	
<i>Tyskland</i>	
<i>utafor</i>	
<i>et VM</i>	

Mine notater:

15.3 Identitet

Ali

Rana

Ali sitter sammen med Rana og forteller om hytteturen. De ler litt over at nordmenn drar til fjells for å leve primitivt. De har hørt at det finnes nesten en halv million hytter i Norge, så de forstår hytta er typisk norsk og en viktig del av nordmenns liv. Rana og Ali blir sittende og snakke om hva som er typisk norsk.

Rana: Skiløping er viktig for nordmenn. De er også opptatt av likestilling, og så er de litt uformelle. De snakker alltid dialekt, og de kler seg ofte uformelt selv om de skal på et viktig møte. Og så holder de litt avstand. De sitter alltid alene på bussen hvis det er mulig.

Ali: Nordmenn er også opptatt av hvor man kommer fra. De spør ofte om det. Jeg tror at de tenker at stedet du vokste opp på, er det stedet du kommer fra, selv om du har bodd det meste av livet et annet sted. En person fra Oslo som har bodd i Trondheim i 40 år, kommer fra Oslo. For utlendinger er det enda strengere. Hvis du er født i Trondheim og foreldrene dine er fra Aleppo, da er du egentlig fra Syria. Det er ganske rart.

De blir sittende lenge og snakke. Det er så mange spørsmål, og så vanskelig å finne ett svar. Et av ordene som stadig dukker opp i diskusjonen er "identitet". De kjenner ordet godt, men er litt uenige om hva det betyr. Ali tar fram mobilen og slår opp "identitet" på nettordboka de brukte på norskkurset. Den sier at "identitet" er "hvem eller hva noen eller noe er", men er det et godt svar?

Rana bruker ordet "identitet" ofte. Hun mener at det egentlig er snakk om flere ting. Identitet kan være det som skiller en person fra alle andre personer. Identitet kan også bety det som mange personer har felles. Noen ganger blir hun irritert når de to blandes sammen.

Rana: Hør her! Jeg er en syrisk kvinne, men er alle syriske kvinner like? Er det ikke forskjell på unge og eldre, eller kvinner fra landet og kvinner fra byene? Er alle nordmenn like? Hva med samene? De er jo norske, men er deres identitet den samme som trøndernes? Og hva med norske menn og kvinner? Har de samme identitet?

Ali: Det er rart at du må ha samme identitet hele livet. Jeg blir aldri norsk, men hva med barna våre? Hva skal vi si om dem - er de norske, syriske eller norsk-syriske, eller syrisk-norske? Og hva med barnebarna, hvis jeg får noen, inshallah, hva blir de?

Ali leter videre på internett, og det dukker opp mange ord og begreper som brukes når man snakker om identitet: "Etnisk norsk, første-, andre- og tredjegerasjons innvandrere, norskfødt, tilhørighet, lojalitet, hudfarge, morsmål, flerspråklig, flerkulturell, norske verdier, kulturelt fellesskap" og mange flere. Det er så mye å diskutere. Dette kommer de til å prate mer om.

en avstand	
et begrep	
å blandes	
å brukes	
en diskusjon	
etnisk	
til fjells	
flerkulturell	
flerspråklig	
ei hudfarge	
en hyttetur	
hør her!	
en identitet	
inshallah	
kulturell	
ei likestilling	

en lojalitet	
en million	
en mobil	
et morsmål	
ei nettdordebok	
norskfødt	
et ord	
en same	
sittende	
å slå opp	
et snakk	
å være snakk om	
streng	
en tilhørighet	
uformell	
å vokse opp	

Mine notater:

15.4 Ensomhet

Jon har vært på jobb og tar bussen hjem. På en holdeplass kommer det på en passasjer han ikke har sett på lenge. Jon vinker og og smiler:

Jon: Hei, takk for sist, Husker du meg?

Amir: Ikke helt, men det er noe kjent med deg.

Jon: Jeg er Jon, journalisten som intervjuet deg da du flyttet inn på asylmottaket her for noen år siden.

Amir: Ja, nå husker jeg deg. Du skrev om oss i avisa.

Jon: Bor du her ennå? Mottaket er jo lagt ned.

Amir: Ja, jeg fikk oppholdstillatelse og bor her fremdeles. Jeg er den eneste av oss som er igjen her. De andre flyttet til forskjellige steder, og noen måtte reise tilbake. Jeg bor på hybel hos en norsk familie.

Jon: Går det bra med deg?

Amir: Jeg vet ikke hva jeg skal si. Det er bra her, men jeg har ikke fått meg jobb, og jeg har liten kontakt med folk. Noen ganger lurer jeg på om det var lurt å komme hit i det hele tatt.

Jon: Betyr det at du har hjemlengsel?

Amir: Ja, jeg lengter tilbake til den tida da alt var rolig i hjemlandet mitt. Da var det godt å leve der. Så ble det krig, og jeg måtte flykte. I dag er det ganske rolig der, men mye har forandret seg.

Jon: Tenker du på å dra tilbake?

Amir: Ja og nei. I hjemlandet mitt har jeg venner og familie. Her er jeg ganske ensom, og jeg savner familien. Det er vanskelig å finne et levebrød der, men jeg har heller ikke jobb i Norge. Før jeg kom til Norge, jobbet jeg som lærer, men i Norge har jeg ingenting å gjøre. Jeg har ikke god økonomi heller, men jeg overlever. Hvis jeg returnerer, kommer det til å bli mye vanskeligere, så hva skal jeg gjøre? Jeg er redd for at jeg kan bli deprimert og syk av å bo her, men jeg vet ikke om løsningen er å returnere.

Jon

Amir

Jon: Det var trist å høre. Det er viktig å møte folk, og viktig å ha en jobb! Vi kan kanskje ta en kopp kaffe en dag?

Amir: Gjerne. Det hadde vært hyggelig.

Jon: Jeg kom på en ting. Jeg er jo journalist. Kunne du tenke deg å stille opp på et nytt intervju i avisa og fortelle litt om hvordan det har gått med deg? Det kan jo hende at det gir noen nye muligheter.

Amir: Jeg vet ikke, det er vanskelig å snakke om dette, og jeg vil ikke klage. Jeg hadde så mange drømmer når jeg kom, når ser jeg mørkt på hele situasjonen. Jeg skylder ikke på noen, og jeg har heller ikke lyst til å kritisere.

Jon: Vi tar en kaffe en dag og så snakker vi litt mer om dette. Ring til avisa og spør etter meg når du har tid.

Amir: Greit, det skal jeg gjøre.

deprimert	
å forandre seg	
å hende	
en hjemlengsel	
en hybel	
et intervju	
å klage	
en kontakt	
et levebrød	
lur	

ei løsning	
et mottak	
en mulighet	
å overleve	
en passasjer	
å returnere	
en situasjon	
å skylde på noen	
takk for sist	
tilbake	

Setninger - Indirekte tale

Vi kaller det direkte tale når vi skriver akkurat det som noen sier eller spør om.

Når vi forteller hva noen har sagt eller spurt om, kaller vi det indirekte tale.

Vi må ofte endre noen ord, særlig pronomen, når vi skal gjøre om fra direkte til indirekte tale.

Når vi skal referere hva noen andre sier, bruker vi subjunksjonen at.

Vi må ofte endre flere ting i leddsetninga.

I setninger med indirekte tale eller indirekte spørsmål bruker vi ofte verb som si, fortelle, spørre og lure på i hovedsetningen.

Han sier at de kommer i morgen.

Hun forteller at han er syk.

Han spør om legen har kommet.

De lurer på om du er frisk.

Når vi går fra direkte tale til indirekte tale, må vi forandre på setningen:

1. Vi må forandre pronomen fra første til tredje person:

Direkte tale Sara: Jeg bor på Lade.

Indirekte tale Ali: Sara/Hun sier at hun bor på Lade.

Direkte tale Sara: Jeg liker hybelen min.

Indirekte tale Ali: Hun sier at hun liker hybelen sin.

Direkte tale Sara: Møblene mine er fine.

Indirekte tale Ali: Hun sier at møblene hennes er fine.

2. Setningsadverb kommer etter verbet i helsetning, men i indirekte tale (leddsetning) kommer det før verbet:

Helsetning: Sara: Jeg bor ikke på Tyholt.

Leddsetning: Ali: Hun sier at hun ikke bor på Tyholt.

3. I indirekte tale (leddsetning) kommer subjektet vanligvis først, rett etter subjunksjonen. Derfor må vi flytte andre uttrykk (tid/sted) til slutt:

Tid først: Sara: Nå bor jeg på Moholt.

Tid til slutt: Ali: Hun sier at hun bor på Moholt nå.

Tid først: Sara: Nå bor jeg ikke på Moholt.

Tid til slutt: Ali: Hun sier at hun ikke bor på Moholt nå.

Indirekte spørsmål

Når vi skal referere et spørsmål uten spørreord (ja/nei-spørsmål), bruker vi subjunksjonen om. Etter subjunksjonen kommer subjektet. Vi må også forandre pronomen.

Spørsmål: Sara: Blir været bra i helga?
Spørrende leddsetning: Ali: Hun spør om været blir bra i helga.

Spørsmål: Sara: Kan du hjelpe meg, Ali?
Spørrende leddsetning: Ali: Hun spør om jeg kan hjelpe henne.

Uttrykk:

Du kan lære subjunksjonene som uttrykk med disse verbene:[8]

Hun sier / forteller / tror / synes / mener at...

Hun spør / lurer på om...

Jeg vet ikke om...

Det spørs om...

IKKE: Hun spør hvis jeg kan hjelpe henne.

Når vi skal referere spørsmål med spørreord, kan spørreordet (hva, hvem, hvorfor, hvilken, hvordan, når) bli subjunksjon i leddsetninga. Sammen med verbet spør kan vi velge om vi har med subjunksjonen om i tillegg, eller bare spørreordet. Sammen med andre verb kan vi ikke bruke både om og spørreord.

Spørsmål: Mina: Hva gjorde du i går?
Spørrende leddsetning: Ali: Mina spør (om) hva jeg gjorde i går.

Spørsmål: Mina: Hvordan er været i dag?
Spørrende leddsetning: Ali: Hun lurer på hvordan været er i dag.

Uttrykk:

Hun spør (om) hva ...

Hun lurer på hva ...

Jeg vet ikke hva ...

Det spørs hva ...

Oppsummering:

I indirekte tale / spørrende leddsetning må vi:

- sette inn riktig subjunksjon (at, om/spørreord)
- flytte subjektet til starten av leddsetninga, sjekke om vi må sette inn som
- flytte setningsadverb fra etter verb til før verb (leddsetning)
- endre pronomenene (min sin etc.)

Adverb med to former

Noen adverb har to former: én for verb med bevegelse og én for verb uten bevegelse:

Yosef sier at han vil dra dit. (dit - med bevegelse)

Yosef trives når han er der. (der - uten bevegelse)

Formene med bevegelse bruker vi ofte sammen med verb som gå, dra, reise og kjøre. Husk at vi aldri bruker preposisjon foran disse adverbene.

Bevegelse:	Ikke bevegelse:
<i>Iman vil dra hjem.</i>	<i>Iman er hjemme.</i>
<i>Ingvild går ut av huset.</i>	<i>Ingvild sitter ute i hagen.</i>
<i>Iman går opp til 2. etasje.</i>	<i>Iman er oppe i 2. etasje.</i>
<i>Hans går ned i kjelleren.</i>	<i>Hans er nede i kjelleren.</i>
<i>Sami har flyttet hit.</i>	<i>Sami bor her.</i>
<i>Anne går dit.</i>	<i>Anne er der.</i>
<i>Jon skal reise bort.</i>	<i>Jon er borte.</i>
<i>Hun går fram/frem til læreren.</i>	<i>Læreren sitter framme/fremme ved tavla.</i>

Mine notater:

Ubestemt pronomener: en/man

Man og en bruker vi om folk flest, uten noen spesiell referanse.

Man kan finne ulike matretter i forskjellige land.

En kan finne ulike matretter i forskjellige land.

IKKE: Mann kan finne ulike matretter i forskjellige land.

Man kan bare være subjekt i setninga, mens en kan være subjekt eller objekt.

I Norge spiser man_{SUBJ} mye ferdigmat.

I Norge spiser en_{SUBJ} mye ferdigmat.

Staten hjelper en_{OBJ} hvis en_{SUBJ} får problemer.

Man kan ikke ha genitiv med -s, men det kan en:

Ens meninger om politikk kan være viktig i valg av jobb.

Hvis du vil bruke man, må du forandre setninga:

Hvilke meninger man har om politikk, kan være viktig i valg av jobb.

Legg merke til at hvis du bruker man i én del av setninga, må du vanligvis bruke man i hele setninga:

Hvis man vil lære mer norsk, bør man gjøre leksene.

16.1 Snakk med dem!

Lisa er på besøk hos bestemor en dag. Bestemor er 77 år, og hun har invitert Lisa på kaffe. De sitter inne i stua. Der står det også en TV, og på veggene henger det bilder av familien. Bestemor har kokt kaffe og på bordet står det kopper og tefat. Det ligger vafler og lefser på et stort fat.

Lisa

Bestemor ble født like før krigen. Da bodde det rundt 50000 personer i Trondheim. Nå bor det over 200000 i byen. 15 prosent av disse kommer fra andre land, det er nesten 30000 personer. Da bestemor var barn, var det verken afrikanere eller asiater å se i gatene. Slik er det ikke nå lenger. En ser personer fra mange land, både kvinner og menn. Bestemor synes at byen har forandret seg mye.

Bestemor: Jeg var i byen i går. Det var så mange utlendinger både i gatene og på kaféene! Før var det ikke slik. Da var det verken tiggere eller mørkhudete menn å se. Noen ganger føler jeg meg utrygg når jeg er i sentrum, og jeg drar aldri til byen når det er mørkt!

Lisa: Ja, men du kjente jo ikke alle i Trondheim da du var ung heller. Det bodde jo tusenvis av mennesker her da også. De fleste var jo fremmede.

Bestemor: Ja, men de var norske. Nå ser jeg så mange som ikke er norske. Slik var det ikke før.

Lisa: Men det bodde jo både svensker og dansker her.

Bestemor: Svensker og dansker! Det er jo ikke utlendinger. De snakker jo nesten samme språk som oss. De er jo naboene våre.

Lisa: Men du har jo møtt Ali, synes du han er skummel?

Bestemor: Nei, Ali er en kjekk og pålitelig kar. Det er så hyggelig når han er her. Han hjelper meg med ting, og noen ganger har han med kake til kaffen når han kommer. Det er så trivelig når kona hans er med. Begge to er så hyggelige. Og begge barna også. De smiler og ler og gir meg en klem. Jeg er litt bestemor for både Hoda og Sami, tror jeg.

Lisa: Så de utlendingene du kjenner, er hyggelige, mens det er de andre som gjør deg utrygg.

Bestemor: Ja, jeg liker ikke at unge menn står og ser på meg! Jeg vet jo ikke hvem de er! Enten holder jeg godt på veska når jeg går forbi dem, eller så går jeg en annen vei.

Lisa: Kanskje du skulle si "hei" til dem? Det kan jo hende at de er like trivelige som Ali og familien hans.

Bestemor: Du har kanskje rett i det. Det er jo ikke alle nordmenn som er hyggelige heller.

Lisa: Nei, akkurat, og slik er det med innvandrerne også. Jeg tror det er slik at hvis man blir kjent med folk fra andre land og kulturer, så ser man at de stort sett er sånn som oss. Det er jo forskjeller i religion, matskikker, klesdrakt og så videre, men ellers er de vanlige, hyggelige folk. Jeg er sikker på at hvis Ali tok med noen av de mørkhudete vennene sine på besøk, så ville du like dem også.

akkurat	
ei bestemor	
en danske	
ellers	
ene	
et fat	
mange	
å føle seg ...	
en kar	
kjekk	
en klem	
en klesdrakt	
ei lefse	

en matskikk	
mørkhudet	
pålitelig	
rund	
skummel	
sånn	
et tefat	
en tigger	
trivelig	
tusenvis	
utrygg	
ei veske	

16.2 Blir Astrid med på hyttetur?

Jon: Hei Astrid! Skal vi gjøre noe spennende? Jeg kan få låne hytta til Per. Kan vi ikke dra dit i helga, bare vi to?

Astrid: Det høres morsomt ut. Går det an å kjøre dit?

Jon: Ikke hele veien. Det tar en time å gå fra parkeringsplassen.

Astrid: En time! Jeg liker ikke å bli svett.

Jon: Når vi kommer fram kan vi bade i vannet nedenfor hytta. Høres ikke det bra ut?

Astrid: Bade i vannet? Har han ikke jacuzzi på hytta?

Jon: Ikke Per. Det er ikke innlagt vann der. Vi må hente vann i ei bøtte i bekken.

Astrid: Ikke vann? Da er det vel ikke WC der heller. Det er vel bare utedo?

Jon: Ja, faktisk. Og heller ikke strøm. Tenk så koselig vi kan ha det. Vi fyrer på peisen, tenner stearinlys og koser oss med god mat.

Astrid: For et dumt forslag. Du kjenner meg, Jon. Hvis jeg drar på hyttetur, vil jeg kjøre dit, og hytta skal ha dusj, varmt vann, bad og ordentlig WC.

Jon: Kunne det ikke vært morsomt å bo litt gammeldags i ei tradisjonell hytte?

Astrid: Ærlig talt, Jon. Du vet hva jeg vil ha. Når jeg skal slappe av må, jeg ha TV og internett, og det må være et skikkelig bad slik at jeg kan dusje og pynte meg.

Jon: Ja, jeg vet at du liker det slik. Kunne vi ikke gjøre dette bare én gang?

Astrid: Jeg tror ikke du kjenner meg ordentlig, Jon. Husker du hvordan det gikk da du overtalte meg til å bli med på sykkeltur i skogen.

Jon

Astrid

Jon: *Ja, jeg husker det. Det var dumt at du hadde det uhellet.*

Astrid: *Eller da du ba meg på påsketur og vi skulle gå fra hytte til hytte. Jeg måtte snu med en gang fordi jeg fikk gnagsår. Heldigvis var det sol i byen også så jeg kunne sitte på terrassen og få litt farge.*

Jon: *Men hva skal vi gjøre, da, Astrid. Jeg prøver bare å finne noe morsomt som du liker.*

Astrid: *Alt som du synes er morsomt, synes jeg er kjedelig. Jeg liker å være i ro, sminke meg, kle meg pent, møte venner på kafé, drikke vin, se på TV, skravle. Du liker helt andre ting.*

Jon: *Ja, jeg gjør nok det. Vi er kanskje mer ulike enn jeg trodde da vi møttes første gang. Men jeg er veldig forelsket i deg, det vet du. Du er den peneste i verden og den eneste for meg ... Kan vi ikke dra på hytta til Per?*

Astrid: *Aldri i livet. Du må gjerne dra dit. Jeg vil være i byen i helga. Jeg vil møte vennene mine, ikke sitte i ei mørk, gammel hytte på fjellet.*

å bade	
ei bøtte	
faktisk	
ei farge	
et forslag	
å fyre	
gammeldags	
et gnagsår	
heldigvis	
å høres ... ut	
innlagt	
en jacuzzi	
nedenfor	
ordentlig	
en parkeringsplass	
en peis	

å pynte seg	
en påsketur	
ei ro	
skikkelig	
en skog	
å skravle	
et stearinlys	
svett	
tradisjonell	
ulik	
WC	
ærlig talt	
trivelig	
tusenvis	
utrygg	
ei veske	

Iman og Ingvild har avtalt å ta en kopp kaffe sammen. Når de møtes slik, er det alltid noe å snakke om. I dag har Iman tenkt å ta opp en sak hun har tenkt mye på.

Iman: Jeg la merke til en ting da jeg kom til Norge:
Det var ingen norske kvinner som dekket til håret sitt.

Iman

Ingvild: Nei, det er sant. Når man ser ei jente eller ei dame med tildekket hår, så er det sannsynlig at hun tilhører en familie som har innvandret til Norge.

Iman: Jeg vil ikke gå med håret fritt. Det er bare når jeg er hjemme i leiligheten at jeg tar av meg sløret.

Ingvild

Ingvild: Før 1960 brukte faktisk mange norske kvinner "skaut", som vi kaller det. De brukte det enten for å beskytte håret i arbeid eller når det var dårlig vær. Man kunne bruke skaut når man pyntet seg til bytur. Noen fulgte også religiøse påbud. På 17. mai og andre høytidsdager kan du se noen kvinner i bunad både med og uten skaut.

Iman: Ligner skaut på hijab?

Ingvild: Ikke helt. Hijaben dekker mye mer av hodet slik at man verken ser håret, halsen eller nakken, bare ansiktet. Skautet er ikke så stort, og det blir ofte bare knyttet under haka.

Iman: Det hender at jeg får en del blikk når jeg er ute og går. Folk sier ingenting, men jeg kan se at de reagerer på at jeg har hijab. De liker det ikke.

Ingvild: Jeg tror at hijab har vært i Norge i 20 år, så nordmenn er på en måte vant til den, men det er mange meninger om hijaben. Man hører spørsmål som: Bør man forby hijab ute i samfunnet? Kan man bruke hijab på jobb - og i hvilke jobber? Kan noen nekte eller påby andre å bruke hijab? Kan barn i norsk skole bruke hijab eller kan det være forbudt? Er hijab frigjørende eller undertrykkende?

Iman: Jeg har sett diskusjoner om dette på TV. Jeg synes at nordmenn er veldig opptatt av hijaben.

Ingvild: Noen aksepterer hijab og sier at siden det bor folk fra hele verden i Norge, må folk gå kledd slik de ønsker. Andre vil ikke ha nye skikker i Norge. Det finnes også andre plagg som chador, nikab og burka, men de er ikke vanlige i Norge.

Iman: Det er litt rart med nordmenn. De fleste ser bare hijaben, ikke meg.

Ingvild: Ja, det er kanskje sant. Nordmenn er vant til å vise fram mye av kroppen, særlig de unge. Om sommeren går vi rundt i lette klær. Til daglig går mange i trange bukser. Derfor er det noen som reagerer når innvandrere gjør det motsatte. Når unge jenter og kvinner går med hijab og lange, romslige klesplagg, lurer mange på om dette er noe kvinnene har valgt det selv, eller om det er gammeldags tenkemåte og religion som har bestemt det. Mennene, særlig de unge, bruker jo ikke tradisjonelle klær. Mange går heller rundt i samme type klær som norske menn.

Iman: Jeg vet bare at det er jeg som har bestemt at jeg skal bruke hijab. Ingen andre har sagt noe, heller ikke pappa.

Ingvild: Men hva med lillesøstera di, hvordan skal hun gå kledd når hun blir eldre?

Iman: Det får hun bestemme selv.

Ingvild: Og hvis hun vil gå kledd som norske jenter, hva sier du da?

Iman: Jeg tror at hun vil kle seg slik som venninnene sine.

å beskytte	
en burka	
en bytur	
en chador	
daglig	
forbudt	
å forby	
frigjørende	
ei hake	
ei hette	
en hijab	
å kle seg	
et klesplagg	
å knytte	
en kropp	
merke	
motsatt	

en nikab	
et plagg	
et påbud	
å reagere	
romslig	
et skaut	
en skikk	
et slør	
å ta opp	
et tema	
en tenkemåte	
å tildekke	
å tilhøre	
trang	
en type	
undertrykkende	
å vise fram	

Rana og Ali har bodd i Norge en tid. Rana har avsluttet både norsk- og samfunnskunnskapskurset og har begynt å se etter jobb. Ali er fremdeles personlig assistent for Lisa. Det er vanskelig å finne en ingeniørjobb.

Både Sami og Hoda har fått mange venner. Sami er ofte ute og spiller fotball, og Hoda er sammen med sine venninner i nabolaget. Begge barna har lært så mye norsk på kort tid! Rana synes at de er mye flinkere enn foreldrene. De forstår alt som blir sagt, og de snakker på samme måte som barna de er sammen med. De sier "æ, mæ, dæ" og ikke "jeg, meg, deg" slik som Rana gjør. Trønderdialekten er mye vanskeligere enn bokmål! Noen ganger når de er på butikken må Rana få Sami til å forklare hva ekspeditøren sier.

Det er rart å se at barna kan mer enn de voksne. Tidligere var det jo slik at barna lærte av foreldrene. Nå er det omvendt noen ganger. Rana ser også at barna oppfører seg på en annen måte enn før, mens både hun og Ali tenker og gjør ting på tradisjonell måte.

Rana og Ali ønsker at barna skal lære norsk raskt, men de vil jo også at barna skal snakke arabisk. Derfor bruker de arabisk når de er sammen. Regelen er at de ikke skal snakke norsk under måltidene. Det er viktig å være god i arabisk. Det er jo dette språket som er forbindelsen til familien i Aleppo og til syrisk kultur og historie. Barna tenker ikke slik. Så snart de er ferdige med måltidet, skifter de til norsk. Sami leser og skriver på norsk. Han bruker ikke det arabiske alfabetet så mye når han skriver. Han kjenner igjen bokstavene når han leser, men det er mange arabiske ord han ikke forstår.

Rana og Ali har sett hvordan eldre barn fra Syria oppfører seg. Noen ganger er det vanskelig å skille dem fra norske barn. Når det gjelder språk, væremåte, klær og musikk er de akkurat som de norske. Ali er bekymret for hva som vil skje framover. Vil det bli slik at foreldrene er knyttet til den kulturen i Syria, mens barna blir knyttet til norsk kultur? Han ser at de norske jentene går kledd på en annen måte enn syriske jenter. Barna hører jo bare på vestlig musikk og religionen spiller en mindre rolle. Jenter og gutter blir kjærester mens de er 13-14 år. Mange har sex når de er unge, og ideene om likestilling og homofili er vanskelige å forstå. De som går på videregående skole drikker til og med alkohol. Han har hørt hva som skjedde da Mina hadde bursdag. Da var flere av de norske ungdommene fulle.

Da Ali diskuterte dette med Lisa, sa hun at det er viktig at foreldrene ikke er for strenge. Det trenger jo ikke å være et spørsmål om enten - eller, det vil si enten syrisk eller norsk. Siden barna vokser opp i Norge, vil det ha med seg både syriske og norske erfaringer.

Ali blir sittende og tenke. Hvordan vil det gå med Hoda og Sami? Hvordan skal han og

Ali

Rana

Rana oppdra dem? Hvor mye av det syriske må de gi slipp på, og hvor mye av det norske må de akseptere? Vil det bli konflikter mellom barna og de voksne i familien? Hvordan vil han reagere når barna ikke vil gjøre som Rana og han sier?

Ali har spurt noen av de norske kollegene om hvordan å ha en ungdom i familien. "Du vet, i Norge oppdrar vi barna til å ta ansvar," sa en kollega. "Ungdommene skal selv få velge sine liv, men selvsagt må vi hjelpe dem på vei gjennom oppdragelsen, for når de er ferdig med videregående skole, skal de stå på egne bein. Da reiser noen i militæret, andre drar til en annen by for å studere, noen tar et friår og reiser rundt i verden. Da har du ikke kontroll lenger." En annen kollega sa det slik: "Barna er ikke foreldrenes eiendom. Vi får bare låne dem noen år. Slik tenker mange nordmenn, og derfor må vi gi dem en oppdragelse slik at de blir uavhengige av oss, mer selvstendige."

Dette er rare tanker, synes Ali. I Syria oppdrar de barna til å bli en del av familien. Slik ble Rana og han oppdratt. I Norge er det viktigere at barna blir selvstendige. Rana og han har en vanskelig oppgave foran seg.

et alfabet	
bekymret	
et bokmål	
en bokstav	
en bursdag	
dæ	
en eiendom	
foran	
en forbindelse	
et friår	
en generasjonsforskjell	
å gjelde	
ei historie	
en homofili	
en ingeniørjobb	
en konflikt	

en kontroll	
militæret	
mæ	
et måltid	
omvendt	
å oppdra	
en oppdragelse	
en rolle	
et samfunnskunnskapskurs	
å skifte	
å gi slipp	
streng	
en trønderdialekt	
uavhengig	
vestlig	
en væremåte	
å ønske	

Setninger med ordet "det"

Ordet det kan ha flere betydninger:

1. Det kan være et vanlig pronomen for et substantiv i intetkjønn, både som subjekt og i andre posisjoner i setninga:

Pronomen, intetkjønn: Hvor er huset? Det er på Byåsen.

Pronomen, hankjønn: Hvor er bilen? Den er på Byåsen.

Pronomen, intetkjønn: Mottaket ble åpnet i fjor.
Det ligger i Bergen.

2. Husk også at det kan være bestemt artikkel i intetkjønn sammen med adjektiv:

Hankjønn: den store bilen

Intetkjønn: det store huset

3. Husk også intetkjønn av demonstrative pronomen. I disse setningene er det uttalt med sterkt trykk.

Jeg synes at det huset er veldig fint.

Jeg vil ikke diskutere det spørsmålet med deg.

4. Det som subjekt

Vi bruker også det som subjekt når vi ikke har noe annet ord som kan være subjekt. I slike setninger betyr det ingenting, men siden norske setninger må ha et subjekt, må det være med. Dette gjelder spesielt, men ikke bare, verb som sier noe om været:

Subjektet først: Det snør.

Tid/sted først: Nå snør det.

Subjektet først: Det banker på døra.

Tid/sted først: Nå banker det på døra.

Presentering

- a. Når vi introduserer ny informasjon i ubestemt form, bruker vi ofte det som subjekt. På denne måten kommer den nye informasjon lenger bak i setninga:

Det bor mange utlendinger i Trondheim.

Det kom en overraskende nyhet.

- b. Vi bruker det som subjekt sammen med verb som viser plass eller posisjon (sitte, ligge, stå, henge)

Det sitter noen i stua og venter på deg.

Det ligger vafler og lefser på et fat.

Det står kopper og tefat på bordet.

Det henger det bilder av familien på veggene.

- c. Vi bruker ofte det som subjekt sammen med infinitiv med å (når infinitivsuttrykket står i predikativ):

Det er vanskelig å forstå dem.

- d. Vi bruker ofte det som subjekt sammen med at-setninger:

Det er viktig at hytta er koselig.

Det var første gang at hun gikk på ski.

- e. Sammen med verbet er (å være) er det obligatorisk å bruke det som subjekt når vi presenterer noe nytt. Sammen med andre verb kan det være valgfritt:

Obligatorisk: Jeg liker Trondheim. Det er en fin by.

Valgfritt: Det jobber mange kinesere der. = Mange kinesere jobber der.

I setninga: "Mange somaliere bor der." kommer den viktige (nye) informasjonen først.

I setninga: "Det bor mange somaliere der" kommer den viktige (nye) informasjonen sist.

I norske setninger står oftest den nye informasjonen sist, så det er vanligere å finne setninger som starter med det.

Husk også at når vi flytter fram ledd til starten av setninga, må det bytte plass og flytte slik at ordet står etter verbet.

Det jobber mange somaliere der. → Der jobber det mange somaliere.

NOEN VIKTIGE UTTRYKK:

Begge

Begge kan stå sammen med substantiv, vanligvis i bestemt form.

Det er alltid to av det som står etter begge:

Begge vennene mine skal reise til Oslo i helga.
(= Amena og Adnan skal reise til Oslo i helga.)

Hvis det er mer enn to, bruker vi alle:

Alle vennene skal reise til Oslo i helga.
(= Amena, Adnan og 15 andre venner skal reise til Oslo i helga.)

Begge kan stå alene uten et substantiv:

Hvem skal reise til Oslo i helga? Begge skal reise.
(= Amena og Adnan skal reise.)

Begge to refererer til to bestemte/konkrete ting eller personer:

Hvem skal reise til Oslo i helga? Begge to.
(= Amena og Adnan skal reise.)

Begge deler referer til noe mer generelt. Vi snakker om typen, ikke en konkret ting:

Vil du ha melk eller sukker i kaffen? Begge deler, takk.

Både - og

Vi kan bruke uttrykket både ... og ... hvis det er to eller flere ting.

Hvis du bruker både, må du også bruke og:

Vi trenger både brød og melk til frokosten.

Vi trenger både brød, smør og melk til frokosten.

Verken - eller

Verken ... eller ... er den negative formen av uttrykket både ... og ...

Vi trenger ikke jus til frokosten.

Vi trenger verken Coca Cola eller jus til frokosten.
(= ikke Coca Cola, ikke jus)

Vi trenger verken Coca Cola, jus eller yogurt til frokosten.
(= ikke Coca Cola, ikke jus, ikke yogurt)

Vi trenger verken Coca Cola, jus, syltetøy eller yogurt til frokosten.
(= ikke Coca Cola, ikke jus, ikke syltetøy, ikke yogurt)

Enten - eller

Hvis man kan velge mellom to eller flere alternativer, bruker vi enten ... eller ...:

Du kan få enten is eller sjokolade, men ikke begge deler.
Du kan få enten is, brus eller sjokolade, men ikke alt.

SMÅORD - Jo

Når vi snakker, bruker vi ofte noen spesielle småord for å vise hva vi mener. Et av disse ordene er jo. Vi setter ordet rett bak verbet. Vi bruker jo når vi snakker om noe som vi mener er sant, og vi venter at den vi snakker med skal være enig.

Lisa: Det bodde tusenvis av mennesker her da også.
(Lisa sier at det var slik.)

Lisa: Det bodde jo tusenvis av mennesker her da også.
(Lisa understreker at det var slik. Hun regner med at bestemor også vet det og at bestemor er enig.)

Vi kan også bruke jo for å vise at det vi sier er i motsetning til det andre sier.

Bestemor: Svensker og dansker! Det er jo ikke utlendinger.
De snakker jo nesten samme språk som oss. De er jo naboene våre.
(Bestemor understreker at svensker og dansker ikke er utlendinger. De snakker språk som er lett å forstå for nordmenn, og vi har god kontakt med dem.)

17.1 Hvorfor er du her?

Ali

Ali sitter på bussen. Han og Rana skal møtes. Det er mange ledige seter, men en dame setter seg ned ved siden av ham. Hun smiler, sier "hei", og de snakker litt om været før hun spør:

"Hvor kommer du fra?"

"Jeg er fra Syria", svarer Ali.

Dette spørsmålet har han fått mange ganger.

"Hvor lenge har du bodd i Norge?" spør hun.

"Ikke så lenge, dette er det fjerde året mitt her", svarer han.

"Men du snakker bra norsk", sier damen.

"Noen ganger forstår jeg mye, og andre ganger bare litt. Mange trøndere snakker så fort. Men jeg kan noe få ord: "æ, itj, majnn", sier Ali og smiler. Damen ler litt når han prøver å snakke trøndersk.

Ali kjenner denne situasjonen godt. Nordmenn ser fort at ansiktet hans ikke er typisk norsk, og da er det noen som stiller spørsmål. En del er interessert i hvorfor han er her. Noe av det første de spurte om, var om han var flyktning eller asylsøker. Andre lurte på om han var her for å arbeide. Ali forteller at han er flyktning. Han og familien kom til Norge på en FN-kvotest. Det var bare noen få som kom sammen med ham til Norge. Han er glad for at han og familien ikke er asylsøkere. Han har møtt mange som har fortalt dramatiske historier om flukt til Europa, ventetid på asylmottak og retur hvis asylsøknaden ikke blir innvilget. Ali og familien hans er bor trygt i Norge.

Ca 15 prosent av de som bor i Trondheim kommer fra andre deler av verden, og det er folk fra ca 160 land i byen. En stor del av dem er arbeidsinnvandrere. Det er mange håndverkere fra Polen, Litauen og Latvia. Ali er litt misunnelig på dem. Det er lett for dem å komme inn i landet. De får jobb fort, og de kan arbeide med det som de er spesialister på. Ali liker jobben sin som personlig assistent, men egentlig er han jo ingeniør. Det er veibygging han vil arbeide med. Likevel er han heldig som har jobb, det er mange arbeidssøkende blant flyktningene.

Noen av utlendingene han ser i byen er studenter. De er heldige. Mange kommer hit for å ta utdanning på Norges teknisk-vitenskapelige universitet, NTNU. Deretter kan de velge mellom gode jobber overalt. De fleste reiser tilbake til hjemlandet, men noen blir i Norge.

Ali har møtt folk som forstår at det var nødvendig å flykte, men det er mange andre som ikke forstår det. Når avisene skriver om uheldige episoder med personer fra andre deler av verden, hender det at han får spørrende og anklagende blikk:

"Hva gjør du her? Hvorfor reiser du ikke tilbake til hjemlandet ditt".

å anklage	
en arbeidsinnvandrer	
en arbeidssøkende	
en asylsøknad	
ca	
deretter	
dramatisk	
en episode	
fjerde	
FN	
en håndverker	
å innvilge	
itj	
en kvote	
Latvia	

Litauen	
majnn	
misunnelig	
NTNU	
nødvendig	
overalt	
en retur	
et sete	
en spesialist	
trøndersk	
ei veibygging	
trivelig	
tusenvis	
utrygg	
ei veske	

Mine notater:

Avisa til Jon har planlagt å skrive om unge mennesker som har flyktet til Norge. Jon har skrevet om dette tidligere, så redaktøren vil at han skal intervju noen unge asylsøkere slik at de kan fortelle om livet sitt i Norge. Jon brukte noen timer på å lete etter dokumenter på internett for forberede seg godt slik at han kan stille fornuftige spørsmål.

Jon

Det var mye informasjon på nettet. Myndighetene har mange nettsider. Det er også forskjellige organisasjoner som er engasjert i dette. Avisene skriver om dette daglig. Det er også stoff på hjemmesidene til IMDI, UDI, Bufdir, regjeringen og mange andre steder.

Redaktøren ville at Jon skulle skrive om bosetting av unge flyktninger og asylsøkere. Jon visste litt om dette fra før, men han måtte lese mer. Det første han fant er at tallet på unge flyktninger har gått ned de siste årene. Hva var grunnen til det? Er det blitt fredeligere i verden, eller er det vanskeligere å komme til Norge? Han fant også at unge og eldre flyktninger har forskjellige rettigheter. Hva er forskjellen mellom 14-åringer, 16-åringer og 18-åringer?

Når det kommer unge flyktninger til Norge, blir de bosatt på ulike steder i Norge. Hvem er det som bestemmer om en afghansk 15-åring skal bo på Vestlandet eller i Finnmark?

Jon lurer også på hva de unge tenkte om framtida i Norge. Hva tenker de om skolegang og arbeid. Hvor vil de bo? Hva tenker de om egen familie og barn? Det er kanskje litt vanskelig å svare for de yngste, men hvis han treffer noen i 20-årene, kan han spørre om det.

De unge enslige flyktingene har jo reist fra familien sin i hjemlandet. Hva tenker de om det? Hvordan klarer de å holde kontakt med familien? Kan de hjelpe familien på noen måte? Hvordan gjør de det? Hva tenker de om familien i hjemlandet og framtida?

Hva mener de om stedet de bor på? Er det best å bo på et lite sted? Er det lettere å komme i kontakt med folk der? Eller er det best å bo i en stor by som Trondheim hvor det er mange å treffe? Hvem er de mest sammen med? Treffer de andre ungdommer fra samme land eller fra andre land? Treffer de norske ungdommer?

Hva med norsk språk? Er det lett å lære norsk? Forstår de norske dialekter?

Han leste også noen nettaviser for å se hva andre hadde skrevet om. Der var det mye stoff. Noen historier var hyggelige, andre var triste.

Kanskje kunne han skrive flere artikler om unge innvandrere? På vei til redaktøren fikk han en god ide. Hva med å spørre de unge innvandrerne om hvilke spørsmål de ville stille til norske ungdommer? Da kunne han lage en artikkel om hva de norske ungdommene svarte.

Ingvild og Jon går nedover Nordre gate. De er på vei mot kafé Coffee Annan på ISAK. De går forbi en kiosk. Utenfor står det et avisstativ. Jon peker mot stativet.

Jon: Har du sett avisene i dag?

Ingvild: Nei, erdet noe spesielt?

Jon: Ja. Det står en artikkel der om en afghansk familien som må returnere til Kabul neste uke. For noen dager siden fikk de beskjed om at de fikk avslag på søknaden om opphold.

Ingvild: Afghanistan, er det trygt å reise dit?

Jon: Nei, det står i avisa at Afghanistan er et av verdens verste land å bo i, særlig for kvinner. Utlendingsnemnda, eller UNE som noen sier, mener at det er trygt å bo i hovedstaden. Forholdene skal være stabile der. Det er ikke lett å forstå at familien må dra tilbake. Begge barna går på skolen. Familien har mange venner og er godt integrert. Faren har fått seg arbeid, og mora går på norskkurs.

Ingvild: Men hvorfor må de reise da?

Jon: Det står at de ikke har rett til å oppholde seg i Norge lenger. Da de kom hit, gav de uriktige opplysninger om sin hvem de var, og derfor har UNE bestemt at de må reise ut av landet nå. Det er ikke lett å forstå når familien har bodd så lenge i Norge. De har vært her i flere år!

Ingvild: Var det denne familien som hadde konvertert fra islam til kristendommen?

Jon: Nei, det var en annen familie. Hvis man virkelig har konvertert til kristendommen, og UNE tror på det, blir man ikke returnert hvis man kommer fra Afghanistan. Hvis man kommer tilbake dit som kristen, blir man forfulgt. Jeg har ikke hørt noe om religion når det gjelder denne familien.

De går videre til ISAK. Det sitter noen folk ved bordene og drikker kaffe og prater. På disken ligger det noen av dagens aviser. Jon henter ei avis.

Jon: Se her, her står det mer. Naboene ber om at familien får bli i Norge. Det er også mange politikere i kommunen som sier det samme. Lærerne på skolen sier at de barna må få fortsette på skolen i Norge, og de norske elevene har sagt at de vil organisere en støttemarkering. De har vært her i flere år nå, så jeg mener at de bør få bli. Hva mener du?

Jon

Ingvild

17.4 En hemmelig plan

Khalid og Ingvild har en viktig oppgave å utføre. De vil at Jon skal bli forelsket i Lisa. Men først må de få dem til å møtes. Hvordan skal de gjøre det? De sitter hjemme i huset til Jon og snakker:

Khalid: Send en sms til Jon!

Ingvild: Nei, du må sende en sms til Jon. Han vil bli mistenksom hvis han ser at den kommer fra meg.

Khalid: Ok da! Hva skal jeg skrive?

Ingvild: Spør ham om han kan møte deg på Antikvariatet.

Khalid: For å gjøre hva?

Ingvild: Be ham om å hjelpe deg med noe.

Khalid: Hvorfor spør du ikke om han kan møte deg på Antikvariatet for å hjelpe deg med noe?

Ingvild: Han er broren min. Det blir rart å møte ham på en kafé for å be om hjelp. Jeg kan snakke med ham når som helst.

Khalid: Ok! Hva skal jeg be om hjelp med?

Ingvild: Jeg vet ikke. Hva lærer du om på skolen nå?

Khalid: Samene.

Ingvild: OK. Skriv til Jon og si "Kan du hjelpe meg med å lage en presentasjon om det samiske folket." Si at du må intervju noen med en samisk bakgrunn.

Khalid: Du og Jon er ikke samiske.

Ingvild: Ha! Tror du det? Spør ham, så vil du finne ut mer om vår familie. Min bestemor var samisk. Hun var den yngste av seks barn. Foreldrene hennes drev med reinsdyr. Om vinteren bodde de i en gamme. Det er et slags telt. På samisk heter det en gåetie.

Khalid: Jeg bodde i et telt i flyktningleiren i Hellas. Det var stinkende og ekkelt. Teltene var laget av stoff. Det var dårlige og råtnet.

Ingvild: Hvor var det?

Khalid: I Moria-leiren.

Ingvild: Hvor er det?

Khalid

Ingvild

Jon

Lisa

- Khalid: På Lesbos.*
- Ingvild: Hvor er det?*
- Khalid: Har du ikke geografi på skolen? Det er ei gresk øy, nær Izmir i Tyrkia. Det var mye om dette på nyhetene fordi det var så forferdelige forhold der.*
- Ingvild: Uff. Bestemors familie hadde også telt. De kunne ta det med seg når de flyttet fra sted til sted. Men send meldingen til Jon nå! Si at du trenger hjelp og at han må møte deg på Antikvariatet onsdag klokka 8. Jeg vet at både han og Lisa ikke er opptatt da.*
- Khalid: Ok .... Nå det det gjort!*
- Ingvild: Skriv det samme til Lisa. Si at hun må møte deg på Antikvariatet onsdag klokka 8.*
- Khalid: Jeg kjenner ikke Lisa så godt. Hvorfor skriver du ikke til henne?*
- Ingvild: Ok, da. Jeg skriver: "Lisa. Kan du hjelpe meg? Jeg har problemer med kjærligheten."*
- Khalid: Du har ikke en kjæreste.*
- Ingvild: Så det tror du!*
- Khalid: Er det meg?*
- Ingvild: Nei! Kjæresten min er en samisk prins.*
- Khalid: Virkelig?*
- Ingvild: Nei! Jeg tuller bare. Samene har ikke en kongelig familie! Har de ikke historie på skolen din? Men en onkel til kjæresten min var i det sameparlamentet. Vent litt! Lisa har sendt en melding. Hun skriver noe erstatning ... Pengene har kommet fra forsikringsselskapet! Hun har 3 fått tre millioner kroner i erstatning etter ulykken! Hun er rik! Nå kan Jon få en rik prinsesse. La meg bare spørre henne om onsdag...*
- Khalid: Yes! Jeg håper hun får en vakker leilighet. Kommer hun til Antikvariatet på onsdag?*
- Ingvild: Ja, hun kommer!*

Ingvild og Mina er på Antikvariatet. De står i utenfor og kikker inn i kaféen. Lisa sitter der alene og venter. De ser at Jon kommer. Lisa og Jon ser forbauset på hverandre. Jon setter seg ved bordet, og de prater litt. Lisa smiler og Jon ler. Jon bestiller to glass vin. Ingvild tar forsiktig opp telefonen og tar et bilde av dem. Hun sender det til Khalid. Han ser på bildet. Det er fullt av emojis - hjerter, vinglass, tommelen opp og trofeer - og ordet "suksess".

<i>ekkel</i>	
<i>en emoji</i>	
<i>ei erstatning</i>	
<i>en flyktningleir</i>	
<i>forbauset</i>	
<i>forferdelig</i>	
<i>et forsikringsselskap</i>	
<i>ei gamle</i>	
<i>en geografi</i>	
<i>gresk</i>	
<i>en gåetie</i>	
<i>hemmelig</i>	
<i>klokka</i>	
<i>klokka 8</i>	
<i>kongelig</i>	
<i>en leir</i>	
<i>Lesbos</i>	
<i>mistenksom</i>	
<i>Moria-leiren</i>	
<i>en nyhet</i>	

<i>en onsdag</i>	
<i>en presentasjon</i>	
<i>en prins</i>	
<i>ei prinsesse</i>	
<i>et reinsdyr</i>	
<i>å råtne</i>	
<i>samisk</i>	
<i>en sms</i>	
<i>solid</i>	
<i>stinkende</i>	
<i>en suksess</i>	
<i>et telt</i>	
<i>en tommel</i>	
<i>et trofé</i>	
<i>å utføre</i>	
<i>et vinglass</i>	
<i>en vinter</i>	
<i>yes!</i>	
<i>ei øy</i>	

Mine notater:

Tellelige og utellelige substantiv

Noen substantiv viser til noe vi ikke kan telle. De kan ikke ha flertallsform. Det er spesielt «stoffnavn».

Sammen med disse utellelige substantivene kan vi bruke *mye* (mer - mest) og *noe*.

Sammen med tellelige substantiv i flertall, bruker vi *mange* (flere - flest) og *noen*.

<i>Mye (mer – mest) / noe</i>	<i>Mange (flere – flest) / noen</i>
	<i>Vi kan telle flasker, kopper, glass, desiliter</i>
<i>mye vann</i>	<i>mange flasker vann</i>
<i>mer kaffe</i>	<i>flere kopper kaffe</i>
<i>noe øl</i>	<i>noen glass øl</i>
<i>mest sukker</i>	<i>flest desiliter sukker</i>

Vanligvis bruker vi ikke ubestemt artikkel sammen med de utellelige substantivene.

Du må drikke mye vann.

Legg merke til at noen og noe kan stå alene:

Skal du møte noen? (= personer)

Skal du spise noe? (= ting)

Noe og mye kan også stå sammen med infinitiv:

Vil du ha noe å spise?

Josef har mye å gjøre.

Hvis vi har adjektiv etter noe eller mye, må vi bruke intetkjønnsformen.

Skal du ha noe annet?

Jeg har lyst på noe nytt til huset.

Hun kjøpte mye fint i byen i går.

All, alt, alle - hele

All brukes med utelleglige substantiv i hankjønn og hunkjønn entall, mens alt brukes med utelleglige substantiv i intetkjønn entall. Alle bruker vi med tellelige substantiv i alle kjønn i flertall.

Utellelig:

De spiste all maten.

De spiste all suppa.

De spiste alt brødet.

Resultatet er at det ikke finnes mer mat, suppe eller brød.

Tellelig:

De spiste alle bananene.

De spiste alle pærene.

De spiste alle eplene.

Resultatet er at det ikke finnes flere bananer, pærer eller epler.

Alt og alle kan stå alene.

Da betyr alt «alle tingene» og alle betyr «alle menneskene eller tingene i samme kategori»:

De spiste alt. Bordet var fullt av mat da de begynte.
Da de sluttet å spise, var det tomt for mat.

De spiste alle. De lå fire epler på bordet. De spiste alle fire eplene.

Jeg snakket med alle. Jeg var på et møte. Det var 20 personer der. Jeg snakket med alle 20.

Merk at kvantorene all/alt, alle og hele brukes med forskjellig betydning.

Situasjon	Mengde	Resultat
Familien har spist <u>alt</u> brødet.	Utellelig mengde brød	Det er tomt for brød.
Familien har spist <u>alle</u> brødene.	For eksempel tre brød	Det er tomt for brød.

Når vi bruker ordet hele, tenker vi på en hel ting (1/1).

Situasjon	Mengde	Resultat
Familien har spist <u>hele</u> brødet.	Ett brød	Dette brødet er spist, men familien kan ha mer brød.

Ordenstall

I kapittel 4.4 finner du ei liste med ordenstallene. Repeter dem gjerne nå.
Vi bruker ordenstall blant annet i datoer, men årstall er ikke ordenstall.

Vi kan si datoer med eller uten preposisjon:

17. mai 1814

Uten preposisjon hvis vi sier navnet til måneden: syttende mai attenfjorten
Preposisjonen i mellom ordenstall for dag og måned: syttende i femte
Ikke preposisjon før årstallet: syttende i femte ____ attenfjorten

Hvis vi skal skrive ordenstall i tekst, må vi ha punktum etter tallet.

Tall		Ordenstall	
7	sju	7.	sjuende
86	åttiseks	86.	åttisjette

Det er tirsdag 24. oktober 2017. =   Det er tirsdag tjuelfjerde oktober totusenogsyttent.
Det er tirsdag 24.10.2017. =   Det er tirsdag tjuelfjerde i tiende totusenogsyttent.

Når vi skriver ordenstallene med bokstaver, setter vi inn den foran ordenstallet:

24. oktober - den tjuelfjerde oktober

Husk at vi ikke bruker stor forbokstav i navn på måneder.

Telefon

Norske telefonnummer har 8 siffer. Vi kan si numrene på flere måter.

- a) To + to + to + to tall (vanligst for fasttelefon):
Telefonnummeret mitt er 12 34 56 78.
tolv, trettifire, femtiseks, syttiåtte
- b) Tre + to + tre tall (vanligst for mobiltelefon):
Telefonnummeret mitt er 456 78 901.
fire-fem-seks, syttiåtte, ni-null-en
fire-femtiseks, syttiåtte, ni-null-en

Regneoperasjoner

ADDISJON

Vi bruker tegnet + for addisjon. Det heter pluss eller plusstegn.

Tegnet = har to navn, enten er eller er lik

$$2 + 2 = 4$$

To pluss to er fire.
To pluss to er lik fire.

Verbet som vi bruker for addisjon, er å addere. Et annet vanlig uttrykk er å legge til.

SUBTRAKSJON

- er symbolet for subtraksjon. Det heter minus eller minustegn.

$$5 - 2 = 3$$

Fem minus to er tre.
Fem minus to er lik tre.

Legg merke til at en i Norge også kan bruke tegnet ÷ i subtraksjon. Vi bruker ikke ÷ i divisjon.

Verbet som vi bruker for subtraksjon, er å subtrahere. Et annet vanlig uttrykk er å trekke fra.

DIVISJON

: er symbolet for divisjon. Det heter divisjonstegn.

$$9 : 3 = 3$$

Ni dividert med tre er tre.
Ni dividert med tre er lik tre.
Ni delt på tre er tre.

Uttrykket som vi bruker for divisjon, er å dividere med. Et annet vanlig uttrykk er å dele på.

MULTIPLIKASJON

• er symbolet for multiplikasjon. Det heter multiplikasjonstegn.

$$4 \cdot 3 = 12$$

Fire multiplisert med tre er tolv.
Fire multiplisert med tre er lik tolv.
Fire ganger tre er tolv.

Uttrykket som vi bruker for multiplikasjon, er å multiplisere med. Et annet vanlig uttrykk er å gange.

Årstall

Årstall har to systemer:

1905 (tall med 0 - null)	nittenfem	nittennullfem/nittenhundrefem
1955 (årstall før 2000)	nittenfemtifem	
2000 (1000, 2000)	totusen	
2005	totusenogfem	
2017 (1001-1099 og 2001-2099)	tjuesyttten	totusenogsyttten

18.1 Jobb!

Ahmed har lenge tenkt på å få seg en jobb. Nå kan han snakke bra norsk og vet en god del om Norge. Men hvordan skal han finne en jobb. Han kjenner noen nordmenn, men ingen av dem jobber i butikk. En dag møter han Jon på en kafé. Ahmed vet at Jon kan mye om det norske samfunnet og kjenner masse folk. Kanskje kan Jon hjelpe ham?

Ahmed

Ahmed: Hei Jon, så hyggelig å se deg.

Jon: Åh, hei, Ahmed. Er du her? Jeg har tenkt litt på deg siden det er en stund siden vi møttes. Jeg trodde at du hadde begynt å arbeide. Har du litt tid? Hva med en kopp kafe?

Jon

Ahmed: Gjerne det.

Jon: Hva gjør du for tida?

Ahmed: Jeg er ferdig med skolen og prøver å få meg en jobb. NAV skal hjelpe meg, men det er ikke lett. Jeg vet det er mange ledige jobber, men jeg synes det er vanskelig å finne en. Vet du noe? Har du noen tips?

Jon: Nei, ikke nå. Det kan være vanskelig å finne en jobb. Jeg tror det er ganske lett for europeere å få jobb i Norge. Det er vanskeligere for folk fra Asia og Afrika.

Ahmed: Ja, det tror jeg også. Men hvorfor?

Jon: Det er nok mange grunner. Norge er et moderne samfunn som trenger personer med fagutdanning. Hvis du ikke har det, kan det bli vanskelig.

Ahmed: Jeg trenger bare en jobb der jeg kan tjene noen penger. Jeg sitter gjerne i kassen på en butikk. Men det er så vanskelig å treffe noen som vet om en ledig jobb. Når jeg spør i en butikk, er det ingen som kan svare.

Jon: Jeg tror heller du bør sende inn søknad. Du har vært på NAV, sier du. Leser du stillingsannonser på Finn.no?

Ahmed: Jeg har prøvd det. I dag er det 10 ledige stillinger i Trondheim. Noen av dem passer for meg. Når jeg har søkt tidligere, har jeg aldri blitt kalt inn til intervju. Kan det være fordi jeg er utlending? Jeg hørte faktisk om en person som ikke fikk jobb fordi hun hadde et utenlandsk navn.

Jon: *Ja, det har skjedd mange ganger. Hvis du søker på internett finner du mange slike historier. Jeg vet om en forsker som sendte søknader til mange arbeidsplasser. Han var litt smart og laget to like søknader. Den ene søknaden var underskrevet av en person med et norsk navn, den andre var underskrevet av en person med et utenlandsk navn. De to personene hadde de samme kvalifikasjonene, det var bare navnene som var forskjellige. Gjett hvem som ble kalt inn til intervju? Personen med norsk navn ble kalt inn mye oftere enn personen med utenlandsk navn! Tenk det!*

På datamaskinen min har jeg et interessant utklipp fra VG. Det handler om en somalier som heter Mahad Abji Jama. Han kom til Norge da han var ett år. Da han var 18 år og gikk på videregående skole, hadde han søkt på mer enn 100 jobber uten å bli kalt inn til intervju. En dag så han en plakat på nærbutikken der det stod «Vil du bli en av oss?» Han sendte inn en søknad på denne jobben også, men ingenting skjedde. Han søkte faktisk tre ganger uten å bli kalt inn til intervju. Den fjerde gangen gjorde han noe lurt. Han byttet navn til «Mats Pettersen». Neste dag ble han kalt inn til intervju!

Etter intervjuet han fikk tilbud om deltidsjobb. Det var bare noen papirer som måtte ordnes, og så skulle noen fra butikken ringe ham. Mahad ventet og ventet på telefon, og til slutt ringte han selv. Da fikk han beskjed om at han ikke fikk jobben likevel. Merkelig, ikke sant? Eller kanskje ikke så merkelig ....

Afrika	
en arbeidsplass	
Asia	
å bytte	
en datamaskin	
en deltidsjobb	
ei fagutdanning	
finn.no	
en forsker	

merkelig	
NAV	
en nærbutikk	
å ordnes	
en plakat	
en somalier	
et tips	
å underskrive	
VG	

Khalid har bodd i Norge tre år. Han synes at han snakker bra norsk. Da han kom hit var det vanskelig å forstå hva folk sa, men det er mye lettere nå. Det var også vanskelig å forstå at folk snakket på en måte, mens ordene ble skrevet på en annen måte. Dette har han tenkt mye på.

Khalid

Khalid: Det er så rart av vi lærte å skrive bokmål på skolen, men så snakker folk dialekt. For å forstå dialekt måtte jeg nesten lære norsk en gang til. På norskkurset lærte jeg "Jeg vet ikke", men i byen sa folk "Æ veit itj". Det er ganske stor forskjell mellom de to. Hvorfor snakker de ikke slik som de skriver?

Iman

Iman: Men du kan jo engelsk, så du vet at det er vanlig at ord ikke alltid skrives slik de sies. På engelsk skriver man "I" og sier "ai". Jeg tror det er slik i mange språk. Du snakker jo farsi, men ikke slik som man skriver i avisene.

Khalid lurer på hvor god må man være i norsk for å få jobb? Selvfølgelig må man ha så gode språkferdigheter at man kan forstå og utføre arbeidsoppgavene. På norskkurset sa læreren at man skal være så god i norsk at man kan bli en del av det norske samfunnet. Det er en stor og vanskelig oppgave. Det betyr at en må kjenne godt til språket i arbeidslivet, i det offentlige livet og i dagliglivet. Man må forstå hvordan samfunnet og arbeidsplassen fungerer. Man må også forstå kulturen og tradisjonene man møter. I tillegg må man kunne samhandle med andre. Språkferdighetene må være så gode at man får det arbeidet man ønsker å ha. Hvor god kan man bli norsk? Og hvordan blir man god i norsk? Er det nok å kunne alle ordene i ordboka?

I en rapport fra Kompetanse Norge står det:

"For å kunne snakke seg inn i ulike roller og posisjoner på jobb, må deltakerne ha språk til å presentere seg selv og sine kvalifikasjoner. Når deltakerne skal presentere seg selv i opplæringen, kan de derfor få i oppgave å ikke bare fortelle hvor de kommer fra, hvor de bor osv., men også fortelle om sine egenskaper, ferdigheter og kvalifikasjoner: Hvilke egenskaper, ferdigheter og kvalifikasjoner har jeg med meg? Hvilket arbeidsperspektiv har jeg? Hvordan passer mine forutsetninger til de kravene arbeidet stiller? Hvordan kan jeg komme videre?"

Dette var en vanskelig tekst, synes Khalid. Her var det mange lange ord og setninger. Han leser en gang til og slår opp i ordboka. Så prøver han å svare på spørsmålene. Hva kan jeg si om mine egenskaper, ferdigheter og kvalifikasjoner? Selv om han mener at han er ganske flink i norsk, skjønner han at han må bli flinkere. Men hva med andre kvalifikasjoner? Hvordan får jeg dem? Hvordan kan jeg komme meg i arbeid? Jeg må lære mer, men hvilken vei skal jeg velge - skole eller praksis?

Når man er ung, er erfaring fra arbeidslivet ofte manglende. For å skaffe seg innsikt og forståelse må man ha kunnskaper, og kunnskaper får man gjennom utdanning eller praksis.

Ahmed har en drøm. Han vil gjerne bli sjef på et supermarked, men hvordan blir man det? Skal han fortsette på skolen eller skal han begynne å jobbe?

Ahmed

Dersom han begynner å jobbe i kassen på et supermarked, vil han tjene penger. Hvis han er flink på jobben, kan han få nye muligheter. Først kan han få større oppgaver og økende ansvar. Så kan han ta mer opplæring internt, og hvis han kan vise voksende lederegenskaper kan han kanskje bli avdelingsleder? Hvis han gjør en god jobb der, kan han bli assisterende butikksjef, og hvis det går bra - butikksjef! Kanskje kan han drive sin egen butikk en dag? For en fin drøm! Men hvor lang tid tar det?

Det er annen måte å gjøre dette på også. Han kan fortsette på skolen. Når han er ferdig med videregående, kan han studere administrasjon, økonomi og ledelse. Det koster penger å være student, men det går an å søke om lån i Lånekassen. Han vil få økende gjeld, men avslutte med en bachelor i administrasjon, økonomi og ledelse. Eller kanskje en master? Men hva vet han om å drive en butikk når han er ferdig med studiene?

Ahmed setter opp ei liste med argumenter for og imot jobb på den ene siden og studier på den andre:

Jobb

- man kommer i arbeid fra første dag (+)
- med jobb får man lønn fra første dag (+)
- man får bli del av et praksisfelleskap (+)
- arbeid i butikk gir karrieremuligheter (+)

Studier:

- det tar flere år å ta en bachelor (-)
- for å få en bachelor i administrasjon, økonomi og ledelse må man låne penger (-)
- for å få en bachelor må man lese mye teori (-)
- for å få en bachelor må man sitte mange timer på lesesalen (-)
- for å få en bachelor må man ha gode karakterer (-)
- når man er ferdig med studiene har han en utdanning som gir mulighet til å jobbe med bedriftsøkonomi, ledelse og markedsføring (+)

Han ser på plussene og minusene. Det er egentlig ikke så vanskelig å velge. Ahmed bestemmer seg for å søke på jobb på en butikk. Men hvor skal han søke? Hvor er det beste mulighetene? Gir de store butikken mulighet for lære mer mens man er i jobb? Han trenger hjelp og bestemmer seg for å ringe til en karriereveileder på NAV.

en administrasjon	
å assistere	
en avdelingsleder	
en bedriftsøkonomi	
en butikksjef	
dersom	
en forståelse	
ei gjeld	
ei innsikt	
intern	
en karrieremulighet	
en karriereveileder	

en ledelse	
en lederegenskap	
en lesesal	
et lån	
Lånekassen	
ei markedsføring	
en master	
et minus	
et pluss	
et praksisfellesskap	
et supermarked	
å øke	

Mine notater:

18.4 Lisa og Jon

Det er lørdag formiddag. Ali og Rana er i byen. De har en hel dag for seg selv. Sami og Hoda har dratt på hyttetur sammen med Ola og foreldrene hans. Det er så godt å ha god tid. De går inn på en kafé for å spise lunsj. Det er lenge siden de har gjort noe slikt sammen.

De finner et bord, men akkurat idet de setter seg, ser Ali at Jon sitter ved et annet bord sammen med ei dame, men det er ikke Astrid. Ali ser på Rana og nikker i retning av bordet. Hun løfter på øyenbrynene og ser spørrende på Ali: "Men er det ikke ...?" "Jo", sier Ali, "det er Lisa som sitter sammen med Jon, og han ser veldig glad ut, nesten forelsket". Plutselig ser Jon dem, og da snur også Lisa seg. Begge smiler og vinker til Rana og Ali som bestemmer seg for å sette seg sammen med dem. De kan heller gå et annet sted senere.

Ali: Hei, så morsomt å se dere her! Det var en overraskelse! Hvor er Astrid?

Jon: Ikke her, iallfall. Vi har gjort det slutt. Det ble for vanskelig. Vi passet ikke sammen. Vi hadde en diskusjon om å låne hytta til Per. Jeg ville dra dit, men hun ville ikke. Vi pratet mye etter det, og ble enige om at vi ikke passet så godt sammen likevel.

Ali: Jeg kjenner jo ikke Astrid så godt, men jeg tror det var fornuftig å gjøre det slutt. Dere er ganske ulike. Selv om motsetninger tiltrekker hverandre, er det jo ikke sikkert at det går så bra.

Lisa: Helt enig, Ali. Det er mye koseligere at Jon drikker kaffe med meg. Og han har nettopp invitert meg på kino i kveld. Jeg gleder meg!

Rana: Så hyggelig. Vi går for sjelden på kino.

Ali: Du vet hva jeg har sagt tidligere, Lisa. Nå har du sjansen.

Jon: Hva har du sagt? Sjansen til hva?

Ali: Det er en hemmelighet mellom Lisa og meg.

Lisa: Ali har ertet meg med at jeg er forelsket i deg ...

Ali

Jon

Lisa

Rana

Jon: Hun er ikke forelsket. Vi er forelsket – i hverandre. Jeg har vært litt dum og ikke skjønt noenting. Jeg var alt for opptatt med andre ting og så ikke Lisa selv om hun har vært her hele tiden.

Lisa: Ja, det tok litt tid, men nå er vi sammen. Du hadde rett, Ali. Jon er en fin fyr, og vi passer så godt sammen. Og så er det en ting han ikke ser.

Rana: Hva er det?

Lisa: Rullestolen min.

<i>å erte</i>	
<i>idet</i>	
<i>å løfte</i>	
<i>noenting</i>	
<i>en overraskelse</i>	

<i>plutselig</i>	
<i>en sjanse</i>	
<i>sjelden</i>	
<i>å tiltrekke</i>	
<i>et øyenbryn</i>	

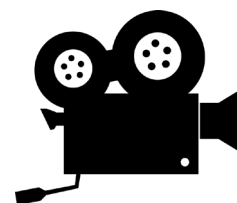
18.5 Introduksjon til filmen "Fremtiden"

Filmen er tilgjengelig på LIMs nettside, <https://www.ntnu.no/isl/lim>

Fem år senere ...

Finn ut hva som har skjedd med Ahmed, Khaled, Ingvild, Mina og alle vennene deres!

Gikk drømmene deres i oppfyllelse? Eller ikke?

Verbene kjenne, kunne, vite

Vi bruker verbet kjenne når vi snakker om personer og steder som vi har personlig erfaring med.

Josef kjenner noen de ansatte på butikken.

Vi bruker også verbet kjenne med samme betydning med verbene føle eller sanse.

Kjenne og føle kan også brukes refleksivt sammen med et adjektiv om en fysisk og/eller psykisk tilstand.

Kan du kjenne at jeg presser nå? (= Legen presser et sted på kroppen for å kontrollere noe.)

Inger kjenner en kul i brystet. (= Inger føler en kul i brystet.)

Hun kjenner seg dårlig. (= Hun føler seg dårlig.)

Vi bruker verbet kunne når vi snakker om ferdigheter i blant annet språk og praktiske oppgaver.

Kunne er også et modalverb.

Ali kan mange norske sanger.

Ali kan synge mange forskjellige sanger.

Vi bruker verbet vite om å ha kunnskap om verden.

Mina vet at Ali ønsker å bytte jobb.

Jeg vet at hun har kjøpt ny telefon.

Verbene være/bli og ha/få

Hvis vi snakker om noe som varer, og ikke om en forandring, bruker vi vanligvis være eller ha.

Hvis vi derimot snakker om noe som forandrer seg, eller noe nytt som skal skje, bruker vi bli eller få.

Være – ikke forandring:	Josef <u>er</u> trøtt fordi han har sett for mye på TV.
Bli – forandring:	Josef <u>blir</u> trøtt av å se på TV.

Ha – ikke forandring:	Sara <u>har</u> en bror.
Få – forandring:	Sara <u>fikk</u> en bror for seks år siden.

Bli/få er en slags framtid av være/ha.

Være – nå:	Det <u>er</u> varmt i dag.
Bli – framtid:	Det <u>blir</u> varmere i morgen.

Ha – nå/gjentakelse:	Jeg rydder hybelen når jeg <u>har</u> tid.
Få – framtid:	Jeg rydder hybelen når jeg <u>får</u> tid.

Å ha god utdannelse er nyttig	for å få jobb.
(varig tilstand)	(forandring)

Legg merke til dette faste uttrykket med få:

Vi får se!

Oppsummering

Varig tilstand	Forandring
å være	å bli
å ha	å få

Passiv

Tidligere har du lært om de fleste verbformene i norsk. Passiv er den siste nye verbformen.

I noen tekster er passiv veldig vanlig. Det er for eksempel i instruksjoner, gamle oppskrifter og bruksanvisninger. I avisoverskrifter, politiske tekster og lover er passiv også vanlig. Vi bruker passiv når det ikke er så viktig å vite hvem som gjorde noe, eller når vi ikke vet hvem som gjorde noe.

Aktiv:

I setningen nedenfor er det subjektet (renholderen) som gjør noe (han eller hun vasker). En slik setning kaller vi en aktiv setning.

Renholderen vasker trappa hver uke.

Passiv:

I setningen nedenfor er det objektet i den aktive setningen (trappa) som er viktigst. Den blir nå subjekt. Verbet er fremdeles å vaske, men nå får verbet en spesiell form, passiv. En slik setning kaller vi en passiv setning. Vi kan lage passiv på to måter. 1) Vi kan bruke verbet å bli, eller vi kan sette endelsen -s til verbet. Hvis den aktive setningen er i presens, må verbet å bli også stå i presens (vasker > blir vasket). Hvis den aktive setningen er i preteritum, må verbet å bli også stå i preteritum (vasket > ble vasket).

Bli-passiv: Trappa blir vasket (av renholderen) hver uke.

S-passiv: Trappa vaskes (av renholderen) hver uke.

Vi kan altså lage passiv på to måter på norsk, s-passiv og bli-passiv.

S-passiv

S-passiv lager vi ved å sette -s etter infinitiv av verbet. Nedenfor står verbet står nå i presens - vaskes.

Alle verb: Trappa vaskes hver uke.

S-passiv bruker vi i infinitiv (for eksempel etter modalverb (verb som skal, må, kan) og presens. Infinitiv og presens av s-verb har samme form: å vaskes (infinitiv) - vaskes (presens).

Presens	Trappa <u>vaskes</u> hver uke.	(vaskes er presens)
Etter modalverb (framtid)	Trappa <u>skal vaskes</u> hver uke.	(vaskes er infinitiv)
Etter modalverb (fortid)	Trappa <u>måtte vaskes</u> hver uke.	(vaskes er infinitiv)
Infinitiv med å	Trappa trenger <u>å vaskes</u> .	(vaskes er infinitiv)

Verb som slutter på andre vokaler enn -e, kan få -es i stedet for -s: tas/taes. Du kan velge hvilken form du vil bruke.

Mine notater:

Bli-passiv

Bli-passiv lager vi ved å bøye verbet å bli og sette partisippformen av hoved verbet etter. Presens av å bli er blir, og partisipp av å vaske er vasket.

Infinitiv med å:	Trappa pleier å bli vasket hver uke.
Presens:	Trappa blir vasket hver uke.
Preteritum:	Trappa ble vasket forrige uke.
Presens perfektum:	Trappa har blitt vasket siden sist.
Preteritum perfektum:	Trappa hadde blitt vasket da de kom hjem.
Framtid (infinitiv etter modalverb):	Trappa skal bli vasket i ettermiddag.

Både i bli-passiv og s-passiv tar vi bort det opprinnelige subjektet (hvem som gjør noe). Subjektsplassen i setninga kan da fylles av objektet eller det formelle subjektet det. Her skal vi bare se på bruk av objekt som subjekt i passivsetninger:

Aktiv:	Renholderen _{SUBJ} vasker trappa _{OBJ} hver uke.
Bli-passiv:	Trappa <u>blir</u> vasket hver uke.
S-passiv:	Trappa <u>vaskes</u> hver uke.

I presens kan vi velge mellom s-passiv og bli-passiv, mens s-passiv ikke har preteritumsform.

Det kan være flere grunner til at vi vil bruke passiv. Vi vil kanskje skjule hvem som gjør noe, eller vi synes ikke at det er interessant. Vi kan også bruke passiv hvis vi ikke vet hvem som gjør noe.

Vi vil skjule noe:	Overraskelsesfesten <u>ble</u> planlagt i all hemmelighet.
Vi vet ikke hvem som gjorde noe:	Banken <u>ble</u> ranet i går.
Framtid / Vi vet ikke hva som skal skje:	Ali skal <u>intervjues</u> for den nye jobben neste uke.

Hvis vi likevel vil si hvem som gjør noe, bruker vi preposisjonsuttrykk med av.

Trappa ble vasket (av renholderen).
Banken ble ranet (av en kriminell bande) i går.
Ali skal intervjues (av kontorsjefen) for den nye jobben neste uke.

Verb som slutter på andre vokaler enn -e, kan også få -es i stedet for -s. Det kan hete tas eller taes. Du kan selv velge hvilken form du vil bruke.

Presens partisipp

Vi lager presens partisipp av stammen av verbet og endelsen -ende.

(Stammen finner du ved å ta bort siste -e fra infinitiv: å spise (infinitiv) spis- (stamme).

Hvis verbet ikke ender på -e, er infinitiv og stamme like.

infinitiv	stamme	-ende
å løpe	løp	løpende
å gå	gå	gående

Vi kan bruke presens partisipp som adjektiv foran et substantiv:

et gråtende barn

en sjarmerende person

Vi kan også bruke presens partisipp for å beskrive et annet adjektiv:

Det var bitende kaldt.

Du er alltid forbausende rolig.

Vi kan bruke presens partisipp i predikativ.

Selv om presens partisipp fungerer som et adjektiv, bøyes det ikke:

Talen var gripende.

Resultatet var skuffende.

Vi kan også bruke presens partisipp som et substantivert adjektiv.

De syklende kan bruke veibanen.

Gående bør holde seg på fortauet.

Presens partisipp av verbene ligge, sitte, stå, gå, være og bo kan vi bruke sammen med verbet bli for å uttrykke at noe som har begynt, varer ei stund.

Ali var så sliten etter jobb at han ble liggende i sofaen i flere timer.

Rana møtte ei venninne i butikken i går. De ble stående og prate lenge.

Vi kan bruke presens partisipp etter verbet å komme for å si hvordan noen kom:

De kom løpende.

Hun kom hoppende mot meg.

